

Programma

BEGROTING 2024

**Gemeente Boekel
St. Agathaplein 2
5427 AB Boekel**

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord		1
Hoofdstuk 1	Inleiding	2
1.1	Leeswijzer	2
1.2	Budgetcyclus	2
1.3	Functies van de begroting en jaarstukken	3
1.4	Bestuurlijke procedure	4
Hoofdstuk 2	Van voorjaarsnota 2023 naar begroting 2024	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Financieel totaaloverzicht	6
2.3	P.M. posten	10
2.4	Overzicht investeringen	11
2.5	Reserves en voorzieningen	14
2.6	Baten en lasten programma's / taakvelden	15
Hoofdstuk 3	Programmaplan	16
3.1	Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	16
3.2	Programma B - Verkeer en vervoer	18
3.3	Programma C - Economie & VHROSV	20
3.4	Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	22
3.5	Programma E - Sociaal domein	24
3.6	Programma F - Volksgezondheid en milieu	26
3.7	Recapitulatiestaat begroting van baten en lasten 2024 - 2027	28
Hoofdstuk 4	Paragrafen	29
4.1	Organisatieschema	29
4.1.1	Organisatiestructuur	29
4.2	Bedrijfsvoering	30
4.2.1	Algemeen	30
4.2.2	Personeelsbeleid	31
4.2.3	Samenwerking	32
4.2.4	Digitalisering en Informatiebeveiliging	32
4.2.5	Openbaarheidsparagraaf	32
4.3	Weerstandsvermogen & Risicobeheersing	33
4.3.1	Inventarisatie van de risico's en het benodigd weerstandsvermogen	34
4.3.2	Belangrijkste financiële risico's excl. Grondbedrijf	35
4.3.3	Financiële risico's Grondbedrijf	39
4.3.4	Niet gekwantificeerde en overige risico's	39
4.3.5	Inventarisatie weerstandscapaciteit – eigen vermogen	43
4.3.6	Inventarisatie weerstandscapaciteit – breder perspectief	43
4.3.7	Weerstandsvermogen/ capaciteit – conclusies	44
4.3.8	Kengetallen	45
4.3.8.1	Netto Schuldquote	45
4.3.8.2	Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	46
4.3.8.3	Solvabiliteit	47
4.3.8.4	Grondexploitatie	48
4.3.8.5	Structurele exploitatieruimte	49
4.3.8.6	Belastingcapaciteit	50

4.4	Onderhoud kapitaalgoederen	51
	4.4.1 Wegen	51
	4.4.2 Riolering / Water	51
	4.4.3 Groen	52
	4.4.4 Gebouwen	52
4.5	Financiering	53
	4.5.1 Renterisiconorm	54
	4.5.2 Kasgeldlimiet	55
	4.5.3 Renteschema	56
4.6	Lokale heffingen	57
	4.6.1 Onroerende zaakbelastingen	57
	4.6.2 Afvalstoffenheffing	58
	4.6.3 Rioolheffing	60
	4.6.4 Toeristenbelasting	61
	4.6.5 Grafrechten, begrafenisrechten	61
	4.6.6 Bouwleges en overige vergoedingen	61
	4.6.7 Kwijtscheldingsbeleid	61
	4.6.8 Lastenontwikkeling	62
	4.6.9 Totaaloverzicht kostendekkendheid leges	62
4.7	Verbonden partijen	64
4.8	Grondbeleid	72
	4.8.1 Visie	72
	4.8.2 Beleid inzake reserves en risico	73

Bijlagen:

A.	Overzicht programma, taakveld, omschrijving, portefeuillehouder, budgethouder
B.	Overzicht van reserves & voorzieningen
C.	Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
D.	Toelichting aard en reden van reserves en voorzieningen
E.	Overzicht incidentele lasten en baten
F.	Ontwikkeling resultaat en Eigen Vermogen
G.	Begrotingsgegevens EMU 2024
H.	Geprognosticeerde begin- en eindbalans 2024 - 2027
I.	Staat van opgenomen geldleningen
J.	Beleidsindicatoren

Geacht raadslid,

Graag presenteer ik u, mede namens het college, de begroting 2024.

De begrotingsstukken bieden u een inzicht in de financiële en beleidsmatige ontwikkelingen en dragen bij aan de invulling van onze strategische visie Boekel, gastvrij en actief naar 2030. In 2024 werken we verder aan de ambities welke zijn verwoord in het coalitieprogramma "Iedereen doet en telt mee". Deze ambities leveren een bijdrage aan onze levendige, duurzame en zelfstandige gemeenschap. Een gemeenschap waarbij iedereen mee telt en vooral ook mee doet.

In de voorliggende begroting 2024 vindt u per programma wat we willen bereiken, welke activiteiten we daarvoor gaan ondernemen en wat het gaat kosten. Daarnaast zijn alle voorzienbare lasten van de toekomstige grootschalige investeringen, op basis van bestaand beleid en genomen besluiten, verwerkt. Ook de risico's zijn opnieuw geactualiseerd en afgezet tegen het beschikbare weerstandsvermogen. Geconcludeerd kan worden dat de weerstandscapaciteit van voldoende omvang is om deze risico's op te kunnen vangen in 2024. We zien ook dat we de komende jaren de begroting niet meer altijd sluitend krijgen en een van de consequenties hiervan is dat er geen / minder ruimte is voor 'te activeren' investeringen en structurele uitgaven.

We krijgen ook te maken met een nieuw politiek landschap na de val van het kabinet Rutte IV en de onduidelijkheid die dat met zich meebrengt t.a.v. de opgaves waar we landelijk maar ook lokaal voor staan. De verschillende opgaven o.a. op het gebied van woningbouw, de transitie van het landelijk gebied, de energietransitie, de asielproblematiek en de jeugdzorg kunnen niet stilvallen en vragen om meer duidelijkheid en soms ook middelen vanuit het Rijk en/of Provincie. De oorlog in Oekraïne laat zien dat vrede en veiligheid alsook welvaart niet vanzelfsprekend zijn.

Naast onduidelijkheid over de inkomsten die we de komende jaren gaan ontvangen vanuit het Rijk, is er ook sprake van een aantal onzekerheden aan de uitgavekant. In paragraaf 2.3 ziet u deze bij de PM posten terugkomen. Op een aantal terreinen zijn er middelen opgenomen voor onderzoek en visievorming. Eventuele uitvoeringskosten die daaruit voortkomen zijn nog niet meegenomen. Zo zullen er middelen nodig zijn voor realisatie van bijvoorbeeld de Mobiliteitsvisie en een actief woningbouwbeleid, met een hoger percentage sociale huur. De financiële consequenties hiervan zijn nog onvoldoende bekend. Ook de toekomstige onderwijshuisvesting en het accommodatiebeleid / beleid vervangingsinvesteringen vragen de komende jaren om extra investeringen. Investeringen die nu nog onvoldoende concreet zijn. Een belangrijke uitdaging en opgave voor 2024 is dan ook om meer beeld te krijgen bij de toekomstige uitgaven en investeringen.

Verder brengt de krappe arbeidsmarkt uitdagingen met zich mee. Invulling van de vacatures maar ook externe inhuur is momenteel geen eenvoudige zaak. We blijven in 2024 werken aan het verder ontwikkelen van de slagkracht van de gemeentelijke organisatie, met oog voor een goede balans tussen ambities en beschikbare middelen. Dit in het belang van de gemeenschap Boekel.

Ik wens u een vruchtbare begrotingsbehandeling toe.

De burgemeester,
C.J.M. van den Elsen

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

In het onderhavige hoofdstuk worden enkele algemene onderwerpen zoals 'de budgetcyclus', 'de functie van de begroting en de jaarrekening' en het 'bestuurlijke proces' uiteengezet en toegelicht.

Hoofdstuk twee betreft de financiële vertaling van de voorjaarsnota 2023 naar de begroting 2024 en geeft de aansluiting van de begroting met de voorjaarsnota weer.

Hoofdstuk drie behandelt het programmaplan. Dit plan is een overzicht van de beleidsitems zoals de raad die behandelt. De programma's bestaan uit verzamelingen van gemeentelijke producten / taalvelden.

In hoofdstuk vier worden de in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven paragrafen behandeld. De onderwerpen van de paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting. Het doel van de paragrafen is dan ook om de onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, in een kort overzicht gebundeld weer te geven. De paragrafen geven, gezien het groot financieel en politiek belang, informatie voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente Boekel op korte en (middel) langere termijn.

1.2 Budgetcyclus

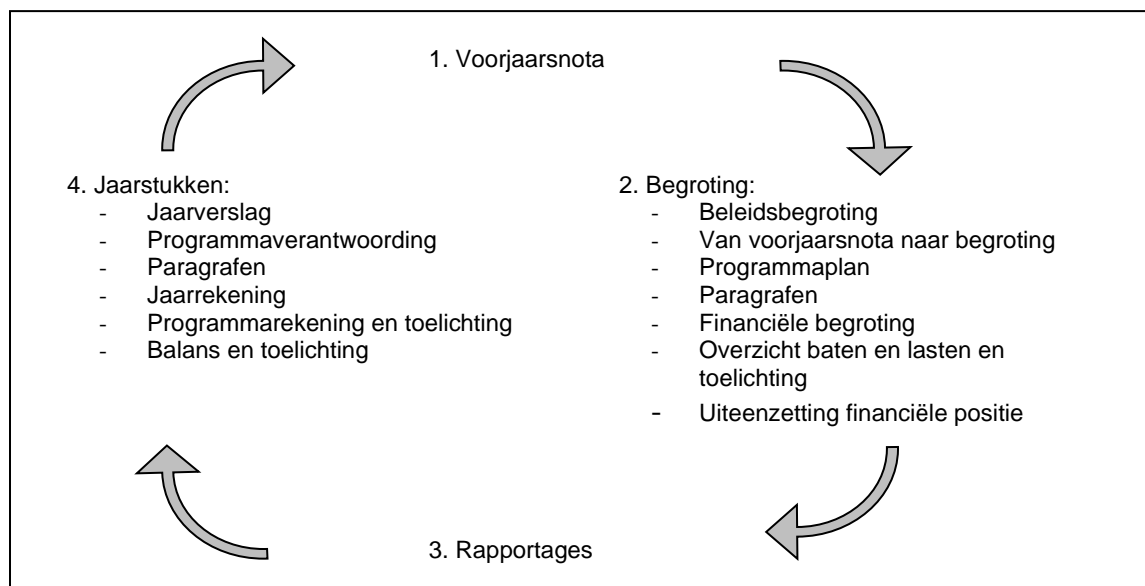
Het BBV onderscheidt een beleids- en een financiële begroting. De begroting van de grondexploitatie is ingepast in alle begrotingsdocumenten, maar kent, exploitatietechnisch, een budgettair neutraal karakter. Daar de mutaties hiervan tot uitdrukking komen in de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden op de balans.

1. Voorjaarsnota

De budgetcyclus start met de voorjaarsnota in de periode april / mei / juni. De voorjaarsnota is als het ware de fundering voor de begroting, die na de algemene beschouwingen in november wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

2. Begroting

Zoals de budgetcyclus aangeeft, is de begroting onderverdeeld in de beleidsbegroting en de financiële begroting.

Budgetcyclus Besluit Begroting en Verantwoording

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting gaat vooral in op de (doelstellingen van de) programma's en via de zogenoemde paragrafen op belangrijke onderdelen van het beheer. De begroting is onderverdeeld in de volgende onderdelen:

- Van voorjaarsnota naar begroting:
hier is de opbouw van het saldo van de voorjaarsnota naar het saldo van de begroting terug te vinden.
- Het programmaplan:
dit plan is opgebouwd uit groepen van samenhangende producten, activiteiten en geldmiddelen welke in afzonderlijke programma's worden samengevat.
- De paragrafen:
dit begrotingsonderdeel legt de beleidslijnen vast voor wat betreft relevante beheersmatige aspecten en het lokale heffingenbeleid.

Financiële begroting

De financiële positie en de geraamde inkomsten en uitgaven voor de komende jaren van de gemeente worden in dit onderdeel inzichtelijk gemaakt. De financiële begroting bestaat minimaal uit:

- Het overzicht van de baten en lasten;
- De uiteenzetting van de financiële positie en toelichting: de uiteenzetting van de financiële positie bevat een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.

3. Rapportages

Het periodiek rapporteren is een onlosmakelijk onderdeel van de P&C-cyclus. De actuele stand van zaken en de meest recente toekomstverwachtingen worden hierin uiteengezet en nader toegelicht. Daar waar nodig en/of gewenst wordt op verschillende momenten gerapporteerd.

4. Jaarstukken

Na afloop van het boekjaar presenteren wij u de beleidsmatige en financiële resultaten in de jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening. In tegenstelling tot de begroting gaat het dan niet om ramingen, maar om financiële en beleidsmatige realisaties. Het jaarverslag is onderverdeeld in de programmaverantwoording en de paragrafen. In het jaarverslag staan de resultaten ten aanzien van het beleid centraal. De jaarrekening bevat de programmarekening met een toelichting en de balans met bijbehorende toelichting. De jaarrekening gaat merendeels in op de behaalde financiële resultaten.

1.3 Functies van de begroting en jaarstukken

De begroting en jaarstukken zijn om vier redenen belangrijk voor de raad. In de eerste plaats is dat vanwege het budgetrecht van de raad. Dit houdt in dat alleen de raad bevoegd is het college te machtigen tot het doen van uitgaven en het aangaan van verplichtingen. Dit is de **autorisatiefunctie**. Het grote belang van deze functie komt ook tot uitdrukking in het feit dat deze functie ook wel de staatsrechtelijke functie wordt genoemd. Of zoals de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie het zegt: 'Het budgetrecht is een fundament van elke volksvertegenwoordiging, dus ook van de raad'.

In het verlengde van de autorisatiefunctie ligt de 2^e functie van de begroting, de **allocatiefunctie**. Omdat de middelen beperkt zijn, moet gekozen worden aan welke doeleinden wel of geen en aan welke minder of meer middelen worden besteed. Bij deze functie komt nadrukkelijk tot uiting dat het bij de begroting om zowel het beleid als de financiële vertaling gaat. In het BBV komt dat tot uitdrukking doordat de begroting bestaat uit een programmabegroting en een financiële begroting. In de programmabegroting wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten die nagestreefd worden, hoe men deze effecten wil gaan bereiken en welke middelen daarvoor nodig zijn en hoe deze worden ingezet.

In de derde plaats heeft het sluitstuk van de begroting, de jaarstukken, de **controlerende functie**. Deze functie is in het duale stelsel in belang toegenomen. Versterking van de controlerende functie van de raad is een van de oogmerken van de dualisering. Bij de controle zijn diverse aspecten van belang. De jaarrekening moet een getrouw beeld geven: de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, moeten op een rechtmatige manier tot stand zijn gekomen. Door het vaststellen van de jaarrekening wordt het college decharge verleend voor het gevoerde financieel beleid/beheer in het

betreffende jaar. Het jaarverslag moet verenigbaar zijn met de jaarrekening, wat wil zeggen dat de cijfers in beide documenten met elkaar overeenstemmen en de conclusies ten aanzien van de financiële positie eenzelfde beeld geven. Voorts is het jaarverslag van belang voor de toetsing van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid. Op het jaarverslag wordt hier verder niet ingegaan, omdat het jaarverslag zich, net zoals zijn tegenhanger de begroting, richt op beleid.

De raad maakt bij zijn controlerende taak gebruik van de controleverklaring waarin de accountant zijn oordeel geeft over zowel de getrouwheid als rechtmatigheid. Ook kan de raad gebruik maken van onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid.

Tenslotte, heeft de raad tot taak ervoor te zorgen dat de begroting in evenwicht is. Voor deze taak is een adequaat inzicht in de financiële positie noodzakelijk. **Het geven van een goed inzicht in de financiële positie** is de vierde begrotingsfunctie. Van de eis dat de begroting in evenwicht is, mag worden afgeweken als aannemelijk gemaakt kan worden dat de begroting in de eerstvolgende jaren in evenwicht wordt gebracht (artikel 189, derde lid van de Gemeentewet).

1.4 Bestuurlijke procedure

Het tijdspad van de begroting ziet er vanaf het moment van aanbieden tot het moment van vaststelling in de raad als volgt uit:

• Aanbieding begroting 2024 aan de commissie- en raadsleden	12-09-2023
• Inleveren (financieel) technische ambtelijke vragen (tot en met 09:00 uur*)	21-09-2023
• Inleveren politieke vragen (tot en met 09:00 uur*)	21-09-2023
• Verzending antwoorden (financieel) technische ambtelijke vragen	04-10-2023
• Verzending antwoorden politieke vragen	04-10-2023
• Benen-op-tafel-sessie (besloten)	10-10-2023
• Bijeenkomst ambtelijk (besloten & optioneel)	25-10-2023
• Behandeling begroting 2024 in raad (vanaf 13.00 uur)	08-11-2023

* Middels het aangeleverde format.

HOOFDSTUK 2 Van voorjaarsnota 2023 naar begroting 2024

2.1 Inleiding

Op basis van het vastgestelde onderdeel van de voorjaarsnota 2023 (Raadsbesluit d.d. 13.07.2023) is de (financiële) begroting 2024 – 2027 doorgerekend.

In de onderhavige begroting zijn mutaties als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving en voortschrijdend inzicht opgenomen. In de volgende paragraaf worden deze mutaties inzichtelijk gemaakt en kort (per mutatie) toegelicht.

2.2. Financieel totaaloverzicht

Van voorjaarsnota 2023 naar begroting 2024		2024		2025		2026		2027	
- = negatief (hogere uitgaven of lagere inkomsten)		Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel
1.) Door de raad vastgesteld saldo voorjaarsnota 2023		1.681.000		1.847.000		185.000			-292.000
2.) Mutaties begroting 2024		-1.233.000		-1.204.000		-1.355.000		-1.261.000	
	<i>Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid</i>								
A.01	Salarissen en sociale lasten		-187.000		-234.000		-242.000		-255.000
A.02	Streaming en service audiovisuele apparatuur		-12.000		-12.000		-12.000		-12.000
A.03	Rekenkamer		-20.000		-20.000		-20.000		-20.000
A.04	Bedrijfsvoering		-99.000		-29.000		-30.000		-28.000
A.05	Rente		-202.000		-284.000		-330.000		-288.000
A.06	Bijdrage BSOB		-13.000		-13.000		-13.000		-13.000
A.07	Bijdrage Brandweer Brabant-Noord		-35.000		-35.000		-35.000		-35.000
A.08	Stelpost loon- prijsontwikkeling		-400.000		-400.000		-400.000		-400.000
A.09	Taakmutaties	116.000		106.000		81.000		72.000	
A.10	Kapitaallasten	19.000		9.000		9.000		9.000	
A.11	Diverse kleine mutaties PA	6.000			-1.000	1.000			
	<i>Programma B - Verkeer en vervoer</i>								
B.01	Onderhoud schilderwerk Openbare Verlichting		-15.000				-5.000		
B.02	Subsidie Buurtbus Boekel		-6.000		-6.000		-6.000		-6.000
B.03	Kapitaallasten	10.000		6.000		6.000		6.000	
	<i>Programma C - Economie & VHROSV</i>								
C.01	Geen mutaties								

Van voorjaarsnota 2023 naar begroting 2024		2024		2025		2026		2027	
	- = negatief (hogere uitgaven of lagere inkomsten)	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel
	<i>Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie</i>								
D.01	Leerlingenprognose		-24.000						
D.02	Gymnastiekonderwijs		-8.000		-8.000		-8.000		-8.000
D.03	Subsidie peuterspeelzalen		-12.000		-12.000		-12.000		-12.000
D.04	Compensatie Binnensportverenigingen		-2.000		-3.000		-5.000		-5.000
D.05	Subsidie Bibliotheek		-53.000		-53.000		-53.000		-53.000
D.06	Notitie recreatie en toerisme		-25.000	25.000					
D.07	SPUK - GALA							55.000	
D.08	Diverse kleine mutaties PD	7.000		7.000		3.000		3.000	
	<i>Programma E - Sociaal domein</i>								
E.01	Maatschappelijke begeleiding statushouders		-42.000		-42.000		-42.000		-42.000
E.02	Detacheringsvergoeding VIA	50.000		50.000			0		0
E.03	Dienstverlening Meijerijstad		-166.000		-166.000		-166.000		-166.000
E.04	BUIG		-41.000		-41.000		-41.000		-41.000
E.05	Bijdrage werkvoorzieningsschap		-49.000		-45.000		-41.000		-32.000
E.06	Wmo - Huishoudelijke Verzorging		-100.000		-100.000		-100.000		-100.000
E.07	Beschermd Wonen								
	- Bijdrage gemeente Oss	271.000		271.000					
	- Kosten lokaal		-271.000		-271.000				
E.08	Diverse kleine mutaties PE		-4.000		-4.000		-4.000		-4.000
	<i>Programma F - Volksgezondheid en milieu</i>								
F.01	Bijdrage GGD		-12.000		-12.000		-12.000		-12.000
F.02	POW&R (voorheen vGRP)	17.000		22.000		31.000		35.000	
F.03	Vuilinzameling en verwerking		-103.000		-107.000		-106.000		-105.000
F.04	Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	142.000		147.000		146.000		145.000	
F.05	Begraafplaatsen	20.000		41.000		41.000		41.000	
F.06	Diverse kleine mutaties PF	10.000		10.000		10.000		10.000	
3.) Saldo begroting 2024 - 2027 (som van 1 + 2)		448.000		643.000			-1.170.000		-1.553.000

Toelichting mutaties: van voorjaarsnota 2023 naar begroting 2024

1.) Door de raad vastgesteld saldo voorjaarsnota 2023

Betreft het saldo van de voorjaarsnota 2023 (cf. raadsbesluit 13.07.2023).

2.) Mutaties bestaand beleid begroting 2024

Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid

- A.01 Betreft actualisatie salariskosten cf. het meest recente inzicht. Dit betreft name uitbreiding in een drietal functies. Dit zijn, beleidsmedewerker economische zaken, medewerker beleidsondersteuner afdeling beleid & strategie en medewerker consulent GGZ.
- A.02 Betreft kosten voor de abonnementskosten voor de streaming van de (live) uitzendingen, het webarchief en servicekosten voor de audiovisuele apparatuur (cf. raadsbesluit 13.07.2023).
- A.03 Betreft kosten inzake Toekomstige Rekenkamer Boekel (cf. raadsbesluit 13.07.2023).
- A.04 Betreft diverse posten op het vlak van bedrijfsvoering. De extra kosten in 2024 ten opzichte van de opvolgende jaren betreft eenmalige aanschaf/ vervanging van een nieuw zaakstelsel (software).
- A.05 Betreft actualisatie van de verwachte rente kosten. Tevens is de doorbelaste rente over de activa zoals deze dient te worden doorgerekend naar de betreffende taakvelden geactualiseerd.
- A.06 Betreft de bijdrage aan de BSOB (cf. raadsbesluit 22.06.2023).
- A.07 Betreft de bijdrage aan de Brandweer Brabant-Noord (cf. raadsbesluit 22.06.2023).
- A.08 Betreft een extra bijstelling van de stelpost loon- en prijsontwikkeling om de verwachte prijsstijging per 2024 die met het opstellen van de begroting 2024 nog niet bekend is op te vangen.
- A.09 Betreft vrijvallen van diverse taakmutaties als dekking, daar waar de kosten nu functioneel zijn opgevoerd in de begroting 2024. Voor 2024 zijn dit, taakmutatie inburgering, taakmutatie asiel en taakmutatie Wsw.
- A.10 Betreft actualisatie van afschrijvingen en toegerekende rente op programma A.
- A.11 Diverse kleine mutaties op programma A.

Programma B - Verkeer en vervoer

- B.01 Betreft actualisatie van de verwachtte kosten inzake schilderwerk van de openbare verlichting.
- B.02 Betreft subsidie voor de vereniging Buurtbus Boekel/Venhorst (cf. B&W besluit 04.07.2023).
- B.03 Betreft actualisatie van afschrijvingen en toegerekende rente op programma B.

Programma C - Economie & VHROSV

- C.01 Geen mutaties.

Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie

- D.01 Betreft de behoefte aan expertise op het gebied van onderwijshuisvesting in relatie tot te verwachte forse groei van het aantal leerlingen (cf. B&W besluit 04.07.2023).
- D.02 Betreft de berekening bijdrage gymnastiekonderwijs voor het schooljaar 2023-2024, de stijging zit in de indexatie van de tarieven van de gymzaal.
- D.03 Betreft voorlopige subsidieaanvraag 2024 GOO Opvang incl. geprognosticeerde indexatie.
- D.04 Betreft de bijdrage sportstimulering (cf. amendement bij raadsbesluit 22.06.2023).
- D.05 Betreft de subsidieaanvraag 2024 van de Bibliotheek. Dit is een hogere subsidie dan bij het opstellen van het beleidsplan 2022-2025 in de lijn der verwachting lag. De stijging zit in de personeelskosten, welke enerzijds te maken heeft met een gewijzigde toerekening, anderzijds met CAO-ontwikkelingen (cf. B&W besluit 04.07.2023).
- D.06 Met het opstellen van de begroting 2023 was de verwachting dat de kosten voor het opstellen van de notitie recreatie en toerisme in 2025 plaats zou vinden. Nu is de verwachting dat dit per 2024 zal plaatsvinden en is het budget met één jaar verschoven.
- D.07 Betreft brede SPUK-regeling. De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Bij de voorjaarsnota 2023 zijn lasten structureel verwerkt. De verwachting is dat deze bijdrage van het Rijk ook structureel beschikbaar blijft.
- D.08 Diverse kleine mutaties op programma D.

Programma E - Sociaal domein

- E.01 Betreft de nieuwe samenwerking met Vluchtelingenwerk Nederland en de toename van de taakstelling voor het huisvesten van statushouders (cf. B&W besluit 30.05.2023).
- E.02 Betreft de vergoeding voor de personele inzet binnen de regionale werkgroep Veiligheid in afhankelijkheidsrelaties (cf. B&W besluit 23.05.2023).
- E.03 Betreft de actualisatie van de uitvoeringsafspraken DVO Meierijstad. Gemeente Boekel koopt voor de uitvoering van onder andere de Participatiewet, Schuldhulpverlening, Wet inburgering en het Minimabeleid de dienstverlening in bij gemeente Meierijstad. Een belangrijk deel van de actualisatie is de aanpassing van het uurtarief en de normtijden. Er is een onderzoek naar de normtijden geweest, aanleiding hiervoor was de toename van het aantal wettelijke uitvoeringstaken en de complexiteit van de casussen. In het onderzoek zijn een aantal werkzaamheden naar voren gekomen die de gemeente Meierijstad wel uitvoert maar niet in rekening brengt. Dit is in de uitvoeringsafspraken 2023 aangepast (cf. B&W besluit 11.07.2023).
- E.04 Betreft de doorrekening van het eerste kwartaal 2023 omtrent de uitkeringen levensonderhoud (WWB) vanuit gemeente Meierijstad.
- E.05 Betreft bijstelling van de bijdrage aan de Wsw. Hiervoor worden middelen beschikbaar gesteld vanuit het Rijk via de algemene uitkering.
- E.06 Betreft stijging van de kosten naar aanleiding van de gestegen loonkosten en een hoger volume.
- E.07 Betreft doordecentralisatie beschermd wonen. Hiervoor ontvangen we gelden vanuit de centrumgemeente, welke wij vervolgens lokaal besteden.
- E.08 Diverse kleine mutaties op programma E

Programma F - Volksgezondheid en milieu

- F.01 Betreft de bijdrage aan de GGD (cf. raadsbesluit 22.06.2023).
- F.02 De kosten inzake POW&R (voorheen vGRP) dienen budgettair neutraal in de begroting te worden verwerkt. Als gevolg van investering en uit 2022 is dit met deze correctie dit hersteld.
- F.03 Betreft de meerkosten van vuilinzameling en verwerking cf. contract met de inzamelaars.
- F.04 Betreft dekking van de meerkosten, plus de extra comptabele btw component die wordt verwerkt in de reinigingsrechten en afvalstoffenheffing.
- F.05 Betreft het financieel effect wat nader is uitgewerkt van de beleidsnotitie begraafplaatsen 2022-2031 (cf. raadsbesluit 06.10.2022).
- F.06 Diverse kleine mutaties op programma F.

3.) Saldo begroting 2024 - 2027 (som van 1 + 2)

Stand na voorjaarsnota 2023 en mutaties binnen het bestaand beleid.

2.3 P.M. posten

Wanneer financiële effecten niet met voldoende betrouwbaarheid zijn in te schatten worden ze als PM-post (pro memorie) opgenomen, voor zover ze niet zijn opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen & Risicobeheersing. Dit biedt een doorkijk naar de komende jaren, niet alleen 2024.

Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid
Samenhangende Objectregistratie (SOR)
Regionale doorontwikkeling Zorg & Veiligheid (VIA)
Programma B - Verkeer en vervoer
Herinrichting Kerkstraat - afwaarderen N605 (stelpost begroot)
Oost - West verbinding
Herinrichting Sint Agathaplein (stelpost begroot)
Herinrichting diverse wegen in het kader van het vGRP
Herinrichting Runstraat
Snel Fietsroutes
Mobiliteitsvisie/ uitvoering
Programma C - Economie & VHROSV
Invoering omgevingswet
Uitvoering centrumontwikkeling/ invulling visie
Economische beleidsvisie, inclusief centrummanagement
Huisvesting bijzondere doelgroepen
Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie
Notitie en Uitvoering Kunst en Cultuur
Notitie en Uitvoering Recreatie en Toerisme
Uitvoering groenbeheerplan (inclusief bermen en bomen)
(Sport)accommodatiebeleid
Uitvoering vervangings- en uitbreidingsinvesteringen
Uitbreiding onderwijshuisvesting
Programma E - Sociaal domein
Uitvoering visie preventieplan
Intergraal Zorgakkoord (IZA)/ GALA
Beschermd Wonen/ Maatschappelijke Opvang
PIM werkt
Opvang vluchtelingen/ statushouders
Programma F - Volksgezondheid en milieu
Duurzaamheid

2.4 Overzicht investeringen

Hieronder treft u een overzicht aan van alle verwerkte investeringen in de begroting 2024.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
vGRP Vervangen rioolgemalen Raadstraat					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	53.500	0	0	0	0
vGRP Klimaatadaptief Boschberg					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	400.000	3.100.000	1.100.000	0	0
vGRP Klimaatadaptief Centrum					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	0	0	900.000	0
vGRP Klimaatadaptief Kerkstraat					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	0	0	900.000	0
Openbare Verlichting (vervangen armaturen)					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	165.000	0	0	0	0
Randweg					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	2.650.000	0	0	0	0
Voertuigen buitendienst					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	50.000	60.000	70.000	0	0
Herinrichting centrum					
- Tijdelijke voorzieningen	400.000	0	0	0	0
- Definitieve voorziening	0	0	0	1.800.000	0
Herinrichting Kerkstraat					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	0	0	0	1.500.000
Afgeleide projecten Randweg					
- Aanpassing kruising De Vlonder / Neerbroek	127.000	0	0	0	0
- Afsluiting Goor	0	100.000	0	0	0
Kluisstraat					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	85.000	0	0	0	0
Wegbeheer bermen					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	275.000	205.000	0	0	0
EVZ Meerkensloop					
- Dekking uit Vitaal Buitengebied Boekel	0	100.000	0	0	0
I&A					
Vervanging laptops	0	0	80.000	0	0
Implementatie nieuwe ICT dienstverlener	0	0	150.000	0	0
Zonnepanelen					
- De Horst	57.000	0	0	0	0
- Gemeentewerf	0	70.000	0	0	0
Vrachtwagen					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	240.000	0	0	0	0
Aankoop (rest)percelen Randweg					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	618.000	0	0	0	0
Herinrichting raadzaal/ streaming					
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	212.500	0	0	0
Totaal investeringen	5.120.500	3.847.500	1.400.000	3.600.000	1.500.000

Toelichting investeringen

Ter aanvulling op het overzicht investeringen zal per investering een beknopte toelichting worden opgenomen, hiermee proberen wij de raad te faciliteren in een stukje historie, vindplaats, besluitvorming en status van het genoemde bedrag.

Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan

Raadsbesluit Kostendekkingsplan riolering – d.d. 04.10.2018.

Raadsbesluit Integrale en toekomstbestendige aanpak Boschberg – d.d. 28.03.2022.

Raadsbesluit Programma omgevingswet water en riolering (GRP) Boekel 2023-2028 – d.d. 15.12.2022

Openbare Verlichting (vervangen armaturen)

Raadsbesluit Vervanging conventionele verlichting door LED-verlichting – d.d. 28.03.2022.

Het budget wat hiervoor in 2024 beschikbaar is gesteld, is met de voorjaarsnota 2023 met één jaar naar voren gehaald. Met opstellen van de begroting 2024 is het te investeren bedrag in 2023 bijgesteld van € 309.000 naar € 165.000.

Randweg

Raadsbesluit Instemmen met uitvoeringsovereenkomst randweg Boekel – d.d. 15.12.2016. Naar verwachting zal de eindafrekening in de 2e helft van 2023 plaatsvinden binnen het beschikbaar gestelde budget.

Voertuigen buitendienst

Met de voorjaarsnota 2023 zijn de vervangingsinvestering voor voertuigen van de buitendienst opnieuw herijkt en op basis van de verwachte investeringsbehoefte verwerkt.

Herinrichting centrum

Tijdelijke voorziening: Raadsbesluit Herinrichting centrum – d.d. 30.03.2021.

Definitieve voorziening: Het te investeren bedrag is met de voorjaarsnota 2022 met € 850.000 verhoogd ten opzichte van de begroting 2022 naar € 1.800.000. Met de voorjaarsnota 2023 is het te investeren bedrag met één jaar opgeschoven van 2025 naar 2026. In de toekomst zal hier bij de raad middels een separaat voorstel krediet worden gevoteerd.

Herinrichting Kerkstraat

Het te investeren bedrag van € 1.500.000 is met de voorjaarsnota 2022 opgevoerd. Het gaat hierbij om de herinrichting van het tracé kruising Wilhelminastraat/ Kerstraat tot en met Helfrichstraat/ Kerkstraat. Met de voorjaarsnota 2023 is het te investeren bedrag met één jaar opgeschoven van 2026 naar 2027. In de toekomst zal hier bij de raad middels een separaat voorstel krediet worden gevoteerd.

Afgeleide projecten Randweg

Raadsbesluit Begroting 2019 – d.d. 08.11.2018. In het coalitie akkoord 2018 is afgesproken deze kosten op te voeren.

Kluisstraat

Raadsbesluit Snelheid verlagende maatregelen Kluisstraat – d.d. 14.10.2021.

Wegbeheer bermen

Raadsbesluit Begroting 2019 – d.d. 08.11.2018. In het coalitie akkoord 2018 is afgesproken extra te investeren in het beheer en onderhoud van wegbermen. De niet bestede middelen uit 2021 en 2022 zullen naar verwachting in 2023 worden uitgegeven. Met het opstellen van de begroting 2024 is het totaal te investeren bedrag in 2023 en 2024 hetzelfde gebleven maar wel in tijd opnieuw uitgezet.

EVZ Meerkensloop

Raadsbesluit inzet budget "Versnelling uitvoering EVZ" – d.d. 30.10.2008. Met het opstellen van de voorjaarsnota 2022 is dekking voorzien middels een claim op de reserve vitaal buitengebied Boekel. Met de voorjaarsnota 2023 is het te investeren bedrag met één jaar opgeschoven van 2023 naar 2024.

I&A

Betreft de te activeren investering cf. het I&A beleidsplan waar het college d.d. 18.04.2023 een besluit over heeft genomen en waarvan de financiële consequenties zijn verwerkt in de voorjaarsnota 2023. Met het opstellen van de begroting 2024 is de investering inzake het zaaksyteem overgeheveld van de investeringen naar de exploitatie. Derhalve komt de investering hier te vervallen.

Zonnepanelen

Raadsbesluit plaatsen zonnepanelen op De Horst en de gemeentewerf – d.d. 13.12.2018.
Met het opstellen van de voorjaarsnota 2023 zijn de verwachte kosten opnieuw in tijd uitgezet en aangepast.

Vrachtwagen

Raadsbesluit Vervanging vrachtwagen buitendienst – d.d. 14.10.2021. Met de voorjaarsnota 2023 is het te investeren bedrag met één jaar opgeschoven van 2022 naar 2023.

Aankoop (rest)percelen Randweg

Raadsvoorstel inzake Aankoop (rest)percelen Randweg – d.d. 15.12.2022.

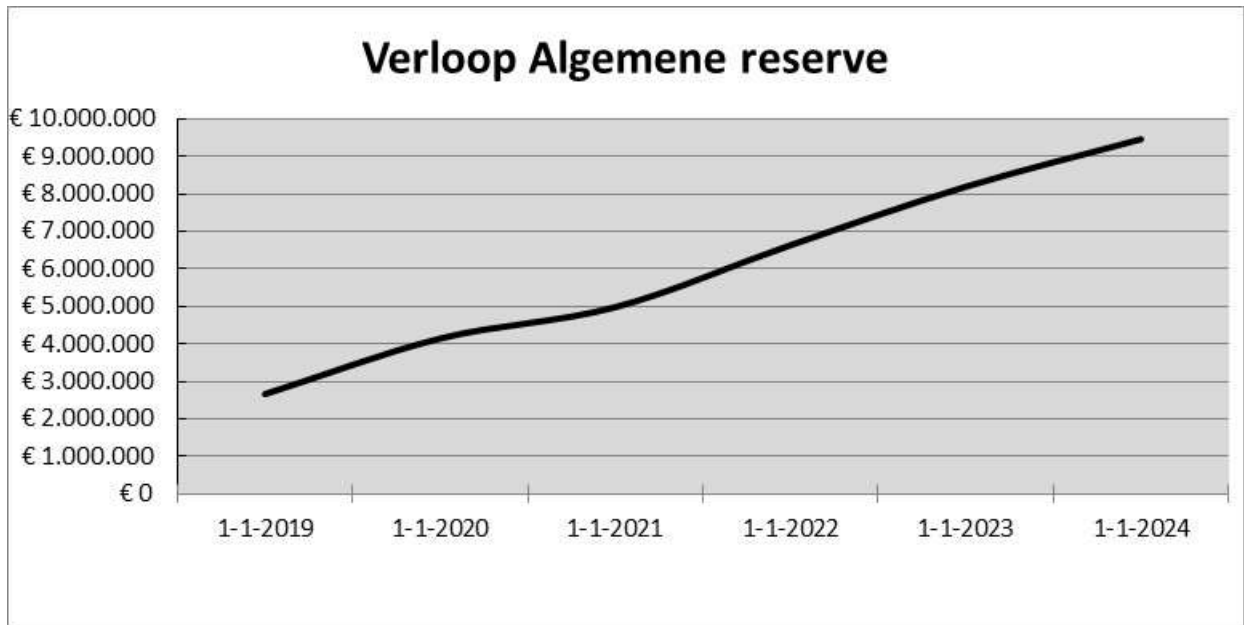
Herinrichting raadzaal/ streaming

Raadsbesluit Herinrichting raadzaal/ streaming – d.d. 13.07.2023.

2.5 Reserves en voorzieningen

Het overzicht van de reserves en voorzieningen over de periode 01-01-2023 tot 01-01-2028 (incl. specificatie claims) treft u aan in de bijlagen B en C. Hierin zijn alle vermogensmutaties tot en met de voorjaarsnota 2023 verwerkt. In bijlage D vindt u een toelichting per reserve en voorziening. Een realisatie van het overzicht 'van voorjaarsnota 2023 naar begroting 2024' (conform paragraaf 2.1) resulteert in het volgende saldo van de Algemene Reserve:

Algemene reserve per 01-01-2024 bedraagt € 9.448.000.

*Bovenstaand grafiek vertoont het verloop van de algemene reserve in de periode 01.01.2019 tot en met 01.01.2024.

In vergelijking met de begroting 2023 zien we per saldo een toename van € 1.714.000 van de geprognosticeerde stand van de Algemene Reserve aan het einde van de meerjarige begrotingsperiode. De voornaamste oorzaken hiervan is het voordeel van de jaarrekening 2022.

Ten behoeve van een stabiel financieel beleid, waarbij grote financiële uitschieters zowel in positieve als negatieve zin in enig jaar zoveel mogelijk worden gemitigeerd, worden (bestemmings)reserves en verplichte (spaar)voorzieningen gevormd. Er worden als het ware 'spaarpotjes' gevormd die in latere jaren worden ingezet ter dekking van lasten en/of projecten zodat de lasten daarvan niet op de dan lopende exploitatie drukken. Het vormen en aanwenden van (bestemmings)reserves en (spaar)voorzieningen dient echter wel op een verantwoorde basis te geschieden zodat er:

- voldoende dekkingsmiddelen overblijven om eventuele onvoorziene tegenvallers in de toekomst op te vangen;
- niet onnodig veel potjes worden gevormd waardoor de financiële ruimte in de begroting en/of exploitatie te zeer wordt ingeperkt.

De gemeente Boekel houdt rekening met een vaste reserve van circa € 1.000.000. In de nota Financieel Beleid 2021 is dit bedrag als vaste ondergrens bepaald. Dit bedrag is bedoeld om onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen. Voor reguliere aanspraken op het eigen vermogen zijn bestemming reserves gevormd die een bepaalde vooropgestelde bestemming hebben.

Voor meer en gedetailleerdere informatie met betrekking tot de reserves en de voorzieningen wordt verwezen naar de volgende bijlagen:

Bijlage B	Overzicht van reserves en voorzieningen
Bijlage C	Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
Bijlage D	Toelichting op de gevormde reserves en voorzieningen

2.6 Baten en lasten programma's / taakvelden

De diverse programma's zijn opgebouwd uit de gemeentelijke taakvelden, gebaseerd op de indeling zoals deze door het Rijk is voorgeschreven.

Voor inzicht in de baten en lasten op programma / taakveld niveau, wordt verwezen naar de financiële begroting, bestaande uit de volgende onderdelen:

- Recapitulatie van de baten en lasten per programma, inclusief het geraamde resultaat voor en na bestemming, inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Recapitulatie van de baten en lasten per programma (splitsing Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien), inclusief het geraamde resultaat voor en na bestemming, inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Recapitulatie van de baten en lasten per taakveld, inclusief het geraamde resultaat voor en na bestemming, inclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- Specificatie per programma van de taakvelden, kostenplaatsen en kostensoorten voor het realisatie jaar 2022.
- Specificatie per programma van de taakvelden, kostenplaatsen en kostensoorten voor het jaar 2023 inclusief mutaties voorjaarsnota 2023.
- Specificatie per programma van de taakvelden, kostenplaatsen en kostensoorten voor de jaren 2024 tot en met 2027.

3.1 Programma A. Bestuur en ondersteuning & Veiligheid

Portefeuillehouder

- C. van den Elsen

Waar gaat dit programma over?

Dit programma gaat over openbare orde en veiligheid, toezicht en handhaving, maar ook over informatiebeveiliging en privacybescherming. Daarnaast gaat het programma ook over dienstverlening en bedrijfsvoering alsmede de financiën van de gemeente Boekel, zoals de algemene uitkering en de OZB.

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden:

- Bestuur (raad, college, burgemeester, raadscommissies, regionale samenwerkingen, voorlichting, accountantscontrole).
- Burgerzaken (rijbewijzen, paspoorten en burgerschap, leges, verkiezingen, referenda).
- Beheer overige gebouwen (beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen die de gemeente in bezit heeft en niet in exploitatie neemt).
- Ondersteuning en organisatie (overheadkosten: loonkosten overhead, ICT-kosten, huisvestingskosten, uitbestedingskosten bedrijfsvoering, bestuursondersteuning).
- Treasury (financiering, beleggingen, dividenden etc.).
- OZB (uitvoering wet WOZ).
- Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds.
- Overige baten en lasten (stelposten, taakstellenden bezuinigingen, mutaties reserves, VPB etc.).
- Crisisbeheersing en brandweer (brandbestrijding, preventie, rampenbestrijding).
- Openbare orde en veiligheid (integraal veiligheidsbeleid, toezicht en handhaving openbare orde, aanpak ondermijning, preventie, APV, politie/Boa's, buurtpreventie).
- Stelsel van basisregistraties.
- Informatiebeveiliging en privacybescherming.

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Wij willen een efficiënte, effectieve en dienstverlenende uitvoering richting onze inwoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en verenigingen.
- De inwoners van Boekel willen we blijven activeren en zo onafhankelijk mogelijk maken van de (gemeentelijke) overheid, door de verantwoordelijkheid voor de fysieke en sociale leefomgeving zoveel als mogelijk, op een verantwoorde manier, bij de inwoners te laten. Ook willen we inwoners (waaronder de jeugd) meer betrekken bij de invulling van beleid.
- Een reëel sluitende begroting waarin het collegeprogramma is vertaald.
- Het vermogen van de gemeente is voldoende van omvang om risico's en onvoorziene omstandigheden op te kunnen vangen.
- Een veilige leefomgeving.
- Informatie en privacygevoelige gegevens van de burgers zijn beschermd.
- Burgers en bedrijven hebben toegang tot (online) dienstverlening die voldoet aan de normen van informatiebeveiliging.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

- Uitvoering geven aan het collegeprogramma 2022-2026.
- Functioneren als een gemeentelijke regie organisatie die niet overnemend is, maar faciliteert en zo nodig ondersteunt.
- Afronden actualisatie Strategische Visie.
- Opstellen visie op participatie.
- Bij bovenlokale onderwerpen de meerwaarde van het (regionale) samenwerken opzoeken.
- Via de brandweer Brabant Noord zorgen voor een adequate uitvoering van de brandbestrijding en preventie.
- Rampenbestrijding en crisisbeheersing goed op orde hebben door bijstellen procedures, en het opleiden van onze medewerkers.
- Uitvoering geven aan het Integraal Veiligheidsbeleid Maas & Leijgraaf.
- Planmatig samenwerken op basis van het beleidsplan Toezicht en Handhaving Fysieke leefomgeving.
- De APV up-to-date houden en indien nodig aanpassen.

- Aandacht geven aan de aanpak van ondermijning. Coördinatie en afstemming verloopt onder andere via het signaleringsoverleg, het informatieknooppunt ondermijning en via de ambtenaar openbare veiligheid met de basisteam programmaleider ondermijning en het RIEC (regionaal informatie en expertisecentrum). Met de andere gemeenten van basisteam Maas en Leijgraaf, politie, Openbaar Ministerie en Belastingdienst worden gezamenlijke projecten opgestart en uitgevoerd.
- Uitvoeren van de Wet Digitale Overheid.
De reikwijdte en het doel van de wet is; het verbeteren van de digitale overheid door standaarden voor elektronisch verkeer, regels over informatieveiligheid en over de toegang van burgers en bedrijven tot online dienstverlening bij de (semi)overheid, verplicht te stellen.
- Onze digitale werkomgeving optimaal en flexibel inrichten. Informatiesystemen worden gemigreerd naar de cloud (Software as a Service). Dit maakt dat we sneller kunnen schakelen en maakt tijd en plaats onafhankelijk werken beter mogelijk.
- De samenhangende Objectenregistratie (SOR) implementeren.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)
- Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)
- Regio Brabant Noordoost/AgriFood Capital
- Veiligheidsregio Brabant-Noord
- Zorg en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

Overige partijen

- Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland (Regionaal Expertise en InformatieCentrum)

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Totale lasten (excl. reserves)	10.023	8.102	9.381	10.453	10.583	11.280
Totale baten (excl. reserves)	22.743	22.250	23.815	24.732	24.906	25.678
Saldo voor bestemming	-12.720	-14.148	-14.433	-14.279	-14.323	-14.397
Mutaties reserves	164	2	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-12.557	-14.150	-14.433	-14.279	-14.323	-14.397

Bedragen * € 1.000

3.2 Programma B. Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder

- H. Willems

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over mobiliteit, goede bereikbare kernen en voorzieningen met de juiste mix tussen leefbaarheid, gezondheid en economie.

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

Inwoners, bedrijven en overige gebruikers zijn tevreden over de bereikbaarheid. Daarbij is bereikbaarheid zeer van belang maar wordt deze wel ingekaderd door leefbaarheid en gezondheid. In 2024 ligt de nadruk op het nadere invulling geven aan de mobiliteitsvisie en het vervoersplan.

- Bereikbaarheid.
De infrastructuur van de gemeente Boekel is dusdanig ingericht dat de bereikbaarheid gewaarborgd is. Dit draagt bij aan de economische ontwikkeling.
- Leefbaarheid en veiligheid.
Het verkeer veroorzaakt voor bewoners en gebruikers zo min mogelijk onveilige situaties, hinder van geluid of slechte luchtkwaliteit. De inrichting is zodanig dat een veilig gebruik wordt gestimuleerd.
- Toekomstbestendig.
De openbare ruimte is toekomstbestendig samen met onze burgers creëren we een duurzame, groene, gezonde en toekomstbestendige inrichting van de openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

- Het vaststellen van de visie voor de lange termijn middels de laatste fase van de mobiliteitsvisie, het uitvoeringsprogramma. Met name de oost-west routing is daarbij onderdeel van nadere studie.
- Goede aansluiting op het regionaal wegennet. Regionaal wordt gekeken naar een goede aansluiting van de N605 op de N264 (rondweg zuid Uden). Daarbij stellen wij het belang van een goede verkeerskundige ontsluiting voorop. We hebben begrip voor de bijkomende vraagpunten aangaande de leefbaarheid van Volkel maar zien dat als een opdracht voor Provincie en gemeente Maashorst.
- Faciliteren van de doorontwikkeling van de Stichting Buurtbus als alternatief voor de vervallen lijn 155.
- Blijven stimuleren van de app "Ritjes in Boekel" waarmee we proberen invulling te geven aan een laagdrempelige lokale oplossing voor vervoersvragen.
- In regionaal verband aandacht blijven vragen voor een aansluiting op de snelfietsroutes ten noorden, westen en zuiden van Boekel.
- Leefbare en veilige omgeving
 - Continueren regionale samenwerking in het ambtelijk overleg "Duurzaam bereikbaar" Regio Noord Oost Brabant (RNOB). Op het gebied van verkeer en mobiliteit afstemmen dat de aansluiting op de regio logisch en efficiënt is ingericht.
 - Uitvoering convenant verkeersveiligheid "Nul verkeersdoden" met als doel een gerichte, risicogestuurde, aanpak om de verkeersveiligheid op een beter niveau te krijgen.
 - Samen met VVN afdeling Boekel/Venhorst worden educatieve verkeersveiligheidsprojecten georganiseerd.
 - Met de scholen, verkeersouders en handhaving rond het Kindpark de samenwerking op het gebied van verkeersveiligheid continueren.
- Toekomstbestendig
 - Als regio overleggen wij met de provincie Noord Brabant over het openbaar vervoer en overleg met het Servicepunt regiotaxi over alternatieven voor ontbrekend openbaar vervoer, dit steeds meer vanuit het oogpunt / aanpak van gedeelde mobiliteit.
 - Laadpaalinfrastructuur. Verdere uitrollen van de laadpalen i.s.m. Vattenfall om daarmee de basis te leggen voor de klimaatdoelstellingen 2030

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Gemeenschappelijke Regeling Kleinschalig Collectief Vervoer (GR-KCV/Regiotaxi)

Overige partijen

- Provincie Noord Brabant (concessiehouder openbaar vervoer)
- Ambtelijk overleg “Duurzaam bereikbaar”, Regio Noord Oost Brabant (RNOB)
- De lokale partners van VVN
- Partners verkeersveiligheidsoverleg “Kindpark”
- ZLTO
- Flying Kiwi inzake de pilot “Ritjes in Boekel”.

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Totale lasten (excl. reserves)	1.365	1.456	1.397	1.455	1.498	1.584
Totale baten (excl. reserves)	259	127	127	127	127	127
Saldo voor bestemming	1.106	1.329	1.271	1.329	1.372	1.457
Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	1.106	1.329	1.271	1.329	1.372	1.457

Bedragen * € 1.000

3.3 Programma C. Economie & VHROSV

* Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing

Portefeuillehouder

- B. Brands
- H. Willems

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over het bevorderen van de economische activiteiten en het verbeteren van de structuur voor zowel het buitengebied, de bedrijventerreinen als het centrum. Boekel moet een innovatieve en actieve plattelandsgemeente zijn met een goede balans en samenhang tussen de fysieke omgeving, sociaal maatschappelijke effecten en economische vooruitgang.

Het bebouwen en inrichten van het grondgebied wordt afgestemd op de lokale behoeften van alle doelgroepen waarbij het in de gemeente Boekel prettig leven is en er voldoende voorzieningen zijn voor alle leeftijds categorieën.

In de arbeidsmarktregio Noordoost Brabant Werkt! zijn economie en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt verbindende, versterkende en communicerende pijlers. Maar ook de combinatie Economie en Duurzaamheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Het behouden en bevorderen van werkgelegenheid, zodat er in de gemeente Boekel voldoende economische ontwikkeling plaatsvindt.
- Het behouden en waar nodig verbeteren van de leefbaarheid in de gemeente, door concrete plannen op te pakken samen met onze partners. Hierdoor zorgen we voor een samenleving waar het goed wonen is.
- Het bevorderen van de welvaart in economische en sociale zin, zodat onze burgers daar profijt van ondervinden.
- Transitie in de landbouw resulterend in een meer duurzame sector.
- Ruimte voor omschakeling en herontwikkeling in het buitengebied in samenhang met verbeteren van de omgevingskwaliteit, zodat leegstand kan worden voorkomen en de ruimte optimaal wordt benut.
- Realiseren van voldoende woningbouw voor alle doelgroepen. Dit doen we door actief in te zetten op nieuwe gevarieerde woningbouwplannen.
- Realiseren van voldoende bedrijventerrein, zodat we in onze lokale behoefte kunnen voorzien.
- Het realiseren van een compact centrum, waarin het voorzieningenniveau op orde is.
- Het faciliteren en stimuleren van duurzame ontwikkelingen in onze gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

- Uitvoering geven aan de Gebiedsvisie Centrum Boekel en Bovenstehuis;
- Uitvoering geven aan het plan Zuidwand aan het Sint Agathaplein;
- Zorgdragen voor beschikbare bouw kavels en woningbouwontwikkelingen, zoals in project De Burgt fase 1, Schutboom en Tuinstraat; ;
- Ook dragen we zorg voor het ontwikkelen van nieuwe woningbouwplannen, zoals De Burgt fase 2 en de Biezen;
- Meewerken aan ontwikkelingen in het kader van Vitaal Buitengebied Boekel, waarbij er nieuwe functies worden toegekend aan bestaande locaties. Hiermee voorkomen we leegstand in het buitengebied en ontstaan er nieuwe economische dragers voor het buitengebied;
- Faciliteren sloop van ongewenste bebouwing in het buitengebied, zodat leegstand en verpaupering wordt tegengegaan;
- De gebiedsprocessen afronden om te komen tot een goed woon- en leefklimaat in buurtschap De Elzen en buurtschap Bovenstehuis;
- Informeren over en stimuleren van het toepassen van circulaire en grondgebonden landbouw; Hiermee faciliteren we agrarische ondernemers die de bedrijfsvoering willen verduurzamen;
- Toeristische en recreatieve ontwikkelingen stimuleren en versterken, door ruimte te bieden aan goede initiatieven.
- Invulling geven aan de Ontwikkelingsvisie Dorpsmantel Noord West door de ontwikkeling van bedrijventerrein Lage Raam uit te werken in een bestemmingsplan;.

- Ontwikkelen van omgevingsplan Kommen, waarmee we de huidige gedateerde komplannen actualiseren. Hiermee bieden we een praktisch en toekomstbestendig hulpmiddel voor de burger dat zorgt voor helderheid over bouw mogelijkheden.
- Opstarten van het traject rondom het opstellen van een Omgevingsvisie.
- Invulling geven aan de Gebiedsvisie Venhorst door onder andere de ontwikkeling van woningbouwlocatie De Biezen uit te werken in een bestemmingsplan;
- Starten met het opstellen van een economisch beleidsplan, waarin kaders en ambities zijn opgenomen voor de bedrijvigheid en werkgelegenheid in de gemeente Boekel.
- Invulling geven aan de samenwerkingsovereenkomst met Ontwikkelmaatschappij Ruimte voor Ruimte. Hiermee worden ruimte-voor-ruimte woningen gerealiseerd die zorgen voor een verdere invulling van de vitalisering van het buitengebied.

Verbonden partijen

- RNOB (Regio Noordoost Brabant) / Noordoost Brabant Werkt!
- ODBN

Overige partijen

- Ondernemersvereniging Boekel (OV Boekel)
- Peelrand Wonen
- ZLTO
- Regiogemeenten
- Provincie
- Ontwikkelmaatschappij Ruimte voor Ruimte

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Totale lasten (excl. reserves)	15.591	21.329	24.549	12.465	15.158	12.365
Totale baten (excl. reserves)	14.536	20.853	23.738	11.730	14.430	11.603
Saldo voor bestemming	212	476	811	735	728	763
Mutaties reserves	-421	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	633	476	811	735	728	763

Bedragen * € 1.000

3.4 Programma D. Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie

Portefeuillehouder

- H. Willems
- B. Brands

Waar gaat dit programma over?

Het programma gaat over het faciliteren van een evenwichtig onderwijsaanbod, afgestemd op de lokale behoefte en in samenhang met de directe omgeving. Het faciliteren van een uitgebreid sport- en beweegaanbod met daarin een stimulans voor onze inwoners om actief deel te nemen. Het faciliteren van de culturele ontwikkeling van de gemeenschap en het bevorderen van het recreatieve gebruik van onze buitenruimte. Veel van deze activiteiten worden feitelijk verzorgd door lokale verenigingen en organisaties. Die zijn van groot belang voor de leefbaarheid van onze kernen. Hierdoor kunnen we ontspannen middels sport en spel, genieten van muziek en toneel, onszelf ontwikkelen door onderwijs, kunst, fietsen en wandelen in de natuur. Om dit in stand te houden zijn veel vrijwilligers actief. Deze willen wij ondersteunen en helpen.

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- Een leven lang ontwikkelen met goede onderwijsvoorzieningen, van voorschoolse tot en met volwasseneneducatie.
- Een actieve maatschappelijk, educatieve bibliotheekvoorziening ter versterking van (digitale) basisvaardigheden (taalhuis Boekel), leesbevordering, kennis en informatie.
- Het voorkomen en/of terugdringen van laaggeletterdheid en onderwijsachterstanden.
- Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en aansluiting op de arbeidsmarkt.
- Het inzetten op preventie vanuit het principe 'Voorkomen dat een probleem ontstaat is beter dan achteraf een probleem oplossen'.
- Een florerend verenigingsleven dat met inzet van veel vrijwilligers zorgt voor een breed aanbod van activiteiten.
- Wij willen dat verenigingen aanbod ontwikkelen voor bepaalde doelgroepen en samenwerking met elkaar zoeken.
- Wij willen een positieve sport- en beweegcultuur bij alle sportverenigingen en sportaanbieders stimuleren.
- Kunst & Cultuur zichtbaar in onze gemeenschap.
- Goed onderhouden kunstwerken binnen de gemeente Boekel waar inwoners en bezoekers van kunnen genieten.
- Goed onderhouden en duurzame accommodaties waar inwoners van de gemeente Boekel kunnen deelnemen aan sportieve en culturele activiteiten.
- Een zichtbaar en beleefbaar landschap rondom de Peelrandbreuk, zowel lokaal als regionaal.
- De gemeente Boekel zowel lokaal als regionaal meer op de kaart door de samenwerking met de regio op te zoeken.
- Toeristisch en recreatief aanbod aantrekkelijk houden en vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

- Vanuit preventie jeugd – in een samenwerking tussen en afstemming met onder andere basisonderwijs, GGD en Dorpsteam – inzetten op de thema's mentaal welbevinden, middelengebruik en bewegen.
- Het voortzetten van het overleg lokale educatieve agenda voor de borging van de samenwerking met en tussen (basis)onderwijs en kinderopvang.
- Het actualiseren van het beleid omtrent voor- en voorschoolse educatie, inclusief de borging middels een lokaal VVE-overleg.
- Het actualiseren van en uitvoering geven aan het beleid omtrent onderwijshuisvesting.
- Uitvoering geven aan de taken op het gebied van leerplicht en kwalificatieplicht en uitvoering geven aan de regionale aanpak voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie.
- Het versterken van de contacten met de scholen voor voortgezet onderwijs in de nabije omgeving.
- Opstellen van een notitie Kunst & Cultuur (waaronder onderhoud kunstwerken).
- Evaluatie van het accommodatiebeleid en beleidslijn vervangings- en uitbreidingsinvesteringen buitensportaccommodaties;
- Specifieke uitkering GALA inzetten voor het versterken van 'sport en bewegen' middels Stichting Kwiek, hierbij wordt ingezet op inclusie 'Iedereen doet mee!'.

- Opstellen visie toerisme en recreatie.
- Het onderhouden, ontwikkelen en optimaliseren van het wandel- en fietsnetwerk.
- Kansen benutten voor wijstherstel en bescherming breuklijnen.
- Samenwerking Geopark Peelhorst en Maasvallei versterken om de natuurlijke, educatieve en recreatief toeristische waarde van het gebied te ontwikkelen.
- Met de regio Noord Oost Brabant regionale kansen benutten om waarde te verhogen voor thema's, verhaallijnen en productontwikkeling (verkenning 2023, uitvoering vanaf 2024).
- Benutten van de mogelijkheden initiatief Land van Ravenstein.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Regionaal Bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO)
- Vereniging van eigenaars Octopus (VvE)

Overige partijen

- Stichting GOO Onderwijs en Opvang
- Stichting SAAM Scholen
- Samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO
- Samenwerkingsverband Helmond-Peelland VO
- Bibliotheek De Lage Beemden
- Stichting Volksuniversiteit Boekel-Venhorst
- Stichting Binnensport Boekel
- Stichting Kwiek
- Stichting Gemeenschapshuis Venhorst
- Nia Domo
- Sport- kunst en cultuurverenigingen
- Beweegaanbieders
- KBO
- Stichting d'n Eik
- Visit Brabant (incl. vrijwilligers)
- Werkgroep Geopark Peelhorst en Maasvallei
- VVV Noord-Oost Brabant
- Vrijstaat Land van Ravenstein

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Totale lasten (excl. reserves)	4.175	2.847	2.914	2.830	2.823	2.823
Totale baten (excl. reserves)	567	526	438	432	429	429
Saldo voor bestemming	3.443	2.320	2.476	2.397	2.394	2.394
Mutaties reserves	-165	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	3.279	2.320	2.476	2.397	2.394	2.394

Bedragen * € 1.000

3.5 Programma E. Sociaal domein

Portefeuillehouder

- H. Willems

Waar gaat dit programma over?

Het Sociaal Domein betreft alle organisaties, diensten en voorzieningen in Boekel die onze inwoners ondersteunen, de leefbaarheid vergroten en de participatie (het meedoen) bevorderen. Het gaat hier over het welzijn van onze inwoners, de zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Aangevuld met de gemeentelijke vangnetvoorzieningen voor onze meest kwetsbare inwoners. Daarbij is onderscheid te maken tussen voorzieningen: van sociale basisvoorzieningen, eerstelijns zorg/ondersteuning, tweedelijns zorg / ondersteuning tot bescherming en veiligheid.

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

Inwoners met ondersteunings-, zorg- en/of werk- en inkomensvragen kunnen een beroep doen op de gemeente, waarbij:

- Iedereen prettig kan blijven wonen, werken en leven. Inclusief onze kwetsbare inwoners zoals kinderen, ouderen, vluchtelingen/statushouders, mensen met een minimum inkomen en mensen met een lichamelijke, psychiatrische, verstandelijke- of een arbeidsbeperking.
- Iedereen mogelijkheden heeft om mee te (blijven) doen in onze samenleving.
- Iedereen zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen.
- Iedereen de ondersteuning of zorg krijgt die hij/zij nodig heeft, die:
 - Zo nauw mogelijk aansluit op hun persoonlijke (thuis)situatie, mogelijkheden en netwerk.
 - Zo tijdelijk, dichtbij en eenvoudig mogelijk is ingericht en zo specifiek en langdurig als noodzakelijk.
 - Het zelf oplossend vermogen van onze inwoners en de Boekelse gemeenschap vergroot.
 - Gekenmerkt wordt door een opbouw in verantwoordelijkheden: van eigen verantwoordelijkheid, sociale verantwoordelijkheid en professionele verantwoordelijkheid.
 - Problemen integraal aanpakt en in samenhang is met het aanbod van ondersteuning en zorg.
 - Oplossingen inzet in volgorde van beschikbaarheid van voorzieningen: algemene – collectieve – individuele voorzieningen.
 - In goede samenwerking tussen en met professionals, vrijwilligers, mantelzorgers en inwoners tot stand komt.
 - Als uitgangspunt heeft *'één gezin, één plan'*.
- Iedereen die anderen zorg of hulp (willen) biedt, daarvoor alle ruimte en steun krijgt.
- Ruimte en stimulansen voor initiatieven mogelijk zijn.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

- In 2024 blijven we investeren in de integrale samenwerking in het Sociaal Domein.
- Investeren in de afstemming met andere domeinen zoals wonen en veiligheid.
- Versterking van de Integrale Toegang/Dorpsteam.
 - Formeren van een vast (informeel) team rondom de jeugdige en het goed neerzetten van werkprocessen, samen met onze ketenpartners, zorgpartijen en met een vaste mentor voor de jeugdige.
 - Versterken van de warme overdracht 18-/18+ middels 'jeugdige in beeld' – zicht op de doelgroep, versterking werkprocessen en dialoog met- en betrekken van de doelgroep, monitoring .
 - Versterking in formatie op de volgende thema's:
 - Extra versterking op het gebied van de GGZ problematiek binnen het Dorpsteam;
 - Extra versterking op het leggen van verbindingen naar alle domeinen en het aanhaken van het Dorpsteam richting de ketenpartners in de regio – procesregie binnen het Dorpsteam.
- Versterken van (burger)participatie en ondersteunen van burgerinitiatieven.
- Uitvoering geven aan de regionale en lokale ontwikkelagenda Opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid en uitvoering geven aan de lokale doorvertaling hiervan.
- Doorontwikkeling Transformatieopgaven Jeugdzorg.

- Vaststellen en uitvoering geven aan regionaal beleidsprogramma specialistische jeugdhulp in samenhang met de landelijke hervormingsagenda jeugdhulp.
- Uitvoering geven aan het regionaal koersplan Veiligheid in afhankelijkheidsrelaties (VIA).
- Bij de (regionale) inkoop van zorg en welzijn sturen op een sterke regievoering, kwaliteit van zorg en ruimte voor het bieden van lokaal maatwerk.
- De visie op preventie vertalen in een uitvoeringsplan in samenhang met GALA/IZA.
- Uitvoering geven aan de taakstelling huisvesting statushouders en wet inburgering.
- Doorontwikkeling van het partnership van gemeenten met IBN.
- Opstellen van een visie rondom passend werk i.r.t. de PIM labels.
- Uitvoeren van het project onafhankelijke cliëntondersteuning.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant
- Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost
- GGD Hart voor Brabant
- Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost
- Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant
- Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (ZVH BNO)
- Regio Noordoost Brabant

Overige partijen

- Adviesraad Sociaal Domein (ASD)
- Ons Welzijn
- Gemeente Meierijstad
- IBN
- GGZ Oost-Brabant
- Veilig thuis
- Vluchtelingenwerk Nederland
- Werkgroep ViA

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Totale lasten (excl. reserves)	9.771	10.773	11.116	11.055	10.692	10.571
Totale baten (excl. reserves)	2.934	2.275	2.310	2.274	1.915	1.855
Saldo voor bestemming	6.836	8.499	8.806	8.781	8.776	8.716
Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	6.836	8.499	8.806	8.781	8.776	8.716

Bedragen * € 1.000

3.6 Programma F. Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouder

- B. Brands
- H. Willems

Waar gaat dit programma over?

Het programma volksgezondheid en milieu heeft als doel dat alle inwoners in de gemeente Boekel leven, wonen en werken in een gezonde en veilige omgeving. Er wordt gestreefd naar een duurzame samenleving waarbij een gezonde leefstijl wordt gestimuleerd, de kwaliteit van de leefomgeving verbetert en een circulaire economie centraal staat.

Wat willen wij bereiken, wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten?

- In de uitvoering willen we meer nadruk leggen op positieve gezondheid, waarbij aandacht is voor het bevorderen van de volksgezondheid van alle inwoners en het stimuleren van zelfregie.
- De innovatiekracht en efficiëntie van de GGD Hart voor Brabant in stand houden en waar nodig verbeteren, zodat de dienstverlening en de producten uit het basispakket en pluspakket richting onze inwoners optimaal is.
- Voldoen aan de zorgplichten zoals beschreven in het BRP en vGRP, dit betreft onder andere het inzamelen en transporteren van afvalwater en bestrijden van verontreiniging van het oppervlaktewater.
- Samenwerking met regiogemeenten in de watersamenwerking As50+ met als doel de gezamenlijke middelen dusdanig in te zetten dat deze maximaal renderen. Tevens biedt dit een (gedeeltelijke) oplossing voor de personeelskrapte bij de diverse gemeenten.
- Invulling geven aan de transitie duurzame veehouderij van de provincie Noord-Brabant.
- Streven naar een zo gezond mogelijk woon- en leefklimaat onder ander door het monitoren en eventueel bijsturen van geurhinder afkomstig van veehouderijen.
- Streven naar een circulaire economie op het gebied van afval en hergebruik van grondstoffen.
- Het ontstaan van zwerfafval bestrijden middels communicatiecampagnes en overige acties.
- Het netwerk zwerfafvalpikkers 'Schon Bezig', wat werkt met vrijwilligers, uitbreiden.

Wat gaan we daarvoor doen in 2024?

- Inzet op preventieve gezondheid, stimulering van de gezonde leefomgeving, leefstijl en zelfredzaamheid (onderdeel preventieplan Sociaal Domein) in samenhang met IZA/GALA/GGD en Dorpsteam.
- Het ontkoppelen van regenwater van huishoudens en gemeentelijke verhardingen van het riool, opvangen op eigen terrein, nieuwbouw dient hieraan te voldoen, t.b.v. klimaatbestendig maken van de gemeente.
- Het klimaatbestendig inrichten van de wijk Boschberg (afkoppelen van het hemelwater van het gemengde rioolstelsel in de wijk, tegengaan van hittestress en bevorderen biodiversiteit).
- Project operatie Steenbreek doorzetten t.b.v. van het klimaatbestendig maken van de gemeente Boekel.
- Samen met het waterschap onderzoek doen naar een optimale situatie met betrekking tot de afvalwaterafvoer. Met name kijken we daarbij naar de overnamepunten en de hoofdgemalen.
- Uitvoering geven aan de actiepunten die volgen uit het duurzaamheidsplan, inclusief agenda.
- Door middel van keukentafelgesprekken met veehouders is bekeken wat de beste toekomstperspectieven zijn voor de ondernemers en de gemeente Boekel. Door het aanpassen van bedrijfsvoeringen en/of het omzetten van bedrijven wordt invulling gegeven aan de transitie duurzame veehouderij. Door deze actieve aanpak wordt de leefbaarheid in het buitengebied verbeterd.
- Regio noordoost Brabant heeft via een regiodeal subsidie verworven voor het vitaliseren van het buitengebied. Hieraan wordt invulling gegeven doormiddel van het project Stallenaanpak. De gemeente Boekel neemt deel aan dit project met de twee pilotgebieden 'Bovenstehuis' en 'De Elzen'.
- Samen met gemeente Land van Cuijk, uitvoering geven aan het grondstoffenbeleidsplan met daarin uitvoeringsmaatregelen om te komen tot een hogere percentage hergebruik van grondstoffen en het terug dringen van restafval.
- Middels de inzet van De Beestenbende of een 'eigen' jeugd zwerfafval club streven we er naar kinderen bewuster te maken van het voorkomen van zwerfafval.

- Volwassen vrijwilligers die zwerfafval rapen blijven we stimuleren en zeker waarderen.

Verbonden partijen (zie paragraaf 4.7 verbonden partijen)

- GGD Hart voor Brabant
- Regionale Ambulance Voorziening (RAV)
- Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)
- Gemeente Land van Cuijk; dienstverleningsovereenkomst afvalinzameling

Overige partijen

- Watersamenwerking As50+
- Hermes Groep (OV)
- BeestenBende

Wat mag het kosten?

Totale lasten en baten	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Totale lasten (excl. reserves)	3.694	4.759	4.459	4.461	4.341	4.428
Totale baten (excl. reserves)	2.985	3.234	3.389	3.424	3.288	3.361
Saldo voor bestemming	709	1.525	1.070	1.037	1.053	1.067
Mutaties reserves	-7	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	702	1.525	1.070	1.037	1.053	1.067

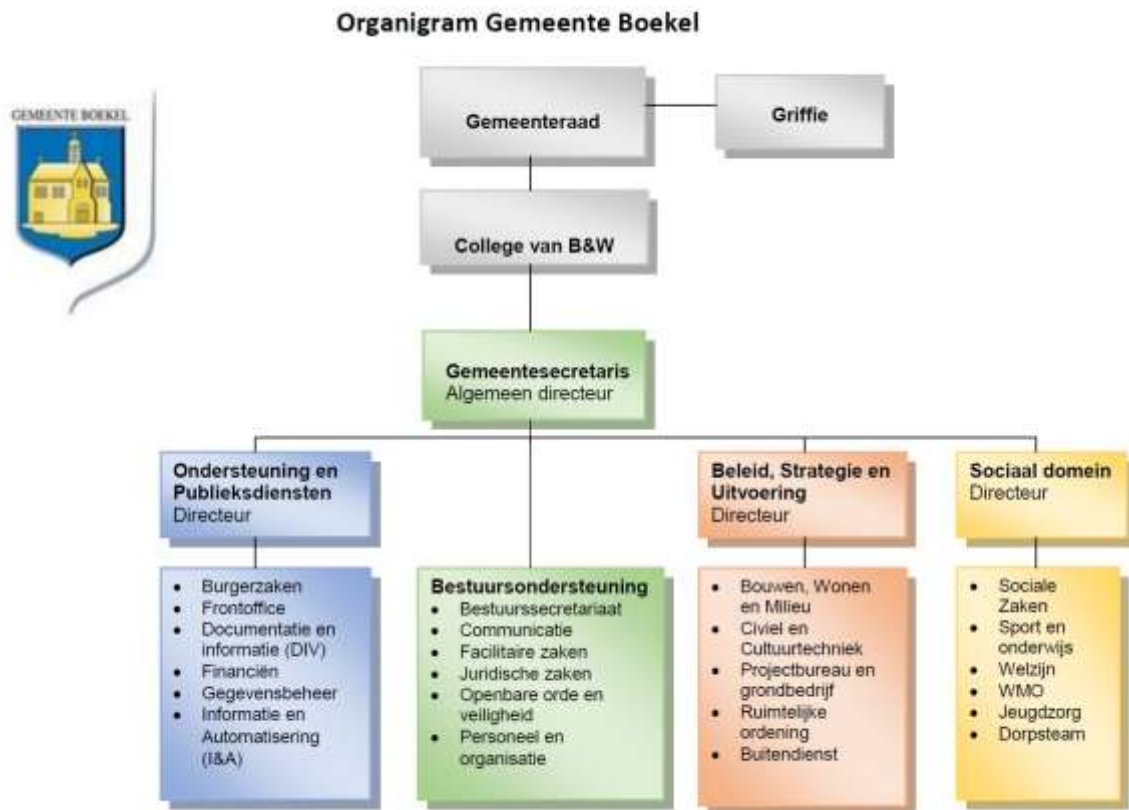
Bedragen * € 1.000

3.7 Recapitulatiestaat begroting van baten en lasten 2024 - 2027

Omschrijving	Lasten 2024	Baten 2024	Nadelig Saldo 2024	Batig Saldo 2024	Lasten 2025	Baten 2025	Nadelig Saldo 2025	Batig Saldo 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Nadelig Saldo 2026	Batig Saldo 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Nadelig Saldo 2027	Batig Saldo 2027
A Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	4.332.000	251.000	4.081.000		5.368.000	259.000	5.109.000		5.395.000	1.451.000	3.945.000		6.007.000	1.868.000	4.138.000	
B Verkeer en vervoer	1.397.000	127.000	1.271.000		1.455.000	127.000	1.329.000		1.498.000	127.000	1.372.000		1.584.000	127.000	1.457.000	
C Economie & VHROSV	24.549.000	23.738.000	811.000		12.465.000	11.730.000	735.000		15.158.000	14.430.000	728.000		12.365.000	11.603.000	763.000	
D Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	2.914.000	438.000	2.476.000		2.830.000	432.000	2.397.000		2.823.000	429.000	2.394.000		2.823.000	429.000	2.394.000	
E Sociaal domein	11.116.000	2.310.000	8.806.000		11.055.000	2.274.000	8.781.000		10.692.000	1.915.000	8.776.000		10.571.000	1.855.000	8.716.000	
F Volksgezondheid en milieu	4.459.000	3.389.000	1.070.000		4.461.000	3.424.000	1.037.000		4.341.000	3.288.000	1.053.000		4.428.000	3.361.000	1.067.000	
Algemene dekkingsmiddelen *	217.000	23.459.000		23.242.000	217.000	24.363.000		24.146.000	217.000	23.341.000		23.124.000	217.000	23.691.000		23.474.000
Overhead *	4.778.000	105.000	4.673.000		4.813.000	109.000	4.703.000		4.916.000	114.000	4.802.000		5.002.000	118.000	4.883.000	
Heffing VPB *	55.000		55.000		55.000		55.000		55.000		55.000		55.000		55.000	
Bedrag onvoorzien *	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal programma's (incl. alg.dekk.mid overhead, VPB en onvoorzien)	53.816.000	53.816.000	23.242.000	23.242.000	42.718.000	42.718.000	24.146.000	24.146.000	45.095.000	45.095.000	23.124.000	23.124.000	43.052.000	43.052.000	23.474.000	23.474.000
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reservers per programma																
Geraamd Resultaat	53.816.000	53.816.000	0	0	42.718.000	42.718.000	0	0	45.095.000	45.095.000	0	0	43.052.000	43.052.000	0	0
Structureel begrotingssaldo			0	448.000			0	643.000			-1.170.000	0			-1.553.000	0

* Betreffende onderdelen maken deel uit van programma A, echter dienen separaat te worden weergegeven. De wetgever heeft hiermee beoogd de transparantie en vergelijkbaarheid te bevorderen.

4.1 Organisationschema

4.1.1 Organisatiestructuur

De gemeente Boekel wil een actieve en gastvrije gemeente zijn, gekenmerkt door veiligheid, sociale cohesie en leefbaarheid.

Daar is een bepaalde soort organisatie en dito medewerkers voor nodig: de overheid is regievoerend en faciliterend en legt de verantwoordelijkheid waar mogelijk terug bij de burgers en/of instellingen.

Om de beoogde dienstverlening richting de Boekelse burger en het bedrijfsleven te verwezenlijken is gekozen voor het directiemodel.

Met het directiemodel wordt een betere afstemming tussen de diverse disciplines nagestreefd, evenals een betere balans tussen strategie en uitvoering, maar wordt vooral ook de burgergerichtheid (vraaggericht werken en 1-loketgedachte) gestimuleerd.

4.2 Bedrijfsvoering

4.2.1 Algemeen

Organisatiedoel

Zoals al in de vorige paragraaf is omschreven, wil de gemeente Boekel een actieve en gastvrije samenleving zijn, die gekenmerkt wordt door sociale cohesie en leefbaarheid.

Dit willen we bereiken door te kiezen voor een overheid, die de verantwoordelijkheid zo veel mogelijk als verantwoord neerlegt bij haar burgers en/of instellingen.

Bovendien ziet de gemeente Boekel vergaande deregulering als een strategische opgave.

Gemeente Boekel is er voor haar burgers. Ze wil daadwerkelijk iets doen aan de kloof tussen overheid en burgers door te kiezen voor een andere rol van de overheid. Niet alleen meer transparantie en een betere communicatie, maar vooral meer zeggenschap geven aan onze burgers. Geen overheid die vooral controleert en beheerst, maar die regie voert en faciliteert. De inwoners van Boekel kunnen zelf meer vorm geven aan hun leefomgeving en toekomst. Deze eigen verantwoordelijkheid leidt tot meer respect, samenwerken en rekening houden met elkaar, de belangrijkste fundamenten voor een betere leefbaarheid.

De gemeente wil daarnaast een betrouwbare overheid zijn met een goede dienstverlening naar haar inwoners. Zij stelt zich op als een proactieve partner in de richting van haar inwoners.

Organisatiestrategie

De gemeenteraad stelt de kaders in een meerjarenperspectief vast. De organisatiestrategie is er op gericht om te werken met een kleine, regie-voerende organisatie met deskundige generalisten.

Zij dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente.

Door de regiefunctie zal bezien worden welke de efficiëntste en effectiefste manier van uitvoeren van de taken zal zijn.

Daarbij zal gekeken worden naar samenwerking met derden (gemeenten en bedrijfsleven) op contractbasis, het outsourcen, het privatiseren, maar ook, indien het belang van de inwoners dat vraagt, het zelf realiseren door de inwoners en/of omwonenden.

De ingezette weg naar verdergaande deregulering en terugdringing van de bureaucratie zal, met oog voor behoud van de integraliteit, doorgezet worden. Daarbij zal de gemeente ook de (digitale) dienstverlening en de klantcontacten verder uitbouwen.

Organisatiecompetenties

Om de hiervoor benodigde organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie een optimale invulling kan worden gegeven, zal het management ernaar moeten streven bij elke medewerker de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn. Deze competenties worden onderscheiden in generieke en functie-specifieke competenties.

De generieke competenties zoals vastgesteld:

- Servicegericht;
- Initiatief;
- Zelfstandig;
- Flexibiliteit.

Anderzijds behoren medewerkers te beschikken over specifieke competenties, toegespitst op de functie die zij in de organisatie hebben. Zo dient bijvoorbeeld een leidinggevende over andere, specifieke competenties te beschikken dan een beleidsmedewerker.

Een organisatie als hiervoor omschreven wordt je niet zomaar. De cultuur binnen een organisatie is minstens net zo belangrijk. Hoe ga je met elkaar om, welke managementprincipes hanteer je? Ook dat gaat niet vanzelf. Daar blijven we tijd en energie in steken.

4.2.2 Personeelsbeleid

De organisatie is er op gericht om te werken als kleine, regie-voerende gemeente.

De medewerkers dienen in te spelen op snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente. Door de regiefunctie zal gekeken worden wat de efficiëntste en effectiefste manier van het uitvoeren van de taken zal zijn. Om de organisatie zó te bemensen dat aan de missie en de organisatiestrategie kan worden voldaan, streven we ernaar bij medewerkers de meest relevante competenties aanwezig te doen zijn. Ook bij de selectie van nieuwe personeel wordt daar nadrukkelijk op gelet. In de huidige (krappe) arbeidsmarkt vormt dit wel een extra uitdaging.

Daarnaast is het personeelsbeleid er op gericht een substantiële bijdrage te leveren aan het zijn van een aantrekkelijke werkgever. Niet alleen in het kader van het werven van nieuw personeel, maar ook in het kader van het boeien en binden van het huidige personeel. Niet alleen de toename van lokale economische activiteit (bijvoorbeeld op het gebied van bouwen en wonen), zorgt voor een toename van de hoeveelheid werkzaamheden op diverse taakvelden. Vooral ook landelijke ontwikkelingen op het gebied van energie, duurzaamheid, milieu en het sociaal domein, zijn van invloed op de uitvoering van onze gemeentelijke taak. Met een arbeidsmarkt waarbij voor veel taakvelden de vraag momenteel groter is dan het aanbod, is het ook voor onze organisatie een uitdaging de juiste medewerkers te vinden om aan onze taak te voldoen. Voor een aantal specifieke taakvelden, zoals bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, geldt dat nog meer. Net als bij andere gemeenten zijn sommige vacatures nu al nauwelijks meer in te vullen. De verwachting is dat het aantal moeilijk in te vullen vacatures de komende jaren alleen maar zal toenemen. Als gemeente zullen we dan ook meer dan in het verleden moeten inzetten op extra arbeidsvoorwaarden om in de markt een aantrekkelijke werkgever te blijven.

De krapte op de arbeidsmarkt zorgt ervoor dat de gemeente Boekel kritisch moet blijven kijken naar mogelijkheden om medewerkers te “binden en te boeien”. En binnen haar mogelijkheden moet werken aan een positieve werkgeversreputatie zodat we onderscheidend blijven in de markt. Dit doen we door middel van het bieden van een prettige werkcultuur, korte lijnen, ruime opleidingsmogelijkheden, ruimte voor eigen initiatief, enz. De secundaire arbeidsvoorwaarden worden regelmatig tegen het licht gehouden en waar mogelijk verbeterd. Bijvoorbeeld met een marktconforme reiskostenvergoeding. Op bepaalde taakvelden (Ruimtelijke Ordening, Civiel en Cultuurtechniek) heeft de reguliere manier van personeelswerving geen resultaat opgeleverd en moeten we andere manieren werven hanteren zoals externe recruitmentstrajecten.

Ook de invulling van vacatures door externe inhuur is tegenwoordig geen eenvoudige zaak. Voor bepaalde functies is er gewoonweg te weinig aanbod.

Personeelssterkte

Voor de komende jaren varieert de formatie tussen de 60 en 65 fte (\pm 75 medewerkers) in de meerjarenbegroting. Dit moet niet gezien worden als een absoluut cijfer. Zo kan een toe- en/of afname van gemeentelijke taken leiden tot bijstelling van de personeelsformatie. Onder meer door de aantrekkende economie (o.a. meer bouwactiviteiten) en de in het collegeakkoord verwoorde ambities is de druk op de medewerkers aanzienlijk toegenomen en is onder andere ingezet op uitbreiding van de formatie.

Arbeidsomstandigheden

Binnen de organisatie wordt op diverse manieren aandacht geschonken aan de arbeidsomstandigheden. Een veilig, gezond, stimulerend maar ook prettig werkklimaat voor de medewerkers staat daarbij voorop. Per leeftijdscategorie wordt bijvoorbeeld aan iedere medewerker een PMO (periodiek medisch onderzoek) aangeboden. En hebben we aandacht voor werkdruk en vitaliteit.

Het ziekteverzuimpercentage ligt medio 2023 op 8,8%. Dit is hoger dan het ziekteverzuimpercentage in dezelfde periode in 2022 (6,7%) en grotendeels gerelateerd aan langdurig verzuim. Doordat wij een relatief kleine organisatie zijn, betekent één langdurig ziektegeval al snel een aanzienlijke toename van het ziekteverzuimpercentage. Omdat dit soort verzuim veelal buiten de invloedssfeer van de werkgever valt, is daar zeer lastig op te sturen e/o preventieve maatregelen op in te zetten.

4.2.3 Samenwerking

De gemeente werkt op diverse terreinen samen. Soms omdat de Rijksoverheid dat oplegt (zoals in het geval van de Omgevingsdienst), maar meestal vanuit onze visie op samenwerking. Uitgangspunt daarbij is dat samenwerking toegevoegde waarde moet hebben voor onze inwoners. Zowel in directe als in indirecte zin. Daarbij gaat het niet alleen om 'halen' maar vooral ook om 'brengen'.

De samenwerking binnen de regio Brabant Noordoost is daar een voorbeeld van. Door deze samenwerking worden we er binnen deze regio uiteindelijk allemaal beter van. Andere voorbeelden van samenwerking zijn die op het vlak van afvalinzameling met de gemeente Land van Cuijk en die op het vlak van de participatiewet met Meierijstad. Ook op het vlak van de bedrijfsvoering zoeken we de samenwerking op als dat meerwaarde biedt. Zo wordt onze kantoorautomatisering beheerd door een extern ICT bedrijf.

4.2.4 Digitalisering en Informatiebeveiliging

De digitale werkomgeving faciliteert alle processen en dienstverlening van de gemeente. Ons doel is om een betrouwbare partner te zijn voor inwoners, organisaties, ketenpartners en medewerkers. Dit doen we door ervoor te zorgen dat processen en gegevens beschikbaar, nauwkeurig en waar nodig vertrouwelijk zijn. Gemeentelijke informatie uit de digitale werkomgeving is soms privacygevoelig en soms kan informatie openbaar worden gemaakt.

Om ervoor te zorgen dat vertrouwelijke gegevens in de juiste handen komen/blijven en dat het risico op diefstal of gijzeling van gegevens zo klein mogelijk is, sturen we aan op informatiebeveiliging. Daarom zetten wij structureel in op versterking van onze informatieveiligheid in de technische inrichting, processen en bewustzijn. Kern van het geldend normenkader, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), is het nemen van passende beheersmaatregelen op basis van risicoanalyse.

Bij informatiebeveiliging hoort ook het beschermen van persoonsgegevens en het voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De gemeente stuurt op privacy bewuste medewerkers en past beheersmaatregelen toe. Door op efficiënte wijze onze informatiebeveiliging in te richten zetten wij in op optimaal resultaat met doelmatige middelen. Desalniettemin zijn volledige zekerheid en garanties op het gebied van informatiebeveiliging in de praktijk nooit helemaal mogelijk. Daarom is naast preventie ook incidentmanagement een essentieel thema.

Anderzijds is niet alle informatie privacygevoelig en in de komende jaren gaan we meer informatie actief openbaar maken, zodat burgers en bedrijven hiervan kunnen profiteren. Om hieraan uitvoering te kunnen geven dient de informatiehuishouding op orde te zijn. Ook dit zal komende jaren een speerpunt zijn.

De gemeente Boekel maakt steeds meer gebruik van informatiesystemen in de cloud, omdat we als kleine gemeente niet de expertise en capaciteit hebben om deze systemen zelf te onderhouden. Deze strategie wordt in de komende jaren doorgezet. Dit maakt onze digitale organisatie flexibeler en professioneler. Contractmanagement wordt daardoor steeds belangrijker. Hierbij gebruiken we de GIBIT (Gemeentelijke Inkoop bij IT Toolbox) om de informatiebeveiliging van deze diensten te borgen.

De flexibele werkplek blijft onderdeel van onze digitale werkomgeving. Het plaats onafhankelijk kunnen werken maakt onze dienstverlening weerbaarder tegen verstoringen. De belangrijkste randvoorwaarde is dat dit veilig kan. Hier treffen we speciale maatregelen voor. We zoeken hierbij naar een goede balans tussen kwaliteit, kosten en veiligheid.

4.2.5. Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Deze wet verplicht bestuursorganen onder andere om op termijn verschillende categorieën documenten uit eigen beweging openbaar te maken (actieve openbaarmakingsplicht). De gemeente Boekel is in 2022 begonnen met het in kaart brengen van de documenten, die onder deze categorieën vallen, en waar deze te vinden zijn. Vanwege technische problemen bij het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) is vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken geadviseerd om te zoeken naar alternatieve manieren om overheidsinformatie openbaar te maken. Gemeente Boekel is daarom op zoek naar de

beste manier om documenten zelf openbaar te maken en waarmee te zijner tijd kan worden aangesloten op het door het Rijk voorgeschreven platform.

Een zorgplicht om de informatiehuishouding op orde te hebben maakt ook onderdeel uit van de Woo. Met het nieuwe zaakstelsel heeft de gemeente Boekel een kans om hier stappen in te zetten. Daarnaast wordt gewerkt aan bewustwording van het belang hiervan binnen de organisatie.

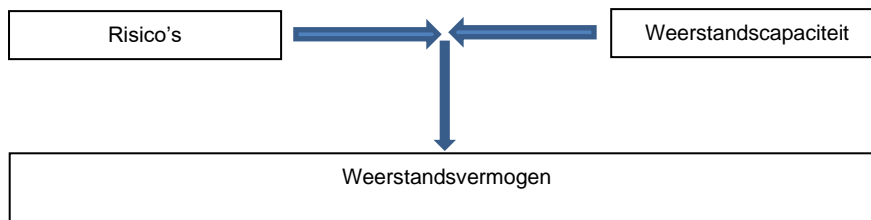
4.3. Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), dat sinds begrotingsjaar 2004 van kracht is, bevat regels voor de financiële verslaglegging. Volgens artikel 11 van het BBV moeten gemeenten en provincies inzicht verschaffen in hun weerstandsvermogen. Het gaat hierbij om het verband tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor géén (beheers)maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Onder weerstandscapaciteit verstaat het BBV de middelen en mogelijkheden waarover provincies of gemeenten kunnen beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Het gaat hier om de elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals Algemene Reserve, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente is gedefinieerd als: 'het vermogen van de gemeente Boekel om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten'. En is eigenlijk niet meer of minder dan een confrontatie van de risico's met de weerstandscapaciteit.

Het gaat hier om risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen, zoals met een gevormde voorziening of waarvoor een verzekering is aangegaan.

Een eerste stap bij het beoordelen van het weerstandsvermogen is het in kaart brengen c.q. identificeren van eventuele risico's. Zoals uit de onderstaande figuur blijkt en in de volgende paragraaf gebeurt.

Als onderdeel van risicomangement wordt de weerstandscapaciteit van de gemeente periodiek afgezet tegen een inschatting van de mogelijke financiële risico's die zich kunnen manifesteren. Voor het belangrijkste risico (de grondexploitatie) wordt al jaren de 'vinger aan de pols gehouden' middels het jaarlijks actualiseren van de exploitatieberekeningen, het doorrekenen van verschillende scenario's en de confrontatie van het gewenste met het beschikbare weerstandsvermogen.

Ondanks dat er géén zekerheid aan ontleend kan worden is risicomangement wel van toegevoegde waarde; het geeft een beeld van wat verwacht kan worden en of de organisatie hierop voldoende voorbereid is. Dit beeld wordt jaarlijks twee keer geactualiseerd in de programmabegroting en – rekening.

4.3.1. Inventarisatie van de risico's en het benodigd weerstandsvermogen

Om een confrontatie van deze risico's met de weerstandscapaciteit mogelijk te maken dienen deze eerst financieel te worden gekwantificeerd. Hiertoe wordt een methode gebruikt waarbij, per geïdentificeerd risico, een inschatting wordt gemaakt van de volgende drie parameters:

Kans	de kans dat een risico zich manifesteert wordt ingeschat op basis van een kwalitatief oordeel. Ten behoeven van een transparant en handelbaar model zijn er (slechts) drie categorieën benoemd met een wegingsfactor: laag (0,05) – middel (0,50) – hoog (0,75).
Impact	wat is het (financiële)effect voor de organisatie als het risico zich voordoet? Ook hier wordt eerst een kwalitatief oordeel aan gegeven. Daarna wordt, afhankelijk van het kwalitatieve oordeel, een inschatting gemaakt van het financiële effect; in procenten afgezet tegen de totale lasten conform begroting. Waarbij de volgende indeling wordt gehanteerd: klein impact tussen de 1 & 9 % middel impact tussen de 10 & 49 % groot impact tussen de 50 & 100%
Effect	voor het kwantificeren van het (financiële) risico is het van belang te weten of een risico van incidentele danwel structurele aard is. Indien het een incidenteel karakter kent wordt de factor '1' gehanteerd. Het risico kan zich immers maximaal één keer voordoen. Betreft het een structureel risico dan wordt de factor '3' toegekend. Dit wil zeggen dat het financiële effect van dit risico 'drie keer wordt ingerekend'; zodat de organisatie als het ware drie jaar de tijd heeft om adequaat te reageren en passende maatregelen te treffen.

Het 'minimabeleid' als voorbeeld:

De kans dat de komende jaren meer aanspraak op onze minima-voorzieningen wordt gedaan, wordt als 'hoog' ingeschat (wegingsfactor 0,75). Het financiële effect hiervan voor de organisatie wordt als 'gemiddeld' ingeschat, met een impact van 15%. Aangezien dit risico een structureel effect zal hebben wordt bij het kwantificeren van het financiële risico een factor '3' toegepast. Het financiële risico, ook wel het benodigd weerstandsvermogen voor dit onderdeel wordt dan als volgt berekend:

Budget cf. Begroting	Kans	Impact	Effect	Benodigd weerstandsvermogen
€ 450.000	* 0,75	* 15%	* 3	= € 152.000

4.3.2. Belangrijkste financiële risico's excl. Grondbedrijf

De belangrijkste financiële risico's exclusief het grondbedrijf worden in de onderstaande tabel weergegeven. Deze risico's zijn niet anderszins ondervangen en er zijn geen voorzieningen voor gevormd, waardoor deze relevant zijn voor het weerstandsvermogen.

Nr.	Risico	Omschrijving	Kans	Impact	Effect	Benodigd weerstandsvermogen	
1	Openeindregelingen	Wmo	Middel	Middel	10%	Structureel	350.000
		Jeugdzorg	Middel	Middel	10%	Structureel	276.000
		Bijstandsverlening	Hoog	Middel	15%	Structureel	537.000
		Minimabeleid	Hoog	Middel	15%	Structureel	152.000
		Leerlingenvervoer	Middel	Middel	10%	Structureel	47.000
2	Uitvoeringkosten Sociaal Domein	Domein Jeugd	Laag	Groot	75%	Structureel	91.000
		Domein Wmo	Laag	Groot	75%	Structureel	166.000
		Domein Participatie	Laag	Groot	75%	Structureel	134.000
3	Gemeentefonds	Uitkering gemeentefonds kan lager zijn dan geraamd	Middel	Middel	30%	Structureel	454.000
4	Afgegeven garanties	Gewaarborgde geldleningen PW	Laag	Groot	50%	Incidenteel	110.000
		Gewaarborgde geldleningen BW	Laag	Groot	50%	Incidenteel	1.000
		Startersleningen	Laag	Middel	15%	Incidenteel	1.000
5	Randweg	Uitvoering binnen gestelde kaders / meerwerk etc.	Laag	Klein	15%	Incidenteel	-
6	Risico's op eigendommen	Rioolbeheer	Laag	Middel	15%	Structureel	16.000
		Wegbeheer	Laag	Middel	15%	Structureel	14.000
		Gebouwenbeheer	Laag	Middel	15%	Structureel	6.000
7	Planschade	Planschadeclaims	Middel	Klein	10%	Incidenteel	-
8	Sociale zaken	Vergoeding bij beëindiging samenwerking Meierijstad	Laag	Middel	15%	Incidenteel	6.000
						2.361.000	

1. Openeindregelingen

De gemeente loopt bij een 'openeindregeling' een financieel risico. Dit risico komt door het feit dat de gemeente verplicht is een voorziening te verstrekken als een aanvrager hier volgens de geldende wet- en regelgeving recht op heeft.

Ongeacht of hiervoor voldoende budget en/of financiële middelen beschikbaar zijn en ongeacht volumegroei in één jaar. Voorbeelden van de belangrijkste 'openeindregelingen' zijn:

- Bijstandsverlening (Participatiewet, IOAW, IOAZ, en Bbz)
- Minimabeleid (o.a. individuele inkomensvoetstuk, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en bijzondere bijstand)
- Wmo (o.a. huishoudelijke verzorging, dagbesteding & begeleiding, vangnetvoorzieningen)
- beschermd wonen en maatschappelijke opvang, woningaanpassingen, rolstoel- & vervoersvoorzieningen)
- Leerlingenvervoer
- Jeugdzorg

Door demografische, maatschappelijke en economische ontwikkelingen en de gevolgen daarvan in het Sociaal Domein doen er naar verwachting de komende jaren meer mensen een beroep op gemeentelijke voorzieningen. Gemeenten ontvangen vanuit het Rijk budget of compensatie, de hoogte en of het toereikend is blijkt vaak achteraf.

Tariefverhogingen zorgaanbieders

Wegens indexering en betalen van reële kostprijzen stijgen de tarieven van zorgaanbieders ieder jaar. Bij nieuwe aanbestedingsrondes lopen we het risico aanzienlijk hogere prijzen te moeten betalen.

Inkoopsystematiek Jeugdhulp

In de systematiek wordt in een driehoek (jeugdige en ouders/verzorgers, zorgaanbieder en medewerker Dorpsteam) bepaald welke zorg nodig is.

Met de inkoopssystematiek rekenen we af op daadwerkelijk zorgverbruik (PxQ). Een risico is dat de Q in grote mate stijgt door deze openeindregeling.

We kunnen nu nog niet goed inschatten of en wat de eventuele financiële effecten hiervan in 2024 gaan zijn.

Financieringssystematiek Participatiewet

Het budget om de bijstandsuitkeringen (BUIG) te betalen is gebaseerd op de gemaakte uitkeringskosten in jaar T-2. Dat betekent dat we met dit budget altijd achterlopen op de ontwikkeling van het klantenbestand. Ontstane tekorten moeten we aanvullen uit eigen middelen.

In casuïstiek speelt steeds vaker multi-problematiek waardoor de afstand tot de arbeidsmarkt erg groot is. Maar ook op andere gebieden (minimabeleid, schuldhulpverlening) zal er meer inzet nodig zijn.

De gevolgen van energiearmoede lopen naar verwachting op. De eventuele financiële effecten zijn hiervan nog niet in te schatten.

2. Uitvoeringskosten Sociaal Domein

Integraal Zorgakkoord (IZA)

De tweede decentralisatie van de zorg is gestart op 01 februari 2023; gemeenten staan de komende 5 jaar aan de lat voor een decentralisatie die verder reikt dan die van 2015. Gemeenten zijn hoofdrolspeler geworden in een transformatie in de zorg, waarbij er een beweging 'naar voren' gemaakt moet worden – versterking van preventie en het voorliggend veld. Deze beweging richt zich vanuit de (medisch) specialistische zorg voor een groot deel op het Sociaal Domein en de eerstelijnszorg. Doel van het IZA is het realiseren van passende zorg die betaalbaar en toegankelijk is, ook in de toekomst. Deze transformatie dient geborgd te worden binnen het Sociaal Domein, waar de kennis en kunde op aangepast moet worden, alsmede de formatie. Met de afschaling van specialistische zorg, blijven inwoners langer een beroep doen op het vangnet binnen het Sociaal Domein – de hulpvraag en de individuele begeleiding neemt toe bij de Integrale Toegang (Dorpsteam Boekel).

Lokale ontwikkelagenda 2024 – 2028 / Opvang, ondersteuning en zorg voor inwoners met een (psychische) kwetsbaarheid

Vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) en de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd, ligt er een uitdaging bij het Sociaal Domein om invulling te geven aan de volgende onderwerpen:

- Wonen gaat voor opvang – het woonvraagstuk is één van de belangrijkste thema's in de komende jaren
- Integrale benadering jeugdigen in een kwetsbare positie – de Big Five methodiek (afstemming jeugdhulp, Wmo, participatie, onderwijs en wonen)
- Versterking warme overgang 18- / 18+
- De lokale basis op orde – versterking van de Integrale Toegang middels een gecoördineerde integrale lokale aanpak
- Versterking op de GGZ problematiek
- Versterking samenwerking Sociaal Domein, medisch domein, Veiligheidsdomein.

Deze transformatie betekent een verzwaring van specialistische kennis/kunde en inzet binnen het Sociaal Domein.

Toenemende hulpvraag GGZ problematiek

De hulpvraag, met name op het gebied van GGZ problematiek, neemt sterk toe. De tendens is zichtbaar bij jongeren en laat zich duiden in een toename van multiproblematiek binnen gezinnen. Dit betekent dat de formatie van de Integrale Toegang versterkt zal moeten worden, om aan de hulpvraag te kunnen blijven voldoen.

De doorstroming naar de GGZ kent wachtlijsten, waardoor de individuele begeleiding bij de Integrale Toegang niet afneemt.

3. Uitkering gemeentefonds

Gemeenten ontvangen afhankelijk van omvang en samenstelling geld van de Rijksoverheid uit het gemeentefonds. De precieze omvang van deze uitkering is afhankelijk van veel factoren die aan verandering onderhevig zijn. Daarnaast kunnen politieke besluiten in Den Haag gevolgen hebben voor de grootte van de uitkering aan de gemeente Boekel. De uitkering uit het gemeentefonds is in de

afgelopen jaren geen constante factor gebleken. Via circulaire informeert de Rijksoverheid de gemeenten over de verdeling van het gemeentefonds. Er bestaat hierdoor een risico dat de gemeente minder financiële middelen ontvangt dan oorspronkelijk zijn geraamd. De uitkering kan ook hoger zijn dan geraamd, maar vanwege het voorzichtigheidsbeginsel kijken we hier alleen naar nadelige effecten.

4. Afgegeven garanties

Gewaarborgde geldleningen woningbouw

De gemeente staat garant voor diverse leningen die PeelrandWonen en Brabant Wonen in het verleden zijn aangegaan. Het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) neemt de betaalverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie de rente en aflossing op een door het WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Per 1 augustus 2021 is de systematiek veranderd. Vanaf dat moment geldt de nieuwe verdeelsleutel over gemeenten en gelden de andere wijzigingen voor nieuwe leningen en herfinancieringen van bestaande leningen. De achtervang voor bestaande leningen blijft ongewijzigd, totdat deze leningen zijn afbetaald of vervangen door herfinanciering.

Nieuwe systematiek

Wanneer het deze betaalverplichting niet kan voldoen, moeten rijk en gemeenten bijspringen. Rijk en gemeenten staan elk voor 50% in de achtervang bij het WSW (25% wordt verdeeld over alle gemeenten en 25% wordt toegerekend aan 1 gemeente die in de leningovereenkomst is vermeld). Dat betekent dat wanneer een corporatie in financiële problemen geraakt, het WSW zorgt dat rente en aflossing van leningen doorgaat. WSW betaalt dit uit eigen kapitaal. Dat kapitaal kan worden aangevuld door obligo bij alle deelnemende corporaties op te halen. Pas wanneer dat onvoldoende is, komen Rijk en gemeenten als achtervanger in beeld om renteloze leningen te verstrekken. Het risico voor de achtervangers is overigens beperkt, tot nu toe heeft WSW daar nooit een beroep op gedaan.

Voor wat betreft PeelrandWonen is de garantie nog nimmer aangesproken. Het WSW heeft voor een bedrag van € 22.064.000 geborgd, waarvan € 11.032.000 van de schuld toerekenbaar is aan de gemeente Boekel.

Voor wat betreft BrabantWonen is de garantie nog nimmer aangesproken. Het WSW heeft voor een bedrag van € 80.658.000 geborgd, waarvan € 278.000 van de schuld toerekenbaar is aan de gemeente Boekel.

Startersleningen

Vanaf 2014 heeft de gemeente 22 startersleningen verstrekt. Op dit moment zijn 16 startersleningen afgelost. Het openstaande bedrag dat door de gemeente verstrekt is bedraagt € 62.882,00 (stand 30-06-2023). Over de hoofdsom van deze leningen loopt de gemeente geen risico omdat deze som gegarandeerd is via de NHG. Wel loopt de gemeente risico over misgelopen rente.

Vanaf 2021 heeft de gemeente een bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld voor startersleningen. Inmiddels zijn er vier startersleningen voor een bedrag van totaal € 100.000 gereserveerd (stand 30-06-2023). Over de hoofdsom van deze leningen loopt de gemeente geen risico omdat deze som gegarandeerd is via de NHG. Wel loopt de gemeente risico over misgelopen rente.

5. Randweg

In 2017 heeft de raad de uitgangspunten van de uitvoeringsovereenkomst waarin de kostendeling Tussen gemeente en provincie is vastgelegd bekrachtigd. Kern daarbij is dat dit een provinciale weg wordt waarbij het merendeel van de kosten en risico's bij de provincie liggen. De gemeentelijke bijdrage aan de randweg is geschat op € 2,82 miljoen. Dat is in het voorjaar van 2017 vastgelegd en in de begroting is een bedrag van € 2,65 miljoen opgenomen waarbinnen dit moet kunnen worden uitgevoerd. Binnen het project is aandacht voor de financiële risico's. Deze zijn ook gekwantificeerd en in de projectsom opgenomen. Inmiddels is de Randweg opengesteld voor verkeer en wordt duidelijk dat het project binnen de beschikbaar gestelde budgetten kan worden afgerond. Zo is de grondverwerving afgerond binnen de gestelde kaders. Daarnaast is bij de uitvoering door Dura Vermeer ook geen grote afwijkingen geconstateerd. Afgelopen jaar is door de provincie de concept eindafrekening opgemaakt en met ons gedeeld. Daar zitten nog enkele discussiepunten in aangaande de kostendeling tussen provincie en gemeente. Helder is dat -ook bij het voor de gemeente meest negatieve scenario- de kosten binnen onze budgettaire kaders blijven. Naar verwachting ronden we

dit jaar dit project geheel af. Daarmee constateren we dat Randweg Boekel zowel voor de provincie als voor de gemeente een succesvol project is geweest met een uitstekende samenwerking waarbij doelen zijn gehaald en de bereikbaarheid van Boekel voor de lange termijn is geborgd.

6. Risico's op eigendommen

Gebouwbeheer:

De risico's m.b.t. gebouwbeheer zijn ondervangen in ons gebouwbeheerprogramma. Het gebouwenbeheer vraagt een goede afstemming tussen klein en groot onderhoud. Verder is een integrale benadering tussen gebouwen die door de gemeente zelf worden beheerd en gebouwen die door derden worden beheerd noodzakelijk. Om op een efficiënte en effectieve manier invulling te kunnen geven aan het gebouwenbeheer in de komende jaren wordt de onderhoudsstatus en de behoefte van de diverse gebouwen jaarlijks bekeken. 1 keer per 4 jaar volgt een grondige herziening met een externe inspectie van alle gebouwen. Aan de hand hiervan wordt vervolgens jaarlijks het meerjaren onderhoudsplan (MJOP) geactualiseerd. Deze actualisatie wordt jaarlijks vertaald naar de meerjarenbegroting. Hierdoor hebben we zicht en houden we grip op toekomstige (onvoorziene) investeringen.

De gemeente is eigenaar van enkele oudere gebouwen met een grotere onderhoudsbehoefte. Daar wordt strategisch geschakeld met de vakafdelingen als het gaat om keuzes m.b.t. groot onderhoud, afstoten of nieuwbouw. In de afgelopen 1,5 jaar zijn de bouwkosten onder invloed van een aanhoudend grote vraag en schaarste fors gestegen. Dat lijkt zich op dit moment te stabiliseren. Toch is de verwachting dat de onderhoudskosten de komende jaren nog zullen stijgen als gevolg van de eerdere inflatie. Bij de volgende herziening wordt dit effect zichtbaar.

Rioolbeheer:

Voor het rioolbeheer wordt gewerkt volgens de uitgangspunten van het Programma Omgevingswet Riolerings en Water (PORW) 2023-2028". Dit betreft een complete herziening uit 2022. Onze eigendommen zijn in beeld gebracht, geïnspecteerd en waar nodig is onderhoud of vervanging ingepland. Daarmee hebben we de risico's voor dit eigendom in beeld en onder controle. Verder zijn in het PORW ook de werkzaamheden voor een klimaatneutrale openbare ruimte verwerkt. In Boekel speelt vooral de noodzaak om water vast te houden tijdens droge perioden en het opvangen van water tijdens hevige buien. Tweede aandachtspunt is het zorgen het bestrijden van hitte veelal door planten van bomen. De financiële gevolgen van deze maatregelen zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

7. Planschade

Huidige wetgeving - planschade

Er zijn enkele planschadeverzoeken ingediend in het kader van het bestemmingsplan N605-Randweg Boekel. Met de provincie zijn afspraken gemaakt over verdeling van de kosten van de Randweg. Voor wat de planschade betreft komt 100% van de kosten voor rekening van de provincie.

Verder zijn op dit moment zes incidentele planschadeverzoeken ingediend. De eventueel te betalen planschadevergoeding komt voor rekening van de gemeente, omdat de gemeente de plannen ontwikkeld. Of dit het geval zal zijn, zal moeten blijken uit een planschadeonderzoek dat uitgevoerd wordt door een extern onafhankelijke deskundige adviesbureau. De lopende planschade verzoeken hebben betrekking op de gemeentelijke grondexploitatie en daarmee is dekking van de kosten voorzien. Daar waar het planschade verzoeken zijn aangaande particuliere initiatieven worden kosten cf. anterieur overeengekomen 1 op 1 verlegd aan initiatiefnemer.

Per 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in waardoor een planschadeverzoek wijzigt in een verzoek tot nadeelcompensatie. Hoeveel verzoeken worden ingediend, is vooraf lastig in te schatten. Om te zorgen dat een dergelijk verzoek conform de geldende wet- en regelgeving wordt afgehandeld wordt de Verordening nadeelcompensatie Boekel gehanteerd.

Tot 5 jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen planschadeverzoeken ingediend worden conform de nu geldende regels. De verwachting is dat in het begin na inwerkingtreding Omgevingswet vooral nog planschadeverzoeken ingediend worden. Dit zullen maximaal 10 verzoeken betreffen.

8. Sociale Zaken

Dienstverleningsovereenkomst Meierijstad – Boekel - Bernheze

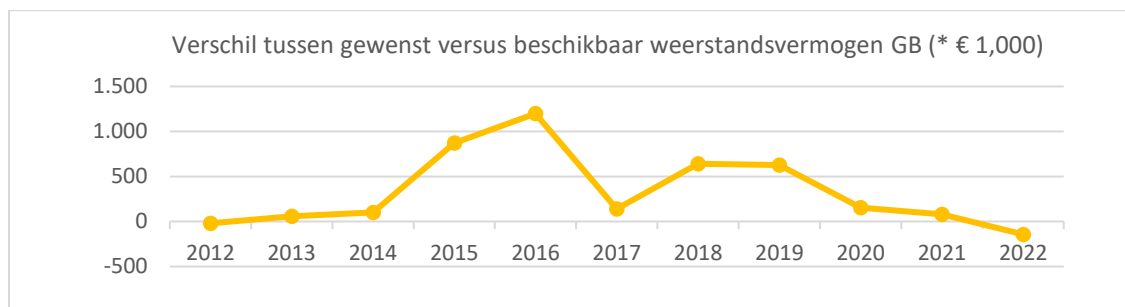
De gemeente Boekel neemt vanaf 1 januari 2017 op het gebied van sociale zaken diensten af van de gemeente Meierijstad. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.

Inmiddels is er een overeenkomst voor onbepaalde tijd. In de dienstverleningsovereenkomst zijn afspraken opgenomen over de kosten bij beëindiging van de overeenkomst. De gemeente zal de formatie die gepaard gaat met de rechtstreekse uitvoering op het moment van beëindiging betalen aan Meierijstad. De berekening vindt plaats met behulp van de maximale reële caseload per fte die berekend wordt op basis van de verhouding formatie/uitkeringsgerechtigden van de afgenomen taken door Boekel. Het aantal te bepalen fte wordt dan berekend met de formule: aantal cliënten op uitstapmoment/caseload per fte. De uitvoeringskosten zijn voor 2024 geraamd op € 410.000.

Met een opzegtermijn van twee jaar verwachten we dat een groot deel van de formatie voor beëindiging van de overeenkomst binnen Meierijstad of elders een positie heeft gevonden waardoor het aantal fte waarvoor wij moeten betalen lager uitvalt dan ten tijde van de opzegging.

4.3.3. Financiële risico's Grondbedrijf

Voor het Grondbedrijf is een berekening gemaakt van het gewenste versus beschikbare weerstandsvermogen. Deze berekening is gemaakt op basis van de door Arcadis in 2023 opgestelde exploitatieberekeningen. Hiervoor zijn dezelfde rekenmodellen en systematiek gebruikt als de afgelopen jaren. Uit deze berekening is gebleken dat de omvang van de reserves van het grondbedrijf in de grondexploitatie niet toereikend is. Het is van belang de ontwikkelingen in toekomst te blijven volgen zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Op basis van de omvang van de grondbedrijf rapportage 2023 is een benodigde weerstandvermogen berekend van € 2.217.000 en is € 2.074.000 beschikbaar (31.12.2022). Dit resulteert in een tekort op het weerstandvermogen van het grondbedrijf van € 143.000.

4.3.4. Niet gekwantificeerde en overige risico's

Loon- & prijsontwikkelingen

Reguliere loon- & prijsontwikkelingen vormen een beperkt financieel risico voor de gemeente aangezien deze zijn doorgerekend en als één budget/post opgenomen in de onderhavige begroting:

2024	€ 400.000
2025	€ 1.198.000
2026	€ 1.816.000
2027	€ 2.352.000

Omgevingswet en ICT

Per 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Behalve een benadering van deze wet vanuit instrumentele en ruimtelijke-juridische focus is het ook belangrijk om inzicht te krijgen in de gevolgen van de implementatie en organisatorische capaciteit. Belangrijke kostenpost van de Omgevingswet brengt de aanpassing en het op orde houden van de nieuwe ICT onder de Omgevingswet met zich mee. Zowel de afdeling Ruimtelijke Ordening als de afdeling Vergunningen, Handhaving en Toezicht dienen te werken via het landelijk gestuurde Digitaal Stelsel Omgevingswet. Daarbij dient ieder gemeente met haar eigen applicaties die van toepassing zijn op de fysieke leefomgeving op aan te schakelen.

Aan de technische eisen met betrekking tot het aanschakelen op de landelijke voorzieningen is vanuit gemeentelijk oogpunt voldaan. Echter de inrichting van de applicaties wordt momenteel nog aan gewerkt. We houden er rekening mee dat er nog meer zaken aankomen die geïmplementeerd moeten worden. Het is nu nog niet bekend wat er aankomt en wat de kosten zijn. We houden het in de gaten en anticiperen zo snel als mogelijk.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

Inmiddels is duidelijk dat door de inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) , welke tegelijkertijd in werking treedt met de Omgevingswet, een daling van de inkomsten uit de bouwleges. Er is een risico dat de kosten hoger uitvallen dan begroot. De uitrol van het nieuwe systeem loopt momenteel al tot minimaal 2030. Dit is de overgangperiode die het Rijk heeft ingecalculiseerd om te komen tot een goede overgang van de oude naar de nieuwe ruimtelijke regels binnen een gemeente.

Omgevingswet en ruimtelijke ordening

Door de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de verwachting dat op de korte termijn veel ruimtelijke initiatieven aangevraagd worden via het vergunningenspoor. Dit vraagt meer kennis en capaciteit binnen de afdeling Vergunningen, Handhaving en Toezicht. Tegelijkertijd krijgt iedere gemeente tot 2030 om de ruimtelijke basis op orde te brengen. Tot 2027 krijgt de gemeente de tijd om haar Omgevingsvisie aan te passen. Tot 2030 om tot één gebiedsdekkend omgevingsplan voor de gehele gemeente te komen. Al deze nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen vragen extra capaciteit en tijd binnen de afdeling Ruimtelijke ordening om te voldoen aan deze verplichtingen die opgelegd worden vanuit de Rijksoverheid.

De invoer van de Omgevingswet brengt met zich dat een aantal bestemmingsplannen nog onder het oude regime doorgevoerd worden. De nieuwere plannen worden in een Omgevingsplan opgenomen. De verwachting is dat deze nieuwe plannen een langere doorlooptijd hebben dan plannen onder het oude regime. Gevolg is dat een aantal projecten waarvoor in 2023 nog geen bestemmingsplan is opgesteld vertragen. Een direct gevolg hiervan is hogere rentekosten en een vertraging van het moment waarop opbrengsten worden gegenereerd.

Omgevingswet en kostenverhaal

Voor wat betreft kostenverhaal is de verwachting dat er op eenzelfde manier gewerkt kan worden met anterieure overeenkomst waarin het kostenverhaal wordt vastgelegd (privaatrechtelijk spoor). Mocht privaatrechtelijk kostenverhaal niet mogelijk zijn, dan kan kostenverhaal ook via de publiekrechtelijke weg via een beschikking bestuurlijke geldschuld (ook wel kostenverhaalsbeschikking) plaatsvinden. Bij publiekrechtelijk kostenverhaal neemt het bevoegd gezag regels over het kostenverhaal op in een omgevingsplan, een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of een projectbesluit. In die regels staat onder andere:

- welke kosten worden verhaald;
- hoe die kosten over de bouwactiviteiten in het gebied worden verdeeld;
- hoe en wanneer een eindafrekening plaatsvindt;

Wie wil bouwen, moet bij het bevoegd gezag een kostenverhaalsbeschikking vragen.

Omdat de verwachting is dat gemeente Boekel de komende tijd planoverstijgende investeringen zal doen, bijvoorbeeld in het kader van de mobiliteitsvisie, is een dergelijke bijdrage aan te raden. De investeringen waarvoor een bijdrage nodig is, moeten benoemd worden en tevens dient een indicatie van de benodigde bijdrage gegeven te worden. Daarnaast dient het verband aangegeven te worden tussen de activiteit en de ontwikkeling waaraan wordt bijgedragen. Omdat de plannen momenteel nog uitgewerkt worden en hierdoor concrete maatregelen en investeringen nog niet bekend zijn, wordt voorgesteld om gelijktijdig met de jaarlijkse actualisatie van de grondbedrijfsrapportage de financiële bijdrage te actualiseren.

Verzekeringen

De gemeente beschikt over een uitgebreid verzekeringspakket (o.a. op het gebied van wettelijke aansprakelijkheid en brand/stormschade). Of de hoogte van de dekking afdoende is voor het risico, blijft steeds een onzekere factor. De toekomstige premies staan steeds onder druk vanwege verliezen bij verzekeraars. Eventuele stijging van de premies zijn het gevolg van het feit dat het gemiddelde claimgedrag blijft toenemen. Er wordt jaarlijks beoordeeld of de dekking en de voorwaarden van de verzekering(en) toereikend zijn. De Gemeente Boekel heeft ervoor gekozen om geen cyberverzekering af te sluiten vanwege de hoge kosten. Er wordt vooral geïnvesteerd in preventie.

Aandachtsgebied De Elzen

De gemeente is in overleg met buurtschap De Elzen en de daar gevestigde agrarische ondernemers om te komen tot verbetering van de leefsituatie ter plaatse. De provincie speelt hierin ook een belangrijke rol. Het is waarschijnlijk dat er aanvullende verplichtingen ontstaan voor de gemeente, maar wij kunnen deze nog niet kwantificeren.

Aandachtsgebied Bovenstehuis

De gemeente gaat een nieuw bestemmingsplan opstellen voor de buurtschap Bovenstehuis om de leefbaarheid te verbeteren. Inmiddels is er een ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. Het kan zijn dat er aanvullende verplichtingen ontstaan voor de gemeente, maar wij kunnen deze nog niet kwantificeren.

Hoger beroep Bestemmingsplan 'Omgevingsplan: Veegplan 5 en 6'

Op moment van schrijven lopen er vier hoger beroep zaken bij de Raad van State. Drie tegen een bestemmingsplan, een tegen een planschadezaak. Het is onbekend wanneer de Raad van State de zaken gaat behandelen en wanneer deze worden afgerond. Wanneer de uitspraak in het nadeel van de gemeente uitvalt zullen hieruit aanvullende verplichtingen ontstaan voor de gemeente, maar wij kunnen deze nog niet kwantificeren.

Bodembeleid

Wanneer de Omgevingswet in werking treedt gaat het bodembeleid over van de provincie naar de gemeente. Om hierop voor te bereiden is een regionaal project gestart waarin we gezamenlijk kijken welke zaken, zoals bijvoorbeeld de regionale bodemkwaliteitskaart, aangepast moeten worden. Voor dit project is een bedrag van € 6.500,- gereserveerd. Het is nog niet bekend wat de kosten zijn van de daadwerkelijke uitvoering van de bodemtaken onder de omgevingswet.

Energietransitie gemeente Boekel (RES)

De risico's voor de komende jaren kunnen voortkomen uit ontwikkelingen op het gebied van grootschalige opwek op Boekels grondgebied. Denk aan ontwikkelingen op het gebied van windturbines en zonnenvelden. De kosten worden meestal grotendeels gedragen door de projectontwikkelaars, maar ook voor gemeente Boekel kan een dergelijke ontwikkeling onvoorziene kosten met zich meebrengen. Zo brengt een grootschalig project kosten met zich mee in de vorm van interne of externe begeleiding. Momenteel -- en naar alle waarschijnlijkheid de komende vijf jaar -- komen dergelijke grootschalige projecten op het gebied van zon en wind niet voor, gezien de onmogelijkheid stroom terug te leveren aan het netwerk. Desondanks wordt deze toekomstige mogelijkheid meegenomen in de risicoparagraaf.

Stormschade, droogte en natuurgeweld

Door klimaatverandering bestaat er een toenemend risico op stormschade en droogte. Dit kan financiële gevolgen hebben voor de gemeente waarvoor geen voorziening is getroffen. Bij stormschade kan de gemeente schadeclaims krijgen door bijvoorbeeld omgewaaide bomen en de gemeente maakt op dat moment veel kosten om bomen te verwijderen en wegen indien nodig begaanbaar te maken. Bij aanhoudende droogte maakt de gemeente aanvullende kosten voor het bewateren van perken en bloemen. Het water daarvoor mag dan niet worden onttrokken aan oppervlaktewateren en wordt ingekocht bij een lokale bronhouder. De kosten bij stormschade en het bewateren zijn niet in te schatten, omdat deze geheel afhankelijk zijn van de weersomstandigheden. Ten aanzien van natuurgeweld, onze eigendommen (gebouwen, riolering, wegen en groen zijn voorzien van een standaard verzekering. Daarbij zijn ook de standaard dekkingsvoorwaarden opgenomen. Uitgesloten van dekking is natuurgeweld als gevolg van molest, overstroming of aardbeving. In geval van natuurgeweld zien we vaak dat hier vanuit hogere overheden een schaderegeling wordt voorgelegd. De kans van voorkomen is natuurlijk laag.

Werving personeel

In de huidige krappe arbeidsmarkt is het moeilijk om bepaalde specialistische functies te vervullen. Deze vacatures staan daardoor soms langer dan gewenst open, waardoor de continuïteit van de werkzaamheden in gevaar komt. Het kan dan noodzakelijk zijn om te kiezen voor (tijdelijke) externe inhuur. Dit brengt een risico op aanvullende kosten met zich mee. Afgelopen jaar is het grotendeels gelukt om specialistische functies in te vullen via vacatures. Er bestaat hier echter geen eenduidig beeld, waardoor het niet mogelijk is om dit risico te kwantificeren.

Frauderisico's

Van iedere overheidsorganisatie wordt verwacht dat zij volkomen integer en onkreukbaar is. Helaas bestaan er risico's op fraude en misbruik van gegevens en middelen van de gemeente. De gemeente Boekel voert regelmatig een uitgebreide frauderisicoanalyse uit waarin frauderisico's worden geïdentificeerd, geclassificeerd en worden gekoppeld aan beheersmaatregelen. De gemeente Boekel gaat op deze manier bewust om met risico's op fraude en misbruik van middelen. Desondanks blijven er restrisico's op fraude en misbruik bestaan.

Gemeentelijke belastingen

De No Cure No Pay (NCNP) problematiek heeft zich sterk doorgezet en is in volume wederom toegenomen in Nederland. In tegenstelling tot het voorgaande jaar hebben we helaas moeten constateren dat ook BSOB niet ontkomen is aan de landelijke stijging. Ze hebben circa 31% meer bezwaren en ook 35% meer beroepen. Dit heeft geleid tot een verhoging van de hieraan gerelateerde kosten. De extra (inhuur) inzet van personeel voor het taxatie technisch behandelen van de bezwaren en beroepen is dan ook significant.

Pensioenfonds wethouders

Op dit moment is de gemeente "het pensioenfonds" voor wethouders. Er zijn plannen om per 2026 een algemeen pensioenfonds te realiseren. Wanneer zo'n pensioenfonds een feit is, zullen alle opgebouwde pensioenrechten moeten worden overgedragen van de gemeente naar dat pensioenfonds. Omdat de details nog niet duidelijk zijn en ook nog niet te zeggen is over welk bedrag het gaat, lopen we daar wel een risico dat het over te dragen bedrag groter is dan wij nu reserveren.

Oorlog Oekraïne

Gemeenten hebben vanuit de Veiligheidsregio de opdracht om, afhankelijk van de schaalgrootte van de gemeente, vluchtelingen uit de Oekraïne te huisvesten voor onbepaalde tijd. De gemeente Boekel heeft locatie Neerbroek ontwikkeld door woonunits te plaatsen en heeft huurovereenkomsten ten behoeve van een drietal grote woningen afgesloten – in totaal 92 bedden. De duur van de huisvesting is tot op heden onbekend en daarmee ook de kosten van huisvesting en leefgeld. De kosten die gemoeid zijn met de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne zijn derhalve nog steeds niet te voorspellen; dit is afhankelijk van de aantallen, de duur van de opvang, het aantal opvanglocaties etc. Gezien de grillige markt en sterk stijgende kosten, als gevolg van de oorlog waarvan het verloop, duur en impact onduidelijk is, blijft het risico dat de huidige bijgestelde ramingen niet toereikend zijn om het effect op te vangen.

Informatiebeveiliging en privacy

Als informatieverwerkende organisatie werken we veel met (persoons)gegevens. Het risico bestaat dat gegevens onbedoeld vrijkomen (datalek), dat gegevens onrechtmatig verwerkt worden of dat niet voldoende wordt voldaan aan administratieve verplichtingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) kan bij overtreding van de AVG een boete opleggen. Daarnaast proberen kwaadwillende partijen schade aan te richten door phishing, ransomware, hacking, of door misbruik te maken van kwetsbaarheden in ketensoftware. De risico's gaan verder dan de directe schade, omdat verstoringen in de continuïteit van de bedrijfsvoering grote indirecte schade kunnen veroorzaken. De directe en indirecte schade van een volledige hack kan in de miljoenen lopen. De gemeente Boekel heeft al veel maatregelen genomen om de informatieveiligheid en privacy van burgers en medewerkers te borgen, maar er bestaat geen garantie op 100% veiligheid. We houden daarom altijd rekening met risico's door beveiligingsincidenten en datalekken.

4.3.5. Inventarisatie weerstandscapaciteit – eigen vermogen

De financiële risico's van de gemeente Boekel dienen te worden afgezet tegen de weerstandscapaciteit om uiteindelijk een uitspraak te kunnen doen over het weerstandsvermogen van de gemeente. Hiervoor wordt eerst de weerstandscapaciteit bepaald.

Evenals iedere organisatie heeft ook onze gemeente op vele fronten te maken met onzekerheden die het risico van financiële nadelen met zich meebrengen. Bij het becijferen van het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De vaste reserve (€ 1.000.000) wordt niet ingezet, maar dient als extra buffer voor onvoorziene omstandigheden;
- Financieringskosten (rente) van nieuwe investeringen worden in de onderhavige uiteenzetting niet gedekt vanuit het eigen vermogen en komen diensgevolge ten laste van de dan lopende exploitatie.
- De reserves van het Grondbedrijf worden buiten beschouwing gelaten voor de Algemene Dienst. Het weerstandsvermogen van het Grondbedrijf is immers afzonderlijk in kaart gebracht en wordt als 'één totaal' in de vergelijking meegenomen;

De hiervoor genoemde uitgangspunten resulteren in het 'vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserves' van: € 9.448.000 per 31.12.2023. Zoals opgenomen in bijlage B en C.

4.3.6. Inventarisatie weerstandscapaciteit – breder perspectief

De weerstandscapaciteit van de gemeente wordt doorgaans berekend uit de posten onbenutte belastingcapaciteit, het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserve en de stille reserves. Een 'breder perspectief' op deze materie dan alleen vanuit de invalshoek 'vrij aanwendbaar deel van het eigen vermogen'; zoals in de voorgaande paragraaf becijferd.

Weerstandscapaciteit (volgens OZB art. 12, lid 2 FVW)	
1. OZB-ruimte	€ 0
2. vrij aanwendbare deel algemene reserve	€ 9.448.000
3. stille reserves:	
* gebouwen en bezittingen	€ 0
* gronden, niet zijnde bouwgrond (bos, landbouw, gras, erf & tuin)	€ 290.000
Totaal weerstandscapaciteit	€ 9.738.000

Ad.1 De limitering van de OZB is per 1 januari 2008 vervallen. Dat is voor de gemeentelijke belastingen de belangrijkste uitkomst van het bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten van 4 juni 2007. Op grond van doorrekeningen van de begroting 2024 kan worden gesteld dat de OZB-ruimte (het verschil tussen de rekentarieven zoals opgenomen in de meicirculaire 2023 versus de gehanteerde tarieven) volledig ingezet is.

Ad.2 Het saldo per 1 januari 2024 van het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve zoals benoemd in paragraaf 3.3.5.

Daar de Algemene Reserve van het grondbedrijf specifiek gevormd is voor het opvangen van risico's die voortvloeien uit de actieve grondpolitiek die de gemeente Boekel voert, is deze financiële buffer in de bovenstaande vergelijking buiten beschouwing gelaten.

Ad. 3 De stille reserve van gebouwen en bezittingen zoals hierboven weergegeven betreft het verschil tussen de WOZ-waarde per 1.1.2022 (aanslag 2023) en de boekwaarde conform de balans per 31.12.2022, daar waar gebouwen en bezittingen per direct te verkopen zijn binnen de gemeente Boekel is bij herijking opstellen van de begroting 2024, concludeert dat er geen sprake is van stille reserves.

In de onderstaande tabel wordt inzichtelijk gemaakt hoe de stille reserve in de grondvoorraad, niet zijnde bouwgrond, is opgebouwd;

Categorie	m2	prijs per m2	Stille reserve
Terrein (grasland of akkerland)	31.898	€ 9,00	€ 287.082
Erf - tuin	30	€ 100,00	€ 3.000
Totaal	31.928		€ 290.082

Inventarisatie juni 2023

Het bedrag van € 290.082 is aanzienlijk lager dan de voorgaande jaren. We hebben minder stille reserves dat komt omdat we dit jaar een herijking hebben gedaan t.o.v. voorgaande jaren. Gebouwen en bezittingen zijn naar € 0,00 gebracht en gronden naar € 290.082.

4.3.7. Weerstandsvermogen – conclusies

De laatste stap van dit proces is de confrontatie van het berekende financiële risico aan het verwacht vrije deel van het eigen vermogen en aan de totale weerstandscapaciteit van de gemeente:

Confrontatie met verwacht vrije deel eigen vermogen

Financiële risico's (paragraaf 4.3.2)	€ 2.361.000 -/-
Verwacht vrije deel eigen vermogen (paragraaf 4.3.5)	€ 9.448.000
	€ 7.087.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 4.3.3)	€ 143.000 -/-
	€ 6.944.000

Confrontatie met weerstandscapaciteit

Financiële risico's (paragraaf 4.3.2)	€ 2.361.000 -/-
Weerstandscapaciteit (paragraaf 4.3.6)	€ 9.738.000
	€ 7.377.000
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 4.3.3)	€ 143.000 -/-
	€ 7.234.000

Bovenstaande opsommingen geven de impact aan van de investeringen en risico's op de vermogenspositie van de gemeente Boekel. Hieruit blijkt dat vrij aanwendbare reserves van de gemeentelijke exploitatie, na rekening houden met deze investeringen en claims, nog € 9.448.000 bedraagt. De totale weerstandscapaciteit van de gemeente Boekel, inclusief stille reserves, bedraagt € 9.738.000 een afname t.o.v. 2023 van € 621.000. Voor een groot gedeelte is dit te danken aan de actualisatie van stille reserves. Bij bovenstaande bedragen is de vaste reserve van € 1.000.000 niet inbegrepen. De gekwantificeerde risico's zijn opnieuw herijkt en bedragen € 2.361.000.

Resumé

Dit betekent dat ook na genoemde investeringen voldoende ruimte aanwezig is om de nog niet gekwantificeerde risico's, inclusief eerdergenoemde (juridische) claims, te kunnen bekostigen. Daarbij dient vermeld te worden dat vanuit het voorzichtigheidsbeginsel alleen de lasten/risico's zijn benoemd en dat mogelijke voordelen niet zijn opgenomen.

Kijken we naar de ratio van het weerstandscapaciteit inclusief grondbedrijf (beschikbare weerstandscapaciteit versus risico's) dan bedraagt die voor 2024: 4.12. Volgens het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 2020 van de provincie is dit ratio uitstekend te noemen.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> = 2.0	uitstekend
B	1.4 < 2.0	ruim voldoende
C	1.0 < 1.4	voldoende
D	0.8 < 1.0	matig
E	0.6 < 0.8	onvoldoende
F	< 0.6	ruim onvoldoende

Uit de hiervoor vermelde gegevens kan geconcludeerd worden dat de uitvoering van de kerntaken van de gemeente Boekel niet onder druk komen staan en het vermogen van voldoende omvang is om de investeringen en risico's, zoals die op dit moment bekend zijn, te kunnen bekostigen.

4.3.8 Kengetallen

De kengetallen stellen de gemeenteraad in staat om normen vast te stellen voor de sturing van de financiële positie. De normen en hun onderlinge samenhang bepalen hoe risicovol het financieel beleid is dat gevoerd wordt. Een afweging die is voorbehouden aan de raad.

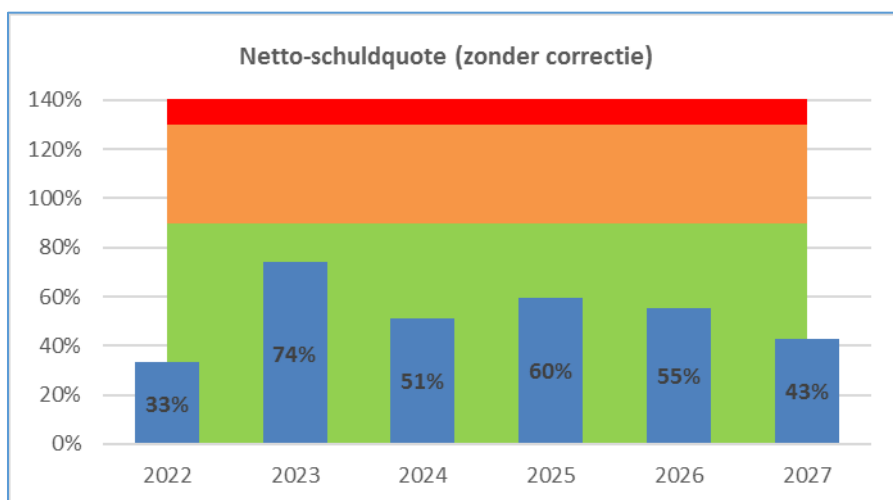
De kengetallen zijn gerelateerd aan signaleringswaarden. In de legenda's onder de figuren is per kengetal te zien welke signaleringswaarden benoemd zijn en in welke categorie deze vallen.

4.3.8.1 Netto-schuldquote (zonder correctie)

De netto schuldquote zegt het meest over de financiële (vermogens)positie van een gemeente. Dit kengetal weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van het exploitatietotaal van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In algemeenheid geldt: hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

De netto-schuldquote (zonder correctie) wordt als volgt berekend:

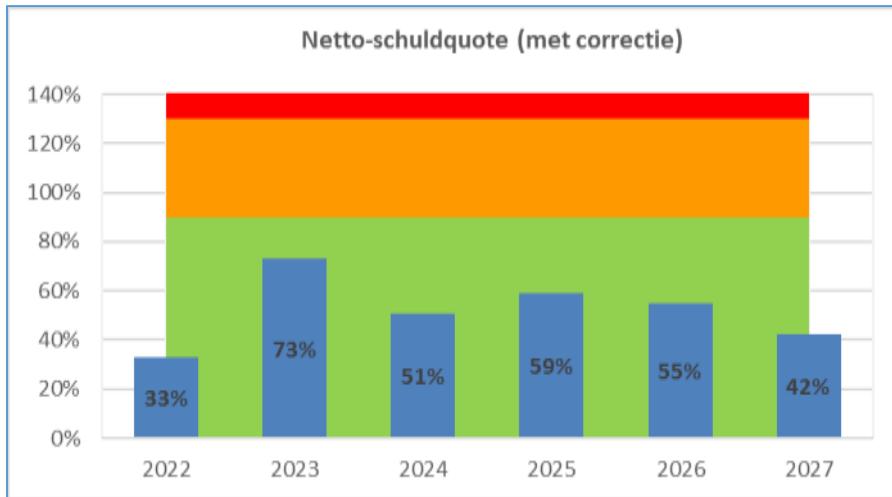
$$\frac{\text{(langlopende schulden + kortlopende schulden + crediteuren + overlopende passiva)}}{\text{inkomsten voor bestemmingsreserves}}$$

4.3.8.2 Netto-schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto-schuldquote (met correctie) wordt als volgt berekend:

$$\frac{(\text{langlopende schulden} + \text{kortlopende schulden} + \text{crediteuren} + \text{overlopende passiva}) - / - (\text{langlopende uitzettingen} + \text{kortlopende vorderingen} + \text{liquide middelen} + \text{overlopende activa})}{\text{inkomsten voor bestemmingsreserves}}$$

Algemene normwaarden Netto schuldquote	Schuldquote
Normaal	< 90%
Voorzichtigheid geboden	90-130%
Zeer hoge schuld	> 130%

Omdat er bij verstrekte leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug kunnen worden betaald wordt ook de netto-schuldquote gecorrigeerd voor leningen bepaald. Deze wijkt voor onze gemeente nauwelijks af van de netto schuldquote omdat we beperkt geld hebben doorgeleend.

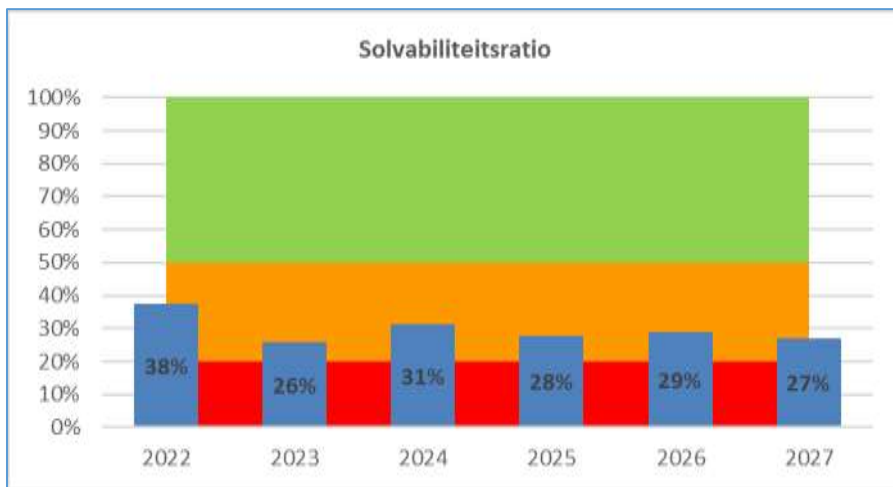
De netto-schuldquote en netto-schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, laten zien dat er na 2023 meer ruimte ontstaat. Ten opzichte van de begroting 2023 heeft de netto-schuldquote zich positief ontwikkeld.

4.3.8.3 Solvabiliteit

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het activabezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. Een methode is het bekijken in hoeverre de in de activa geïnvesteerde vermogen door het eigen vermogen kan worden gefinancierd. In feite wordt er gekeken naar in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald.

Het solvabiliteitsratio wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totaal vermogen}}$$

Algemene normwaarden solvabiliteit	Ratio Solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 50%
Voorzichtigheid is geboden	20 - 50%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

Het solvabiliteitsratio voor 2024 bedraagt 31%. Dat betekent dat de organisatie veel bezit heeft wat met vreemd vermogen (schuld) gefinancierd is. Dit beeld trekt zich meerjarig door.

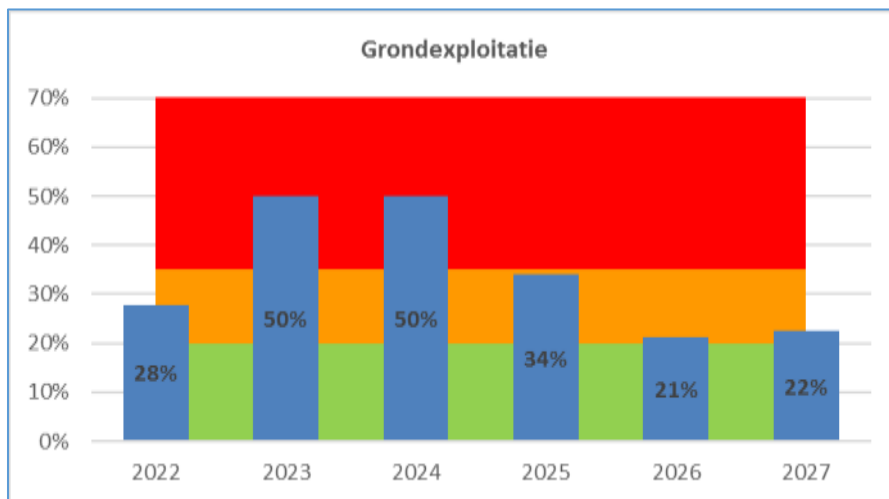
Ten opzichte van de begroting 2023 is het solvabiliteitsratio meerjarig negatief ontwikkeld.

4.3.8.4 Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) jaarlijkse baten. De boekwaarden van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde, voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen.

Het kengetal grondexploitatie wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{boekwaarde in- en nog niet in exploitatie genomen gronden}}{\text{totale baten voor bestemming}}$$

Algemene normwaarden grondexploitatie	Ratio Grondexploitatie
Veel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	> 35%
Redelijk veel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	20 - 35%
Normale hoeveel grond in exploitatie t.o.v. de omzet	< 20%

De verwachting is dat de huidige plannen binnen de verwachte termijnen zoals in de grondbedrijf rapportage 2023 zijn vermeld worden gerealiseerd.

De ratio grondexploitatie voor 2024 bedraagt 50%, dit is een kritieke waarde. Na 2024 daalt het ratio, door verkopen van grond, maar blijft voorzichtigheid geboden.

Ten opzichte van de begroting 2023 is de grondexploitatie ratio positief ontwikkeld.

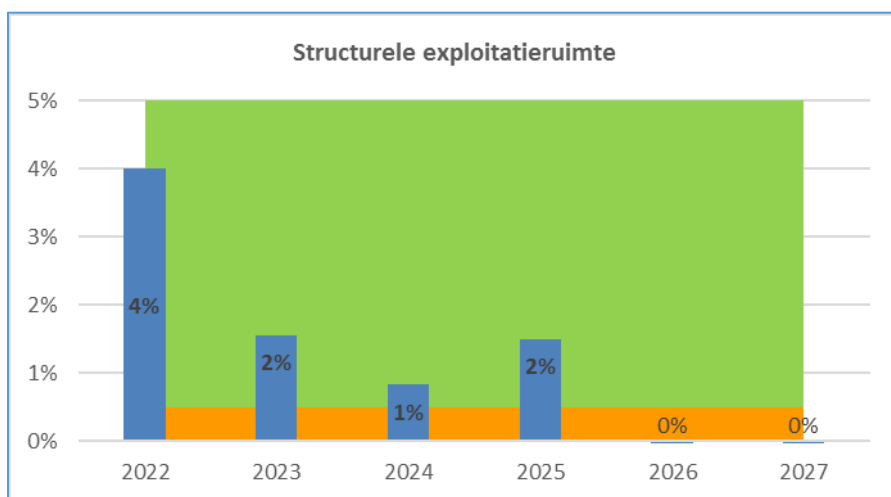
4.3.8.5 Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Hierbij geldt dat bij een positief percentage de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten en baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.

De structurele exploitatieruimte wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{structurele baten} - \text{structurele lasten}}{\text{totale baten voor bestemming}}$$

Algemene normwaarden structurele exploitatieruimte	Ratio Exploitatieruimte
Beschikbare structurele exploitatieruimte	> 0%
Vrijwel geen structurele exploitatieruimte	0%
Geen structurele exploitatieruimte	< 0%

Op basis van het kengetal blijkt dat er beperkte structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Dit past binnen ons beleid om strak te begroten maar kan nieuwe investeringsplannen in de weg staan. De structurele exploitatieruimte ratio voor 2026 en 2027 bedraagt 0%.

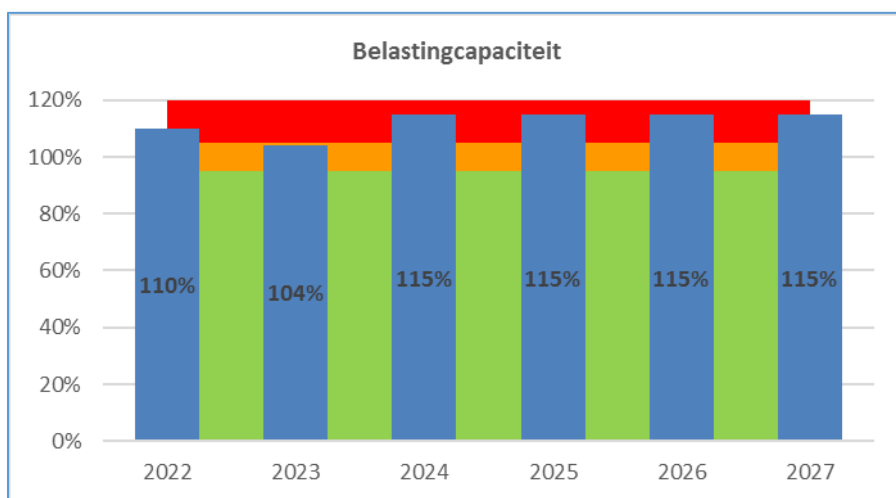
De structurele exploitatieruimte is negatief veranderd ten opzichte van de begroting 2023.

4.3.8.6 Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt. Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde in het jaar daarvoor.

De belastingcapaciteit wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar)}}{\text{woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar)}}$$

Algemene normwaarden belastingcapaciteit	Ratio Belastingcapaciteit
Ruimte in belastingcapaciteit	> 0%
Vrijwel geen ruimte in belastingcapaciteit	0%
Geen geen ruimte in belastingcapaciteit	< 0%

De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten landelijk in 2024 bedragen € 944.

De gemiddelde woonlasten voor inwoners van de gemeente Boekel zijn volgende een voorlopige berekening € 1.066. Het kengetal komt daarmee op 115% te staan. De woonlasten van Boekel voor 2024 liggen daarmee 15% boven het landelijk gemiddelde (van 2023).

Ten opzichte van de begroting 2023 is de belastingcapaciteit negatief ontwikkeld.

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Om de leefbaarheid in de gemeente op peil te houden is infrastructuur benodigd. Voor zover deze infrastructuur in beheer en onderhoud is bij de gemeente zijn deze opgenomen in deze paragraaf en hebben we het over kapitaalgoederen. We denken hierbij aan wegen, riolering, water, groen en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. In deze paragraaf wordt stilgestaan bij het beleid en de (financiële) consequenties ervan, ten aanzien van de hiervoor genoemde kapitaalgoederen.

4.4.1 Wegen

Beleidskader

In de raadsvergadering van 13 december 2018 is het beleidsplan 2019-2023 vastgesteld. Daarbij is geconstateerd dat er een uitbreiding van het areaal heeft plaatsgevonden van 0,6%. Wij beheren circa 830.000 m² verhardingen.

Geconcludeerd wordt dat Boekel voorlopig vasthoudt aan een relatief (op basis van normen) laag budget. Om eventuele problemen of afname in kwaliteit tijdig te kunnen constateren blijven we tweejaarlijks het gehele wegennet controleren. In 2023 wordt het complete wegennet gecontroleerd en worden de financiële consequenties in kaart gebracht

Financiële consequentie

In het wegenbeheerplan 2019-2023 wordt voorzien in een storting in de voorziening wegbeheer van € 340.000 structureel per jaar. Dit is inclusief € 20.000 voor kleine herbestratingen.

In 2023 wordt het wegbeheerplan 2024-2028 opgesteld, op basis van de visuele weginspectie.

4.4.2 Riolering / Water

Beleidskader

Het gemeentelijk beleid inzake riolering wordt verwoord in het Programma omgevingswet Water & Riolering (POW&R Boekel 2023-2028). Het POW&R is op 15 december 2022 door de Raad vastgesteld. In dit plan wordt aangegeven hoe de gemeente haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater de komende periode gaat invullen.

De gemeente Boekel beheert in totaal 60,1 km vrij verval riolering dat wordt afgepompt door in totaal 17 rioolgemalen. Verder heeft de gemeente in het buitengebied nog 370 mini gemaaltjes in het drukriool met daaraan zo'n 67 km persleiding.

Om aan de vGRP te voldoen dient er het nodige onderhoud te worden uitgevoerd de komende jaren.

Financiële consequenties

In de raadsvergadering van 15 december 2022 is het geactualiseerde kostendekkingsplan vastgesteld. De rioolheffing voor 2024 bedraagt € 241 voor een gemiddelde woning.

4.4.3 Groen

Beleidskader – Integraal onderhoudsbestek

Beleid op het gebied van groenvoorzieningen wordt (vijf) jaarlijks bijgesteld in het groen-onderhoudsbestek. In totaal beheert de gemeente 26,4 hectare plantsoenen, 75 hectare bossen/parkbos, 30,1 hectare gras- en sportvelden, 6,8 hectare bermen, 14,4 hectare overig (denk hierbij aan de vijvers, watergangen en dierenweides) en een onbekend areaal boomsingels als vrijstaande bomen.

In 2023 wordt er opnieuw gekeken naar de invulling van het bestek vanaf 2024.

Beleidskader – Bomen/Snoeibestek

Het bomenonderhoud en het uitvoeren van de boomveiligheidscontroles is in het voorjaar 2022 opnieuw aanbesteed voor een periode van 4 jaar. Eind 2021 is het bomenonderhoudsplan vastgesteld waardoor er meer risicogericht gewerkt wordt.

Begroting – Integraal onderhoudsbestek

Voor de uitvoering van het integraal IBN onderhoudsbestek is in de begroting 2024 een bedrag opgenomen van € 367.000. Omdat we in 2024 een nieuw contract afsluiten is het nog onduidelijk of dit later bijgesteld moet worden.

Begroting – Bomen/Snoeibestek

Er is € 90.000 opgenomen voor het uitvoeren van onderhoud aan bomen (bomenbestek). Dit bedrag wordt gebruikt voor regulier snoeiwerk, het uitvoeren van boomveiligheidscontroles, kappen van bomen en boomonderzoeken.

4.4.4 Gebouwen

Beleidskader:

De gemeente Boekel heeft een Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) voor al haar gemeentelijke gebouwen. Het groot onderhoud waar de gemeente verantwoordelijk voor is, is hierin opgenomen.

Het onderhoud dat wordt beschouwd als klein en dagelijks onderhoud is voor rekening van de gebruikers/beheerders/huurders van de gemeentelijke gebouwen.

Het Meerjaren Onderhoudsplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Het plan is begin 2023 geactualiseerd voor de periode 2023 – 2032 met een doorkijk naar de periode 2032 – 2041. Dit plan is financieel meerjarig vertaald in de voorjaarsnota 2023 en daarmee opgenomen in de begroting 2024.

Uitvoeringsniveau:

Per gebouw is er een contractkostenplan, en een onderhoudskostenplan. Daarnaast is de regelgeving omtrent de te activeren kosten aangescherpt. Dit betekent dat onderhoud ten laste van de voorziening zal worden gebracht. Voorheen werden onderhoudskosten boven de € 25.000 geactiveerd, dit is niet meer toegestaan.

Financiële consequentie

De storting in de voorziening onderhoud gebouwen bedraagt € 225.000 structureel per jaar.

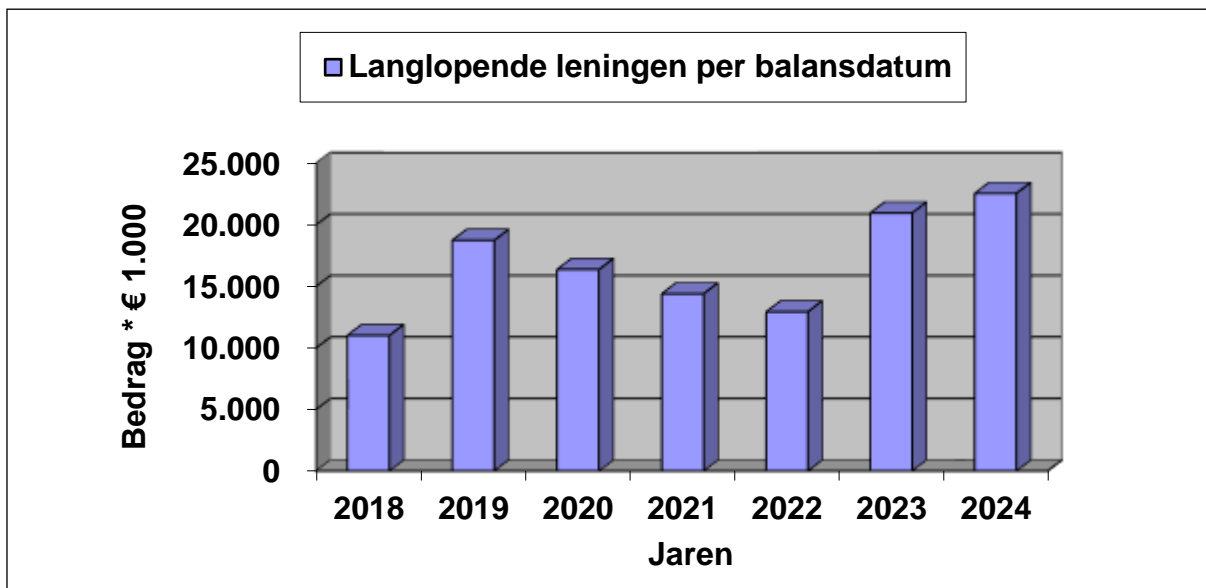
Begroting:

De voorziening onderhoud gebouwen bedraagt per 1 januari 2024 € 4.985

4.5 Financiering

Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening wordt naast het benodigde inzicht in de geldstromen ook bepaald door de marktverwachtingen en het voldoen aan de wettelijke regelingen en toetsingscriteria van de provincie m.b.t. de kasgeldnorm en de renterisiconorm (wet Fido). Daardoor is het niet mogelijk/toegestaan om alles met 'kort geld' te financieren. Een instrument waar overigens zo veel als mogelijk gebruik van wordt gemaakt aangezien de rentelasten hierover over het algemeen lager zijn. Het risico van kort geld ligt in de toekomst, op het moment dat de lening afloopt en herfinanciering aan de orde is. Kan op dat moment in de toekomst voor eenzelfde rentepercentage geleend worden, of ontstaan er als gevolg van hogere rentelasten (aanzienlijke) financiële tegenvallers? Om dit risico te ondervangen dient volgens de wet Fido de financiering gestoeld te zijn op een combinatie van lang- en kort vreemd vermogen.

Uit het overzicht van opgenomen geldleningen (bijlage I) blijkt dat er in het begrotingsjaar 2024 naar verwachting één nieuwe langlopende lening zal worden afgesloten van € 3.000.000. Hierbij is rekening gehouden met een rente percentage van 3,25%. Randvoorwaarde hierbij is wel dat de liquiditeitsplanning zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2023 wordt gerealiseerd. De geplande aflossing op langlopende leningen bedraagt in 2023 € 1.420.000, met een bijbehorende rentelast van € 483.000. De totale langlopende schuld loopt daarmee in 2024 op met € 1.580.000 tot € 20.970.000.

Daar het merendeel van de in het verleden aangetrokken geldleningen betrekking hebben op grondaankopen die binnen een termijn van 10 jaar tot voldoende omzet moeten leiden is de termijn van de geldlening teruggebracht van de reguliere 25 jaar naar 10 jaar. Deze lijn is losgelaten en worden nieuwe langlopende leningen aangegaan met een looptijd van 20 jaar. Dit omdat de verwachte levensduur van de investeringen die met deze middelen gefinancierd zijn eerder 20 (of meer) dan 10 jaar bedragen.

Met behulp van onze liquiditeitsprognose, die met het opstellen van de voorjaarsnota jaarlijks wordt geactualiseerd, wordt getracht de bestaande en toekomstige liquiditeitsbehoefte zo goed mogelijk in beeld te brengen en het aangaan van leningen hierop af te stemmen. Het aantrekken van langlopende middelen zal echter nooit één op één kunnen worden afgestemd op de bestaande behoefte aangezien planning en realisatie van investeringen en/of projecten altijd afwijkingen zullen vertonen. Fluctuaties die hierdoor op korte termijn ontstaan worden opgevangen middels het aantrekken van kort geld (korter dan 1 jaar).

Ongeveer 60% van de kosten van de langlopende geldlening heeft een directe relatie met de grondexploitatie. De toegerekende rente aan het grondbedrijf is gelijk gebleven ten opzichte van 2023 en staat voor 2024 en verder op 1,5% (cf. de berekening volgens de notitie rente van de Cie BBV).

4.5.1 Renterisiconorm

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van (externe-) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. Een belangrijk uitgangspunt van de Wet fido is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (schuld met een rentetypische looptijd vanaf één jaar). Het renterisico met betrekking tot de renterisiconorm heeft betrekking op de contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de vaste schuld. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt in een jaar getoetst aan de renterisiconorm.

De renterisiconorm wordt bij gemeenten berekend door een vastgesteld percentage van 20% te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. De renterisiconorm dient jaarlijks als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag opgenomen te worden. De renterisiconorm bij de begroting wordt meerjarig neergezet.

Het renterisico kan gestuurd worden door bij het aantrekken van nieuwe langlopende financieringsmiddelen rekening te houden met de vervalkalender en renteherzieningen van de bestaande vaste schuld. Ook de keuze tussen de aflossingsvorm (lineair, annuïtair en fixe) beïnvloedt de aflossingen per jaar en dus ook het renterisico van de komende jaren. Het verlengen van de gemiddelde looptijd van de leningenportefeuille verlaagt het renterisico.

Berekening renterisico en toetsing aan norm volgens een overzicht opgenomen zoals is voorgesteld in de handreiking treasurystatuut 2015 door het ministerie van binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties.

Renterisiconorm	2024	2025	2026	2027
Begrotingstotaal	53.816	42.718	45.095	43.052
Renterisiconorm (20% van begrotingstotaal)	10.763	8.544	9.019	8.610
Renterisico op de vaste schuld	1.420	1.570	1.570	1.570
Ruimte onder de renterisiconorm	9.343	6.974	7.449	7.040

4.5.2 Kasgeldlimiet

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie is de zogenaamde kasgeldlimiet belangrijk. Deze limiet geeft het bedrag aan dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Dit bedrag wordt berekend door middel van een door het ministerie van financiën vastgesteld percentage, vermenigvuldigd met het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. In de volgende tabel is de berekening van de kasgeldlimiet van begroting 2024 opgenomen.

Conform artikel 1 van de wet fido en artikel 2 lid 1 van de regeling ufd0 wordt middels een ministeriële regeling een percentage vastgesteld voor de berekening van de kasgeldlimiet. Momenteel is dit percentage vastgesteld op 8,5%. Voor de kasgeldlimiet geldt een minimumbedrag van € 300.000. Dit percentage is ook opgenomen in het treasury statuut van gemeente Boekel van 2015. Hieronder is het overzicht opgenomen zoals is voorgesteld in de handreiking treasury statuut 2015 door het ministerie van binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties.

Kasgeldlimiet	Begroting	Werkelijk			
		1 ^e kw.	2 ^e kw.	3 ^e kw.	4 ^e kw.
1 Toegestane kasgeldlimiet	53.816.487				
In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
in een bedrag	4.574.401	4.574.401	4.574.401	4.574.401	4.574.401
2 Omvang vlottende korte schuld	3.337.000	3.337.000	3.337.000	3.337.000	3.337.000
Opgenomen gelden < 1 jaar	0	0	0	0	0
Schuld in rekening-courant	0	0	0	0	0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0	0
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	3.337.000	3.337.000	3.337.000	3.337.000	3.337.000
3 Vlottende middelen	2.078.000	2.078.000	2.078.000	2.078.000	2.078.000
Contante in kas	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Tegoeden in rekening-courant	1.401.000	1.401.000	1.401.000	1.401.000	1.401.000
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	675.000	675.000	675.000	675.000	675.000
4 Toets kasgeldlimiet					
Totaal netto vlottende schuld	1.259.000	1.259.000	1.259.000	1.259.000	1.259.000
Toegestane kasgeldlimiet	4.574.401	4.574.401	4.574.401	4.574.401	4.574.401
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	3.315.401	3.315.401	3.315.401	3.315.401	3.315.401

4.5.3 Renteschema

In het rapport Vernieuwing BBV van de Commissie Vernieuwing BBV was het advies opgenomen om de rentekosten transparant in de begroting op te nemen. Dit advies is overgenomen in het wijzigingsbesluit zoals verwerkt in artikel 13 van het vernieuwde BBV vanaf 1 januari 2016.

Om er voor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten en de daar aan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in artikel 13 voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan in ieder geval inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties, en taakvelden wordt toegerekend. In onderstaand schema worden deze uiteengezet.

Renteschema		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 483.131
b.	De externe rentebaten	-/- € 0
	Saldo rentelasten en rentebaten	€ 483.131
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- € 274.340
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € 0
c3.	De rentebaait van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/- € 0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 274.340
d1.	Rente over eigen vermogen	+/- € 0
d2.	Rente over voorzieningen	+/- € 0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 208.791
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- € 208.791
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ 0

4.6 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen en belastingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

4.6.1 Onroerende zaakbelastingen

Doelstelling van de onroerende zaakbelastingen is het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen door heffing en inning. Ten aanzien van de opbrengst voor de onroerende zaakbelastingen geldt dat de basisverhoging vanaf 2005 gebaseerd wordt op de consumentenprijsindex (CPI) over een gemiddelde van de afgelopen vijf jaar (2019-2023), door het Centraal Planbureau berekend op 3,66%. In de onderhavige paragraaf is de OZB opbrengst 2024 hiermee verhoogd. In de meerjarenraming (2025-2027) wordt rekening gehouden met 1% prijsindex.

De onroerende zaakbelasting wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaken, zoals die op de voet van hoofdstuk IV van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet-WOZ) wordt vastgesteld.

Voor het jaar 2024 worden de WOZ waarden van alle onroerende zaken door de BSOB opnieuw vastgesteld naar de waarde peildatum 1 januari 2023. Tussen de waarde peildatum en het belastingjaar, waarvoor een waarde wordt vastgesteld, ligt een periode van 1 jaar. De nieuwe totale waarde van alle WOZ objecten zal worden gebruikt om de OZB tarieven voor 2024 te berekenen. Op het moment van de voorbereidingen voor de begroting 2024 zijn de definitieve waarden, zoals gebruikelijk, nog niet voorhanden. Aangezien de definitieve WOZ waarden nog niet bekend zijn kunnen de OZB tarieven dan ook nog niet definitief worden bepaald en vastgesteld.

In de raadsvergadering van 14 december 2023 zullen de tarieven ter vaststelling aan de Raad worden aangeboden.

De raming van de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen 2024 bedraagt € 3.238.000. Hierbij is rekening gehouden met de hierboven vermelde CPI van 3,66%. Na 2024 wordt rekening gehouden met een prijsindexering van 1%. De autonome groei in 2024 bedraagt € 17.000.

Op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten zijn de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten OZB	2024	2025	2026	2027
OZB eigenaren woningen	2.109.000	2.147.000	2.186.000	2.225.000
OZB eigenaren niet woningen	692.000	699.000	706.000	713.000
OZB gebruikers niet woningen	437.000	442.000	446.000	451.000
Totaal	3.238.000	3.288.000	3.338.000	3.389.000

Ter vergelijking is in de onderstaande tabel opgenomen wat de opbrengst zou zijn wanneer de rektarieven van de meicirculaire 2023 worden gehanteerd. De totale OZB-opbrengsten zouden in dat scenario, per saldo € 383.218 lager zijn.

Belastingcapaciteit 2024	Opbrengst begroting 2024	Tarieven begroting 2024	Rektarieven Belastingcapaciteit Meicirculaire 2023	WOZ - waarden (d.d. 11.07.2023) + 3% woningen + 2% niet woningen	(norm)opbrengst o.b.v. rektarieven	meer (+) minder (-) opbrengst t.o.v. norm
OZB eigenaren woningen	2.109.021	0,1168%	0,0899%	1.805.197.998	1.622.873	486.148
OZB eigenaren niet woning	691.841	0,2617%	0,2905%	264.377.880	768.018	-76.177
OZB gebruikers niet woning	437.305	0,2102%	0,2231%	208.004.520	464.058	-26.753
Totaal	3.238.167				2.854.949	383.218

Ter vergelijking zijn in onderstaande tabel de tarieven voor 2023 opgenomen zoals die in deze regio worden toegepast.

OZB 2023							
Gemeente	Tarief woningen	Gemeente	Tarief eigenaar niet-woning	Gemeente	Tarief gebruiker niet-woning	Gemeente	Gemiddeld betaalde ozb woningen
Geldrop-Mierlo	0,0645	Someren	0,1549	Someren	0,1266	Geldrop-Mierlo	292
's-Hertogenbosch	0,0712	Geldrop-Mierlo	0,1787	Heusden	0,1370	Maashorst	334
Maashorst	0,0726	Meerijstad	0,1859	Geldrop-Mierlo	0,1452	's-Hertogenbosch	351
Son en Breugel	0,0754	Son en Breugel	0,1954	Son en Breugel	0,1610	Oss	380
Bernheze	0,0847	Deurne	0,2201	Meerijstad	0,1780	Son en Breugel	386
Meerijstad	0,0857	Heusden	0,2320	Deurne	0,1884	Meerijstad	398
Heusden	0,0890	Oss	0,2346	Nuenen c.a.	0,1920	Land van Cuijk	412
Oss	0,0915	Nuenen c.a.	0,2392	Helmond	0,1934	Heusden	418
Vught	0,0928	Helmond	0,2440	Sint-Michielsgestel	0,1951	Bernheze	425
Laarbeek	0,0960	Maashorst	0,2520	Maashorst	0,2001	Laarbeek	442
Someren	0,0985	Laarbeek	0,2624	Vught	0,2087	Someren	451
Asten	0,1020	Boekel	0,2666	Land van Cuijk	0,2093	Helmond	474
Land van Cuijk	0,1031	Vught	0,2710	Gemert-Bakel	0,2194	Asten	475
Nuenen c.a.	0,1061	Asten	0,2767	Laarbeek	0,2224	Deurne	486
Deurne	0,1075	Land van Cuijk	0,3014	Boekel	0,2224	Boekel	518
Sint-Michielsgestel	0,1132	Sint-Michielsgestel	0,3027	Asten	0,2306	Nuenen c.a.	567
Boekel	0,1139	Bernheze	0,3052	Bernheze	0,2456	Gemert-Bakel	568
Helmond	0,1187	Gemert-Bakel	0,3078	's-Hertogenbosch	0,2609	Vught	569
Gemert-Bakel	0,1254	's-Hertogenbosch	0,3257	Oss	0,2664	Sint-Michielsgestel	593
Gemiddelde	0,0953	Gemiddelde	0,2503	Gemiddelde	0,2001	Gemiddelde	449

Bron: Coelo Atlas 2023; OZB-tarieven van omliggende gemeenten 2023

4.6.2 Afvalstoffenheffing

Doelstelling: het inzamelen en verwerken van huishoudelijk en aanverwant afval. Daarbij is het streven om door middel van gescheiden ophalen het hergebruik van grondstoffen te bevorderen en verwerking van restafval te beperken tegen een kostendekkend tarief.

Het aantal objecten waarvoor op grond van de Wet milieubeheer een verplichting tot inzameling van huishoudelijk afval geldt, wordt voor 2024 geschat op 4.433. Het totaal aantal objecten van 4.510 wordt gecorrigeerd met 164 objecten i.v.m. leegstand of sloop en een toename 87 objecten. De geraamde kosten bedragen € 1.694.341 (incl. BTW, inclusief overhead).

In 2024 stijgen de kosten voor afvalinzameling fors. Dat wordt met name veroorzaakt doordat afvalinzamelaars hun tarieven indexeren volgens afspraak. De verhoging hangt voornamelijk samen met de gestegen lonen en brandstofprijzen. Het tarief is voor 2024 op basis van het voorgaande berekend op € 347,53. Dit betreft het vaste tarief en dat geldt zowel voor een éénpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden. Het verschil tussen de huishoudens wordt tot uitdrukking gebracht via het gebruik van de opdrukkzakken voor restafval.

De afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend.

Afvalstoffenheffing	Uitgaven (incl. BTW)	Inkomsten
Vuilinzameling		
Totale kosten, overhead, papier, luiers, mini milieustraat	306.805	
Totale opbrengsten oud papier en verkopen		-56.500
Vuilverwerking		
Totale kosten, stortrechten, vegen, snoeiafval, glas etc.	48.763	
Totale opbrengsten		0
Diversen inzameling en verwerking		
Totale kosten, overhead, bijdragen Land van Cuijk, vergoeding zw erfafval, kunststof, verpakingsafval	1.323.884	
Totale opbrengsten, vergoeding zw erfafval en verpakingsafval		-97.241
Bijdrage voorziening afvalstoffenheffing		0
Hondentoiletten		
Totale kosten, frezen terreinen	4.840	
Totale opbrengsten		0
Ongediertebestrijding		
Totale kosten, onkruid- en bestrijdingsmiddelen en meststoffen	2.420	
Totale opbrengsten		0
Overhead		
Totale kosten organisatie gemeente Boekel	7.629	
Opbrengsten		
Totale opbrengsten uit afvalstoffenheffing		-1.540.600
Totaal	1.694.341	-1.694.341

Op basis van het gemiddeld gebruik kwam het Coelo-rapport voor de gemeente Boekel voor 2023 uit op € 255 voor een éénpersoonshuishouden en € 264 voor een meerpersoonshuishouden.

Afvalstoffenheffing 2023			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Heusden	125	Heusden	184
Asten	154	Deurne	213
Deurne	159	Asten	225
Vught	162	Bernheze	230
Bernheze	177	Land van Cuijk	231
Someren	181	Someren	232
Laarbeek	187	Meerijstad	245
Maashorst	192	Gemert-Bakel	245
Meerijstad	203	Laarbeek	254
Gemert-Bakel	214	Maashorst	257
Land van Cuijk	223	Boekel	264
's-Hertogenbosch	229	Vught	271
Nuenen c.a.	242	Oss	276
Geldrop-Mierlo	243	's-Hertogenbosch	282
Oss	246	Helmond	304
Boekel	255	Nuenen c.a.	309
Helmond	255	Sint-Michielsgestel	316
Sint-Michielsgestel	256	Son en Breugel	326
Son en Breugel	267	Geldrop-Mierlo	341
Gemiddelde	209		263

Bron: Coelo Atlas 2023; tarieven afvalstoffen van omliggende gemeenten 2023

4.6.3 Rioolheffing

Doelstelling: de kwaliteit van het rioleringsstelsel op een maatschappelijk geaccepteerd niveau te waarborgen t.b.v. gebruikers van het gemeentelijk rioleringsstelsel, waarbij wordt uitgegaan van een gesloten financieringsstelsel. Sinds 10 jaar werken we met een verbreed stelsel waardoor ook maatregelen aangaande grond en oppervlaktewater binnen deze heffing vallen.

Op 15 december 2022 heeft de raad het "Programma Omgevingswet Riolerings en Water (PORW) 2023-2028" vastgesteld. Met het vaststellen van dit 6 jaarlijkse programma is het beleid voor de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater vastgesteld. Tevens zijn de opgaven voor wat betreft het thema klimaatadaptatie verwerkt.

Na doorrekening van de opgaven (exploitatie en verbeteringen/ambities) is besloten de oude beleidslijn van 4% stijging tot en met 2023 door te zetten. Vanaf 2024 zal jaarlijks een stijging van 5,7% plaatsvinden. In onze begroting werken we conform het vastgestelde PORW en worden de tarieven t.o.v. 2023 met 5,7% verhoogd. Vertaald naar onze begroting zijn de effecten onderstaand aangegeven. Het tarief dat in rekening wordt gebracht is gekoppeld aan de hoeveelheid afgevoerd water, gemeten in m³.

Het tarief dat in rekening wordt gebracht is gekoppeld aan de hoeveelheid afgevoerd water, gemeten in m³.

Categorie	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
t/m 50m ³	€ 181	€ 189	€ 196	€ 207
51 t/m 150 m ³	€ 211	€ 219	€ 228	€ 241
151 t/m 250 m ³	€ 250	€ 260	€ 271	€ 286
251 t/m 500 m ³	€ 269	€ 303	€ 315	€ 333
501 t/m 5.000 m ³	€ 1,30	€ 1,35	€ 1,41	€ 1,49
5.001 t/m 10.000 m ³ *	€ 0,93	€ 0,96	€ 1,01	€ 1,07
10.000 t/m 25.000 m ³ *	€ 0,60	€ 0,62	€ 0,65	€ 0,69
25.000 t/m 50.000 m ³ *	€ 0,19	€ 0,20	€ 0,20	€ 0,21
> 50.000 m ³ *	€ 0,06	€ 0,07	€ 0,07	€ 0,07

* Indien per verbruiksperiode meer dan 500 m³ wordt afgevoerd, is daarboven een tarief verschuldigd voor elke volle eenheid van 1m³ afgevoerd water.

Rioolrechten 2023			
Gemeente	Éénpersoons HH	Gemeente	Meerpersoons HH
Nuenen c.a.	75	's-Hertogenbosch	137
's-Hertogenbosch	137	Sint-Michielsgestel	156
Sint-Michielsgestel	137	Oss	178
Meerijstad	178	Helmond	187
Oss	178	Someren	188
Land van Cuijk	182	Meerijstad	189
Maashorst	186	Geldrop-Mierlo	199
Helmond	187	Son en Breugel	200
Someren	188	Maashorst	200
Boekel	196	Nuenen c.a.	205
Geldrop-Mierlo	199	Bernheze	206
Son en Breugel	200	Gemert-Bakel	209
Deurne	202	Heusden	222
Bernheze	206	Vught	228
Gemert-Bakel	209	Boekel	228
Heusden	222	Laarbeek	237
Vught	228	Land van Cuijk	242
Laarbeek	237	Asten	295
Asten	295	Deurne	309
Gemiddelde	192		211

Bron: Coelo Atlas 2023; Rioolrechten van omliggende gemeenten 2023

4.6.4 Toeristenbelasting

Doelstelling: het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen. Het tarief voor 2023 bedraagt € 1,14 per overnachting en is afgestemd op het niveau van de tarieven van omliggende gemeenten.

Overeenkomstig de meerjarenbegroting wordt het tarief voor het jaar 2024 geïndexeerd met 3,66 % en komt daarmee voor 2024 op € 1,18 per overnachting.

4.6.5 Grafrechten, begrafenisrechten

In 2022 heeft een analyse en beleidsafweging plaatsgevonden om de kosten en opbrengsten voor de gemeente en haar inwoners in een reëel perspectief te plaatsen.

De raad heeft 6 oktober 2022 besloten om de tarieven geleidelijk aan te verhogen. Door daarnaast het beheer anders in te vullen gaan we ervanuit dat we in de toekomst op een kostendekkende situatie uitkomen.

Voor 2024 gaan we uit van indexering van 3,66%. Deze indexering komt bovenop de geleidelijke verhoging zoals besloten in 2022. Hiermee zijn de totale verwachte kosten voor 2024 € 111.000 en de totale verwachte opbrengsten € 90.000.

Tarieven 2023 Boekel en omliggende gemeenten:

Gemeente	Begraven 20 jaar	Vergelijking Boekel (=100%)	Verlenging 10 jaar	Vergelijking Boekel (=100%)	Urnenplaats 20 jaar	Vergelijking Boekel (=100%)
Boekel	€ 2.092	100%	€ 699	100%	€ 1.736	100%
Maashorst	€ 2.750	131%	€ 939	134%	€ 1.698	98%
Cuijk	€ 2.820	135%	€ 970	139%	€ 1.190	69%
Gemert-Bakel	€ 1.925	92%	€ 620	89%	€ 1.620	93%
Meierijstad	€ 2.577	123%	€ 769	110%	€ 1.621	93%

4.6.6 Bouwleges en overige leges en vergoedingen

Doelstelling: het door middel van het opleggen van leges en vergoedingen komen tot kostendekking van diverse door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten en producten.

Voor 2024 worden de tarieven verhoogd op basis van de consumenten prijsindexpercentage van 3,66%. Een aantal leges is wettelijk gelimiteerd of vastgesteld; hiervoor wordt uiteraard geen verhoging doorgevoerd. Op dit moment is nog niet volledig helder wat de impact is van de Omgevingswet die per 1 januari 2024 in werking treedt. Bij het opstellen van de begroting 2024 wordt zoveel mogelijk geanticipeerd op basis van de dan voorhanden informatie en kennis, zie ook hoofdstuk 4.3.4. Niet gekwalificeerde en overige risico's.

4.6.7 Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk instrument van de gemeente om de armoede te bestrijden. Hierbij worden door de gemeente de wettelijke mogelijkheden ten volle benut. Als de aanslag juist is opgelegd en men niet in staat is vanwege de financiële situatie - ook niet door middel van een betalingsregeling - deze aanslag te betalen, kan men kwijtschelding vragen. Met betrekking tot kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100% van de normuitkering die de belastingschuldige naar de maatstaven van het Bijstandsbesluit landelijke normering zou kunnen krijgen.

Volledige of gedeeltelijke kwijtschelding kan worden toegekend voor rioolrechten, afvalstoffenheffing en onroerend zaakbelasting. Geen kwijtschelding wordt verleend voor graf- en begrafenisrechten, marktgelden, toeristenbelasting en leges.

4.6.8 Lastenontwikkeling

Onderstaande tabel geeft over 2020 - 2023 de totale heffingen weer in euro's per inwoner van gemeenten in de omgeving van Boekel.

Totaal gemeentelijke heffingen - euro/inwoner	2020	2021	2022	2023
Geldrop-Mierlo	402	419	435	432
Heusden	418	430	429	444
Laarbeek	469	484	492	478
Sint-Michielsgestel	430	445	466	484
Bernheze	469	487	496	500
Meierijstad	464	481	493	500
Someren	482	485	505	519
Boekel	482	501	524	532
Land van Cuijk	-	-	510	537
Son en Breugel	460	510	544	542
Oss	495	532	539	545
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	491	504	518	550
Maashorst	-	-	548	558
Gemert-Bakel	514	534	550	559
Deurne	519	551	557	569
Helmond	545	565	567	584
Asten	508	544	571	602
Vught	625	528	624	617
's-Hertogenbosch	618	657	671	715
Gemiddelde	494	509	528	540

Bron: CBS

De totale gemeentelijke heffingen bestaan uit:

Onroerendezaakbelasting woningen, Onroerendezaakbelasting niet-woningen, Parkeerheffingen, Precariobelasting, Toeristenbelasting, Overige belastingen, Rioolheffing, Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing, Secretarieleges burgerzaken, Begraafplaatsrechten, Leges wonen en bouwen, Overige leges.

In onderstaande tabel is opgenomen hoe vanaf 2021 de lokale woonlasten zich hebben ontwikkeld. De vergelijking met de omliggende gemeenten is in zoverre te maken, dat er rekening moet worden gehouden met het verschil tussen het vastrecht en het totale bedrag aan afvalstoffenheffing dat betaald moet worden. In onderstaande lastenontwikkeling is de afvalstoffenheffing gebaseerd op het vastrecht.

Lastenontwikkeling 2021 t/m 2024				
	2021	2022	2023	2024
Gemiddelde waarde woning	€ 303.870	€ 341.399	€ 396.606	€ 408.504
Eenheid	%	%	%	%
OZB tarief woning	0,14563%	0,13196%	0,11385%	0,11683%
Gemiddelde aanslag OZB	€ 442,53	€ 450,51	€ 451,54	€ 477,26
Afvalstoffenheffing	€ 204,17	€ 238,49	€ 246,00	€ 347,53
Rioolrecht	€ 211,00	€ 219,00	€ 228,00	€ 241,00
Lasten totaal	€ 857,70	€ 908,00	€ 925,54	€ 1.065,79

4.6.9 Totaaloverzicht kostendekkendheid leges 2024

Met deze kostenonderbouwing wordt een inzicht gegeven in kostentoerekening van de activiteiten die een direct verband hebben met de te leveren diensten waarvoor middels de legesverordening worden gevraagd.

De vereisten voor kostendekkendheid van de leges zijn als volgt:

- Leges mogen maximaal kostendekkend zijn op ramings- c.q. begrotingsbasis (baten gedeeld door lasten maximaal 100%);
- De 3 titels uit de legesverordening worden elk afzonderlijk op kostendekkendheid beoordeeld, kruissubsidiëring binnen het totaal van de leges is toegestaan;
- Bij Titel 3 geldt dat behalve als geheel, tevens per hoofdstuk de maximale 100% kostendekkend geldt;
- Kosten van werkzaamheden die geen verhaalbare (belastbare) dienst zijn, worden niet toegerekend waaronder;
 - Kosten van beleid;
 - Kosten van handhaving, toezicht en controle (m.u.v. 1e controle na oplevering) v.w.b. titel 2;
- De gecompenseerde BTW op kosten (BTW compensatiefonds), wordt als kostenpost meegenomen.

Totaaloverzicht kostendekkendheid leges begroting 2024							
		Lasten excl. overhead en BTW	Overhead	BTW/BCF	Totale Lasten	Baten	Kosten-dekking percentage
Titel 1 Algemene dienstverlening							
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	€ 20.248	€ 1.815	€ 402	€ 22.465	€ 9.500	42,29%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten)	€ 415.404	€ 33.210	€ 6.974	€ 455.588	€ 173.850	38,16%
Hoofdstuk 3	Rijbew ijzen)						
Hoofdstuk 4	Verstrekkingen uit de Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens	€ 26.637	€ 1.624	€ 341	€ 28.602	€ 8.500	29,72%
Hoofdstuk 5	Bestuursstukken *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 6	Vastgoed informatie *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 7	Overige publiekszaken	€ 478	€ 48	€ 10	€ 535	€ 250	46,70%
Hoofdstuk 8	Bijzondere wetten	€ 96.470	€ 9.647	€ 2.026	€ 108.142	€ 50.500	46,70%
Hoofdstuk 9	Diversen *						
Totaal titel 1		€ 559.236	€ 46.344	€ 9.753	€ 615.333	€ 242.600	39,43%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning							
Hoofdstuk 1	Algemene bepalingen)						
Hoofdstuk 2	Voorfase)						
Hoofdstuk 3	Activiteiten met betrekking tot bouw werken)						
Hoofdstuk 4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed)						
Hoofdstuk 5	Lozingsactiviteiten)						
Hoofdstuk 6	Aanlegactiviteiten)	€ 400.061	€ 31.006	€ 25.411	€ 456.478	€ 315.000	69,01%
Hoofdstuk 7	Overige activiteiten)						
Hoofdstuk 8	Maatwerkvoorschriften)						
Hoofdstuk 9	Gelijkwaardigheid)						
Hoofdstuk 10	Overige tarieven)						
Hoofdstuk 11	Modaliteiten)						
Hoofdstuk 12	Vermindering)						
Hoofdstuk 13	Teruggaaf)						
Totaal titel 2		€ 400.061	€ 31.006	€ 25.411	€ 456.478	€ 315.000	69,01%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn							
Hoofdstuk 1	Horeca	€ 8.338	€ 834	€ 175	€ 9.347	€ 1.250	13,37%
Hoofdstuk 2	Seksbedrijven *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 3	Winkeltijdenwet *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 4	Organiseren evenement of markt	€ 13.340	€ 1.334	€ 280	€ 14.954	€ 2.000	13,37%
Hoofdstuk 5	Standplaatsen	€ 8.435	€ 834	€ 70	€ 8.839	€ 500	5,66%
Hoofdstuk 6	Kinderopvang *	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Hoofdstuk 7	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit *	-	-	-	-	-	-
Totaal titel 3		€ 30.113	€ 2.501	€ 525	€ 33.140	€ 3.750	11,32%
Totaal totale legesverordening		€ 989.410	€ 79.851	€ 35.690	€ 1.104.951	€ 561.350	50,80%

* Geen afzonderlijke kosten / opbrengsten begroot.

In tegenstelling zoals in de begroting 2023 is vermeld zullen er ook voor 2024 geen milieuleges worden opgelegd. Dit zal medio 2024 opnieuw bekeken worden en mogelijk per 2025 worden ingevoerd.

4.7 Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt inzicht verschaft in, en informatie verstrekt over alle partijen waar gemeente Boekel bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt.

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is aanwezig wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (art. 1 BBV). Bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie.

In het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang zoals gedefinieerd in het BBV in de uitgave van 2016, maar er wel sprake is van:

- een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht);
- een bestuurlijke belang;

beveelt de Commissie BBV aan om deze organisaties gezien het maatschappelijke of algemene belang en de mogelijke risico's toch op te nemen in de paragraaf verbonden partijen.

Het criterium om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen op te nemen in deze paragraaf als verbonden partij is gelegd bij die partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

De paragraaf 'Verbonden partijen' is om een tweetal redenen van belang:

- de verbonden partijen voeren beleid uit dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort;
- welke risico's loopt de gemeente en wat zijn de budgettaire gevolgen.

Als gemeente blijven we wel verantwoordelijk voor de taken die we door verbonden partijen laten uitvoeren. Daarom is het van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de nodige informatie ontvangt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen.

In Noordost-Brabant is gekozen om gezamenlijk regie te voeren op de gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De gemeente Oss is de coördinerende gemeente voor het afstemmingsproces tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in Brabant Noordost. Adoptieteams en Vijftallenoverleg zijn enkele instrumenten die de regio inzet om effectief verlengd lokaal te sturen. Er is afgesproken voor alle GR'en eenzelfde beleids- en begrotings- en rekeningcyclus te hanteren. De ambtelijke adoptieteams beoordelen de kadernota, begroting en de jaarrekening op alle beleids- en financiële aspecten en brengen advies uit aan de regiogemeenten. Dit advies is input voor het lokale advies aan de gemeenteraad.

De paragraaf betreffende de verbonden partijen dient volgens artikel 15 lid 1 van het BBV ten minste te bevatten:

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties;
 - stichtingen en verenigingen, en,
 - overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

Per verbonden partijen moet tenminste de volgende informatie worden opgenomen in deze paragraaf:

- a. de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;

- d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Bij het opstellen van de begroting kunnen de onderdelen c, d en e niet altijd worden ingevuld. Het per verbonden partij opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het eventuele nog niet verdeelde resultaat. Het vreemd vermogen betreft de passiva minus eigen vermogen.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing nemen we de eventuele risico's op waarvoor de verbonden partijen mogelijk een beroep doen op de deelnemende gemeenten.

Hieronder volgt een toelichting per verbonden partij:

Gemeenschappelijke regelingen:

Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost			
Bestuurlijk belang	Wethouder		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De samenwerkende partners streven een kwalitatief hoogwaardig stelsel van kleinschalig collectief vervoer na. Zij willen daarmee voorzien in de behoefte aan openbaar vervoer, de instandhouding en de verbetering van de bereikbaarheid van de kleine kernen en het aanbod van adequate en efficiënte vervoersvoorzieningen voor diverse doelgroepen.		
Financieel belang	De bijdrage in 2024 is geraamd op € 205.000.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2024	31-12-2024
	Eigen vermogen	€ 570.000	€ 470.000
	Vreemd vermogen	€ 688.000	€ 693.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2024 is nihil.		
Risico's	Zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting 2024 (GR-KCV).		

GGD Hart voor Brabant			
Bestuurlijk belang	Wethouder		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg.		
Financieel belang	De bijdrage 2024 bedraagt € 475.359.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2024	31-12-2024
	Eigen vermogen	€ 5.316.000	€ 4.816.000
	Vreemd vermogen	€ 14.811.000	€ 14.811.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2024 is nihil.		
Risico's	Zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting 2024 (GGD Hart voor Brabant).		

Werkvoorzieningschap Noordoost Brabant			
Bestuurlijk belang	Wethouder		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorzieningen in deze regio. Ze verzorgen de administratie en gebruiken voor plaatsing van kandidaten haar eigen uitvoeringsorganisatie, de IBN-holding B.V.		
Financieel belang	De bijdrage in 2024 is geraamd op € 3.013.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2024	31-12-2024
	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ 2.837.200	€ 2.837.200
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2024 is nihil.		
Risico's	In de sociaal-economische afspraken Wsw tussen het Werkvoorzieningschap en IBN-Holding B.V. worden de wederzijdse rechten en verplichtingen vastgelegd. Onderdeel hiervan is de afspraak dat binnen IBN-holding B.V. voldoende weerstandsvermogen wordt gevormd om toekomstige mogelijke risico's te kunnen opvangen. Deze risico's zijn voor rekening van IBN-holding B.V. De activiteiten van het Werkvoorzieningschap en de daarmee samenhangende kosten zijn voor de komende 3 à 4 jaar goed te ramen.		

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)			
Bestuurlijk belang	Wethouder		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het openbaar lichaam is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord.		
Financieel belang	De bijdrage in 2024 is geraamd op € 586.593.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2024	31-12-2024
	Eigen vermogen	€ 8.010.000	€ 7.936.000
	Vreemd vermogen	€ 5.568.000	€ 5.568.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	In 2024 wordt een structureel positief resultaat gepresenteerd van € 35.000.		
Risico's	Zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting 2024 (ODBN).		

Brabant Historisch Informatiecentrum (BHIC)			
Bestuurlijk belang	Burgemeester		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden opgenomen in de rijksarchiefbewaarpplaats in de provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarpplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen. Daarnaast in volgorde van prioriteit: verbetering van de digitale dienstverlening, het archief als informatiecentrum en verbetering van de lokale dienstverlening.		
Financieel belang	De bijdrage in 2024 is geraamd op € 41.800.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2024	31-12-2024
	Eigen vermogen	€ 1.397.000	€ 1.253.000
	Vreemd vermogen	€ 346.000	€ 152.000

De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2024 is nihil.
Risico's	Zie paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing van de begroting 2024 (BHIC)

Veiligheidsregio Brabant-Noord										
Bestuurlijk belang	Burgemeester									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer en Veiligheidsbureau Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio Brabant-Noord en het Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord. In de Veiligheidsregio werken gemeenten, de GGD en de Nationale Politie met hen samen op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en meldkamers. Voorts werken ook het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid in de veiligheidsregio samen.									
Financieel belang	De bijdrage in 2024 is geraamd op € 802.600. Dit bedrag is als volgt opgebouwd: Brandweer Brabant-Noord € 776.122 GHOR € 12.712 Bevolkingszorg € 13.765									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2024</th> <th>31-12-2024</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 13.000.000</td> <td>€ 14.000.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 47.110.000</td> <td>€ 58.188.000</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2024	31-12-2024	Eigen vermogen	€ 13.000.000	€ 14.000.000	Vreemd vermogen	€ 47.110.000	€ 58.188.000
	1-1-2024	31-12-2024								
Eigen vermogen	€ 13.000.000	€ 14.000.000								
Vreemd vermogen	€ 47.110.000	€ 58.188.000								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2024 is nihil.									
Risico's	Zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting 2024 (Veiligheidsregio Brabant-Noord).									

Regionale Ambulance Voorziening (RAV)										
Bestuurlijk belang	Burgemeester									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg die tijdig ter plaatse is									
Financieel belang	Sinds 2012 wordt er geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2024</th> <th>31-12-2024</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 14.396.000</td> <td>€ 14.369.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ 28.702.000</td> <td>€ 33.917.000</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2024	31-12-2024	Eigen vermogen	€ 14.396.000	€ 14.369.000	Vreemd vermogen	€ 28.702.000	€ 33.917.000
	1-1-2024	31-12-2024								
Eigen vermogen	€ 14.396.000	€ 14.369.000								
Vreemd vermogen	€ 28.702.000	€ 33.917.000								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2024 is nihil.									
Risico's	Zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting 2024 (RAV).									

Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RBL BNO)										
Bestuurlijk belang	Wethouder									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het algemeen resultaat dat beoogd wordt, is een goede handhaving van de leerplichtwet en aanpak van voortijdig schoolverlaten. Dit geldt voor al het onderwijs: basisscholen, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs (ROC's). De geformuleerde ambities voor de periode 2020-2024 zijn: - Geen enkel leerplichtig kind zit langer dan 3 maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg; - Geen enkele jongere (16-23 jaar) in een kwetsbare positie valt tussen wal en schip; - Het RBL VNO bereikt alle voortijdig schoolverlaters en verleidt ze om onderwijs te volgen.									
Financieel belang	De bijdrage in 2024 is geraamd op € 27.379.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2024</th> <th>31-12-2024</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2024	31-12-2024	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	1-1-2024	31-12-2024								
Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2024 is nihil.									
Risico's	Het RBL BNO hanteert een maximale reserve van 10% op de begroting. De regionale afspraak is dat een overschot boven deze 10% terugvloeit naar de deelnemende gemeenten. Als er extra middelen nodig zijn, wordt een verzoek hiervoor door het RBL BNO voorgelegd aan de deelnemende gemeenten.									

Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost Brabant 2015										
Bestuurlijk belang	De colleges geven de centrumgemeente Den Bosch mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren, uiteraard begrensd door wetgeving, jurisprudentie en vooraf vastgestelde financiële kaders									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en de flexibele jeugdhulp, volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.									
Financieel belang	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats op basis van het percentage dat in de landelijke meicirculaire voor uitvoering van de Jeugdwet wordt toegekend. Op basis van de meicirculaire van 2023 wordt de inleg van 2024 vastgesteld.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2024</th> <th>31-12-2024</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2024	31-12-2024	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	1-1-2024	31-12-2024								
Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	n.v.t.									
Risico's	n.v.t.									

Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost 2015										
Bestuurlijk belang	De colleges van B&W geven de centrumgemeente Oss mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren. De portefeuillehouden Wmo maakt deel uit van het reguliere overleg.									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.									
Financieel belang	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats op basis van daadwerkelijk gemaakte kosten verdeeld naar inwonersaantal over de gemeenten.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2024</th> <th>31-12-2024</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2024	31-12-2024	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	1-1-2024	31-12-2024								
Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	n.v.t.									
Risico's	n.v.t.									

Belastingamenwerking Oost-Brabant (BSOB)										
Bestuurlijk belang	Burgemeester									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De BSOB voert voor onze gemeente taken uit op het gebied van het waarderen van onroerende zaken en het heffen en innen van belastingen.									
Financieel belang	De bijdrage in 2024 is geraamd op € 196.193									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2024</th> <th>31-12-2024</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2024	31-12-2024	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	1-1-2024	31-12-2024								
Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2024 is nihil.									
Risico's	Zie paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing van de begroting 2024 (BSOB).									

Privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden:

Vennootschappen en coöperaties

Brabant Water N.V.			
Bestuurlijk belang	Wethouder		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Watervoorziening		
Financieel belang	In verband met de solvabiliteit van Brabant Water is besloten de jaarresultaten toe te voegen aan de algemene reserve. Er vindt geen uitkering van dividend meer plaats.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 684.676.000	€ 690.022.000
	Vreemd vermogen	€ 534.399.000	€ 575.801.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	Het jaar 2022 kende een positief resultaat van € 5.347.000.		
Risico's	n.v.t.		

Stichtingen en verenigingen

Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (ZVH BNO)			
Bestuurlijk belang	Burgemeester		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Deze stichting is opgericht om een betere afstemming tussen partners op het terrein van veiligheid te bereiken (politie, gemeenten, openbaar ministerie en diverse welzijnsinstellingen). De meerwaarde van de samenwerking van organisaties op een fysieke locatie ligt in de sluitende aanpak van criminaliteit en overlast en de aanpak van de achterliggende problemen bij de betrokkenen. Door het bundelen van activiteiten ontstaat een compleet zicht op de situatie van daders, overlastgevers en slachtoffers, zodat het mogelijk wordt om gezamenlijk en geïntegreerd te handelen.		
Financieel belang	De bijdrage in 2024 is geraamd op € 12.850.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2024	31-12-2024
	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2024 is nihil.		
Risico's	De verwachting is dat de komende jaren het aantal casussen toeneemt qua aantal en complexiteit.		

Vereniging van eigenaren Octopus										
Bestuurlijk belang	Ambtelijk									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het regelen van het onderhoud en alle andere gemeenschappelijke belangen van de eigenaren									
Financieel belang	De bijdrage in 2024 is geraamd op € 6.200.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2024</th> <th>31-12-2024</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€ 66.675</td> <td>€ 82.675</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€ n.v.t.</td> <td>€ n.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2024	31-12-2024	Eigen vermogen	€ 66.675	€ 82.675	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	1-1-2024	31-12-2024								
Eigen vermogen	€ 66.675	€ 82.675								
Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	n.v.t.									
Risico's	n.v.t.									

RNOB										
Bestuurlijk belang	Burgemeester									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regio heeft ten doel het bevorderen en stimuleren van de regionale economische ontwikkeling in de regio Noordost-Brabant. Dit doel wordt verwezenlijkt door de ontwikkeling van projecten en programma's, het stimuleren van economische samenwerking en innovatie, actieve werving van economische activiteiten en ondernemingen, het initiëren, adviseren en bemiddelen bij subsidies en ander overheidsinstrumentarium, het verstrekken van bijdragen om niet en risicodragende investeringen in (projectmatige) economische activiteiten en ondernemingen en alle andere activiteiten en werkzaamheden die bijdragen aan het bereiken van de doelstelling. Daarnaast is er nog een bestuursconvenant met gemeenten en waterschappen.									
Financieel belang	De bijdrage in 2024 is geraamd op € 44.200.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2024</th> <th>31-12-2024</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td><i>geen gegevens bekend</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td><i>geen gegevens bekend</i></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2024	31-12-2024	Eigen vermogen	<i>geen gegevens bekend</i>		Vreemd vermogen	<i>geen gegevens bekend</i>	
	1-1-2024	31-12-2024								
Eigen vermogen	<i>geen gegevens bekend</i>									
Vreemd vermogen	<i>geen gegevens bekend</i>									
De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar	De verwachte omvang van het financiële resultaat in 2024 is nihil.									
Risico's	n.v.t.									

4.8 Grondbeleid

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's zoals bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening en woningbouw en investeringen op maatschappelijke terreinen. Het grondbeleid heeft daarnaast natuurlijk een grote financiële impact. De grondexploitatie, inclusief de resultaten hieruit, vormen meer en meer een belangrijk onderdeel van de totale exploitatie.

Gelet op de risico's, zeker in relatie tot de omvang van de bedragen, waarover het op dit terrein gaat, is niet voor niets een afzonderlijke paragraaf over het grondbedrijf verplicht gesteld.

4.8.1 Visie

Taak van het grondbedrijf is het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een aantrekkelijke gemeente. De gemeente Boekel heeft de komende jaren nog een fors woningbouwprogramma te realiseren. De vraag naar woningen blijft stijgen. Een aantal ontwikkelingen worden actief door de gemeente opgepakt.

Waar het strategisch gemeentelijk van belang is, zal afgewogen worden of grondpositie of ontwikkelingen door derden of in combinatie met de gemeente, noodzakelijk of gewenst is.

Het spreekt voor zich dat eventueel gemaakte of te maken kosten door de gemeente bij grondexploitatie met derden verrekend zullen worden via een overeenkomst of vast te stellen exploitatieplan.

Momenteel is zeer beperkt grond beschikbaar voor vestiging van bedrijven. Vanuit de gemeente Boekel zijn er geen bedrijfskavels meer beschikbaar. Voor de toekomst zal worden gekeken naar een uitbreiding van het bedrijventerrein zowel in Boekel als in Venhorst.

De lopende en geplande projecten in exploitatie binnen de Gemeente Boekel zijn:

- De Donk fase 1;
- De Donk fase 2 ;
- Peelhorst;
- De Run;
- De Biezen fase 1
- De Burgt fase 1;
- De Burgt fase 2;
- Voskuilen III;
- Schutboom;
- Tuinstraat;
- Vlonder West fase 3;
- Venhorst Bedrijventerrein;
- De Driedaagse;
- Lage Raam fase 1;
- Centrumplan Boekel;
- Neerbroek Vlonder Noord.

Naast projecten van de gemeente Boekel worden er ook door particulieren projecten geïnitieerd, de zogenaamde passieve complexen. Hierbij ligt het initiatief bij de particulier. De gemeente Boekel sluit of heeft exploitatieovereenkomsten (zogenoemde anterieure overeenkomsten) afgesloten met deze (particuliere) ontwikkelaars. Hierin wordt afgesproken onder welke voorwaarden en vergoeding van kosten de gemeente haar medewerking wil verlenen aan het initiatief.

Gronduitgifte

Nieuwe uitgifte van kavels is voorzien in de plannen Schutboom en Tuinstraat.

4.8.2 Beleid inzake reserve en risico

In de gemeente Boekel is sprake van zeer omvangrijke activiteiten in het kader van grondexploitatie. Binnen de grondbedrijf rapportage worden uitsluitend de actieve complexen beschouwd. Alle complexen voorzien in de geprognostiseerde behoefte aan woningen en bedrijven. De omvangrijke activiteiten leiden ook tot een flinke boekwaarde. Totaal een positief getal (€ 13 miljoen) geeft aan dat er meer kosten dan opbrengsten zijn geboekt. In onderstaande tabel is daarvan een detaillering gegeven.

GRONDBEDRIJF COMPLEXEN	Boekwaarde 31-12-2021
Woningbouw	
De Donk fase 1	-/- 141.062
De Donk fase 2	-/- 164.930
Peelhorst	-/- 399.492
De Run	-/- 964.742
De Biezen fase 1	-
De Burgt fase 1	8.661.325
De Burgt fase 2	849.288
Voskuilen III	272.048
Schutboom	1.889.713
Tuinstraat	182.992
Bedrijventerrein	
De Vlonder West fase 3	-/-7.323
Venhorst Bedrijventerrein	-/- 46.930
De Driedaagse	-/- 89.328
Lage Raam fase 1	121.065
Mix	
Centrumplan	1.705.019
Neerbroek Vlonder Noord	1.703.161

Tabel 1: Boekwaarde per d.d. 31.12.2022 cf. grondbedrijf rapportage 2023

Weerstandsvermogen

In de afgelopen jaren zijn forse investeringen gedaan in het kader van dorpsontwikkeling en grondexploitatie. Bij de ontwikkeling van de gebieden zijn in beperkte mate particuliere partijen betrokken. Veel plannen kenmerken zich door een lange looptijd en grote investeringen. Naar aanleiding hiervan is het noodzakelijk dat jaarlijks een toets wordt uitgevoerd op het beschikbare weerstandsvermogen voor grondexploitatie.

Het nemen van risico's zal niet alleen moeten worden gezien in relatie tot het grondbedrijf, maar tevens in relatie tot andere geprioriteerde of te prioriteren plannen / projecten in Boekel. Tegen deze achtergrond achten wij het noodzakelijk dat het beschikbare weerstandsvermogen wordt getoetst en gerapporteerd, in het kader van de grondexploitatie.

Er is een berekening / inschatting gemaakt van het gewenste weerstandsvermogen versus beschikbare middelen. Deze analyse laat een tekort zien op het wenselijk weerstandsvermogen van circa € 142.777

Risicoanalyse

De prioriteit zal liggen bij het beperken van de risico's en het afwegen van mogelijke investeringen. Het vaststellen van de jaarlijkse grondexploitatie door de raad is een belangrijk instrument voor de raad om de koers uit te zetten en adequaat te kunnen sturen op risico's. Uit de grondbedrijfsrapportage blijkt dat de komende jaren een gefaseerde en beperkte uitgifte van zowel woningbouwkwavels als bedrijfskwavels is voorzien. De verwachting is dat de komende jaren de prognoses worden gerealiseerd. Echter verdere afboekingen en / of het vormen van voorzieningen kan toch op bepaalde projecten noodzakelijk zijn.

Woningen	2024	2025	2026	2027
Starterswoning (CPO)				
Rijwoning (CPO)				
Tweekapper (gemeente)	10	6	16	10
Vrije kavel (gemeente)	7	9	11	19
Sociale huurwoning	18	9	8	10
Starterswoning	17	24	10	14
Rijwoning	47	19	6	11
Tweekapper	22	14		
Vrijstaand / halfvrijstaand	2	5		1
Sociale huurappartement		12		
Koopappartement	28		34	
Ontwikkeling door derden – exploitatieovereenkomst				3
TOTAAL AANTAL WONINGEN	151 won	98 won	85 won	67 won

Tabel 2 uitgifte planning woningbouw cf. grondbedrijfsrapportage 2023

Bedrijfskwavels	2024	2025	2026	2027
De Vlonder West fase 3				
Bedrijfskavel				
Venhorst Bedrijventerrein				
Bedrijfskavel				
De Driedaagse				
Bedrijfskavel				
Lage Raam fase 1		19.393 m²	18.148 m²	23.116 m²
Bedrijfskavel		19.393 m ²	18.148 m ²	23.116 m ²
TOTAAL AANTAL M² BEDRIJFSKAVELS		19.393 m²	18.148 m²	23.116 m²

Tabel 3 uitgifte planning m² bedrijfskwavels cf. grondbedrijfsrapportage 2023

De Raad heeft meerdere instrumenten voor het beheersen van de grondexploitatie. Zo kennen we de jaarlijkse beoordeling van het weerstandsvermogen in combinatie met de jaarlijkse vaststelling van de geactualiseerde grondexploitaties en informatie over de actuele ontwikkelingen gedurende het jaar. We rekenen per jaar met een grondwaarde stijging van 0% in 2023 tot en met 2025, vervolgens jaarlijks met 1%.

Reserves

De algemene reserve van het grondbedrijf (€ 2.074.370) blijft intact en kan eventueel worden aangewend voor de dekking van toekomstige risico's.

Bijlage A - Overzicht programma, taakveld, omschrijving, portefeuillehouder, budgethouder

Progr.	Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder
Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid				
A	0.	<i>Bestuur en ondersteuning</i>		
A	0.1	Bestuur	Burgemeester van den Elsen	Jo Marcic
A	0.2	Burgerzaken	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Burgemeester van den Elsen	Hans van Zutven
A	0.4	Overhead	Burgemeester van den Elsen	Jo Marcic
A	0.5	Treasury	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.61	OZB woningen	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.62	OZB niet-woningen	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.63	Parkeerbelasting	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.64	Belastingen overig	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.8	Overige baten en lasten	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.9	Vennootschapsbelasting	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.10	Mutaties reserves	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	Burgemeester van den Elsen	Remco Smits
A	1.	<i>Veiligheid</i>		
A	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Burgemeester van den Elsen	Jo Marcic
A	1.2	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester van den Elsen	Jo Marcic
Programma B - Verkeer en vervoer				
B	2.	<i>Verkeer, vervoer en waterstaat</i>		
B	2.1	Verkeer en vervoer	Wethouder Willems	Hans van Zutven
B	2.2	Parkeren	Wethouder Willems	Hans van Zutven
B	2.3	Recreatieve havens	Wethouder Willems	Hans van Zutven
B	2.4	Economische havens en waterwegen	Wethouder Willems	Hans van Zutven
B	2.5	Openbaar vervoer	Wethouder Willems	Hans van Zutven
Programma C - Economie & VHROSV				
C	3.	<i>Economie</i>		
C	3.1	Economische ontwikkeling	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	3.4	Economische promotie	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	8.	<i>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</i>		
C	8.1	Ruimtelijke ordening	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Wethouder Brands	Hans van Zutven
C	8.3	Wonen en bouwen	Wethouder Brands	Hans van Zutven
Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie				
D	4.	<i>Onderwijs</i>		
D	4.1	Openbaar basisonderwijs	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
D	4.2	Onderwijshuisvesting	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
D	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
D	5.	<i>Sport, cultuur en recreatie</i>		
D	5.1	Sportbeleid en activering	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
D	5.2	Sportaccommodaties	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
D	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Wethouder Brands	Anne-Marie de Gouw
D	5.4	Musea	Wethouder Brands	Anne-Marie de Gouw
D	5.5	Cultureel erfgoed	Wethouder Brands	Anne-Marie de Gouw
D	5.6	Media	Wethouder Brands	Anne-Marie de Gouw
D	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wethouder Brands	Hans van Zutven

Bijlage A - Overzicht programma, taakveld, omschrijving, portefeuillehouder, budgethouder

Progr.	Taakveld	Omschrijving	Portefeuillehouder	Budgethouder
Programma E - Sociaal domein				
<i>E</i>	6.	<i>Sociaal domein</i>		
E	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.2	Wijkteams	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.3	Inkomensregelingen	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.4	Begeleide participatie	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.5	Arbeidsparticipatie	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
E	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
Programma F - Volksgezondheid en milieu				
<i>F</i>	7.	<i>Volksgezondheid en milieu</i>		
F	7.1	Volksgezondheid	Wethouder Willems	Anne-Marie de Gouw
F	7.2	Riolering	Wethouder Brands	Hans van Zutven
F	7.3	Afval	Wethouder Brands	Hans van Zutven
F	7.4	Milieubeheer	Wethouder Brands	Hans van Zutven
F	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Wethouder Brands	Hans van Zutven

Bijlage B - Overzicht van reserves & voorzieningen

Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028

Nummer	SALDO VAN REKENING						
980310	Saldo van de rekening algemene dienst	2.559.947	0	0	0	0	0
	TOTAAL SALDO VAN REKENING	2.559.947	0	0	0	0	0

	ALGEMENE RESERVES						
980010	Vaste reserve	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
980011	Algemene reserve	8.187.473	9.448.421	9.448.421	9.448.421	9.448.421	9.448.421
980061	Algemene reserve grondbedrijf	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370
	TOTAAL ALGEMENE RESERVES	11.261.844	12.522.791	12.522.791	12.522.791	12.522.791	12.522.791

	OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES						
980230	Egalisatiereserve Boecult	85.308	85.308	85.308	85.308	85.308	85.308
980237	Vitaal Buitengebied Boekel	330.740	218.047	95.322	95.322	95.322	95.322
980239	Egalisatiereserve Stg. Speeltrein	79.310	79.310	79.310	79.310	79.310	79.310
980242	Herplantverplichtingen	149.674	148.074	148.074	148.074	148.074	148.074
	TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	645.032	530.738	408.013	408.013	408.013	408.013

	VOORZIENINGEN						
980410	Wegbeheer	731.049	19.932	59.932	99.932	139.932	179.932
980411	Onderhoud gebouwen	241.974	4.985	107.020	113.813	125.535	137.257
980412	Pensioenverplichtingen	1.036.984	1.096.984	1.156.984	1.216.984	1.276.984	1.336.984
980413	Verliesgevende complexen	9.788.000	9.788.000	9.788.000	9.788.000	9.788.000	9.788.000
980414	Gemeentelijk rioleringsplan	1.073.203	1.073.203	1.073.203	1.073.203	1.073.203	1.073.203
980415	Afvalstoffenheffing	319.775	0	0	0	0	0
980510	Dubieuze debiteuren	64.164	64.164	64.164	64.164	64.164	64.164
	TOTAAL VOORZIENINGEN	13.255.149	12.047.268	12.249.302	12.356.095	12.467.817	12.579.540

Bijlage C - Specificatie mutaties reserves & voorzieningen		Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	begroting	Saldo	
S=structureel / I=incidenteel		S/I	01-01-'23	2023	01-01-'24	2024	01-01-'25	2025	01-01-'26	2026	01-01-'27	2027	01-01-'28
980310: Saldo van de rekening algemene dienst			2.559.947	-2.559.947	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo Algemene Dienst 2022		I	2.559.947	-2.559.947									
980010: Vaste reserve			1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000	0	1.000.000
Geen mutaties													
980011: Algemene reserve			8.187.473	1.260.947	9.448.421	0	9.448.421	0	9.448.421	0	9.448.421	0	9.448.421
Oplossing Elzen 6a		I		-1.299.000		0		0		0		0	
Voordelig saldo rekening 2022		I		2.559.947		0		0		0		0	
980061: Algemene reserve grondbedrijf			2.074.370	0	2.074.370	0	2.074.370	0	2.074.370	0	2.074.370	0	2.074.370
Geen mutaties													
980230: Egalisatiereserve BoeCult			85.308	0	85.308	0	85.308	0	85.308	0	85.308	0	85.308
Geen mutaties													
980237: Vitaal buitengebied Boekel			330.740	-112.694	218.047	-122.725	95.322	0	95.322	0	95.322	0	95.322
Uitvoeringsprogramma Vitaal Buitengebied Boekel		I		-112.694		0		0		0		0	
EVZ Meerkenloop		I		0		-100.000		0		0		0	
LEADER aanvraag		I		0		-22.725		0		0		0	
980239: Egalisatiereserve Stg. Speeltrein			79.310	0	79.310	0	79.310	0	79.310	0	79.310	0	79.310
Geen mutaties													
980242: Herplantverplichtingen			149.674	-1.600	148.074	0	148.074	0	148.074	0	148.074	0	148.074
Overige nog te planten bomen		I		-1.600		0		0		0		0	

Bijlage D - Toelichting aard en reden van reserve en voorziening

ALGEMENE RESERVES

980010 Vaste reserve

De vaste reserve is bestemd voor opvang van tekorten en buffer voor risico's, waarvoor geen voorziening is getroffen. Conform geldende Nota financieel is de minimale omvang van deze reserve € 1.000.000.

980011 Algemene reserve

Deze reserve is vrij aanwendbaar. In de begroting 2024 zijn alle claims tot en met 2027, voor zover deze per 13 juli 2023 bekend waren, geactualiseerd.

980061 Algemene reserve grondbedrijf

Deze reserve is vrij aanwendbaar in het kader van de grondexploitatie. In de begroting 2024 zijn alle claims tot en met 2027, voor zover deze per 13 juli 2023 bekend waren, geactualiseerd.

BESTEMMINGSRESERVES

980230 Egalisatiereserve Boecult

Dit betreft een egalisatiereserve, het exploitatieresultaat wordt jaarlijks via deze reserve afgewikkeld.

980237 Vitaal buitengebied Boekel

Het fonds Vitaal Buitengebied Boekel moet worden besteed aan de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteitsverbetering van het Boekelse buitengebied. Dit kan fysieke kwaliteitsverbetering zijn die voortvloeit uit de Structuurvisie Boekel, uit de Verordening Ruimte of eventuele projecten die voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma Vitaal landelijk Boekel. In de begroting 2024 zijn alle claims tot en met 2027, voor zover deze per 13 juli 2023 bekend waren, geactualiseerd.

980239 Egalisatiereserve Stg. Speeltrein

Dit betreft een egalisatiereserve, jaarlijks wordt een bedrag begroot in de exploitatie van € 15.000. Hiervan zullen de kosten voor onderhoud en vervangingsinvesteringen worden gedekt. De over- en onderschrijdingen zullen worden geëgaliseerd middels deze reserve.

980241 Herplantverplichtingen

De reserve herplantverplichtingen betreft een egalisatie reserve om invulling te geven aan herplant inzake een verleende kapvergunningen. Medio 2020 is de reserve gevormd om de nog in te vullen verplichting uit het verleden te kunnen voldoen. Tevens zal jaarlijks de ontvangen herplant vergoedingen gestort worden in de reserve zodat deze ontvangen middelen geoormerkt zijn. In de begroting 2024 zijn alle claims tot en met 2027, voor zover deze per 13 juli 2023 bekend waren, geactualiseerd.

VOORZIENINGEN

980410 Voorziening wegbeheer

Doel van deze voorziening is grote fluctuaties in onderhoudskosten op te vangen (egalisatie). Beleid inzake wegbeheer is verwoord in het wegbeheerplan.

980411 Voorziening onderhoud gebouwen

De gemeente beschikt over financiële beheersplannen voor de gebouwen in eigendom van de gemeente. Om de kwaliteit van de gebouwen op het gewenste niveau te houden is het van belang dat het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd in overeenstemming met de onderliggende financiële beheersplannen.

980412 Voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenvoorziening voor de zittende wethouders op basis van actuariële waarde berekeningen.

980413 Voorziening verliesgevende complexen

De voorziening is gevormd voor het afdekken van verliesgevende grondbedrijfcomplexen, deze wordt jaarlijks geactualiseerd. Bij het vormen van de hoogte van de voorziening is uitgegaan van de meest recente notitie grondbeleid van de commissie BBV.

980414 Voorziening gemeentelijk rioleringsplan

Uitgangspunt voor deze voorziening is dat de kosten en opbrengsten voor de riolering begrotingstechnisch budgettair neutraal, met uitzondering van de BTW-component, worden opgenomen. Daarop wordt het tarief rioolrecht gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van rioolrechten te voorkomen is dit egalisatiefonds ingesteld.

980415 Voorziening afvalstoffenheffing

Uitgangspunt voor deze voorziening is dat de kosten en opbrengsten voor het inzamelen van afval begrotingstechnisch budgettair neutraal zijn, met uitzondering van de BTW-component. Daarop wordt het tarief afvalstoffenheffing gebaseerd. Om grote (ongewenste) schommelingen in het tarief van afvalstoffenheffing te voorkomen is dit egalisatiefonds ingesteld.

980510 Voorziening dubieuze debiteuren

Betreft een voorziening voor dubieuze debiteuren. Met name debiteuren inzake leenbijstand en BSOB, daar waar er een risico is dat men niet aan de betaalverplichtingen (aflossing) kan voldoen.

Bijlage E - Overzicht incidentele lasten en baten

Programma	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
SPECIFICATIE Lasten					
A	Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	215.000	0	12.000	2.500
A1	Cursussen, studiebijeenkomst - Raad	0	0	5.000	0
A2	Vervanging hardware - Raad	0	0	5.000	0
A3	Cursussen, studiebijeenkomst - Wethouders	0	0	2.000	0
A4	Implementatie DJUMA	70.000	0	0	0
A5	Strategische visie	10.000	0	0	0
A6	Verzekeringen	5.000	0	0	2.500
A7	Inhuur Griffier	130.000	0	0	0
B	Verkeer en vervoer	10.000	0	0	0
B1	Inspectie bruggen	10.000	0	0	0
C	Economie & VHROSV	198.500	130.000	25.000	0
C1	Aanpak de Elzen	15.000	15.000	0	0
C2	Omgevingsvisie	50.000	25.000	25.000	0
C3	Omgevingsplan Kommen	103.500	80.000	0	0
C4	Economische beleidsvisie	0	10.000	0	0
C5	Woonvisie	20.000	0	0	0
C6	Bijdrage VVV	10.000	0	0	0
D	Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	119.500	17.500	0	10.000
D1	Leerlingenprognose	25.000	0	0	0
D2	Groenbeheerplan	40.000	0	0	0
D3	Feestverlichting	0	0	0	10.000
D4	Cultuurloper	12.000	0	0	0
D5	Notitie recreatie en toerisme	25.000	0	0	0
D6	Bijdrage Peelrandbreuk	17.500	17.500	0	0
E	Sociaal domein	60.000	52.000	0	0
E1	Opvang AMV-ers	25.000	0	0	0
E2	Subsidie Supermarkt Venhorst	0	17.000	0	0
E3	Visie op (burger)participatie	35.000	35.000	0	0
F	Volksgesondheid en milieu	0	0	0	0
-	-	-	-	-	-
Totaal incidentele lasten		603.000	199.500	37.000	12.500

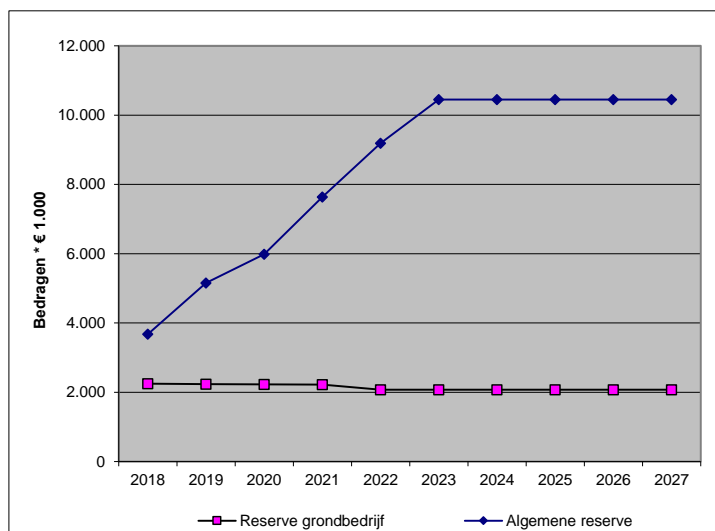
Toelichting

A1	Betreft eenmalige extra budget cursussen (enz.) voor de raadsleden.
A2	Betreft eenmalige kosten voor vervangen van de hardware voor raadsleden.
A3	Betreft eenmalige extra budget cursussen (enz.) voor de wethouders.
A4	Betreft eenmalige kosten voor vervanging van het zaaksysteem (software).
A5	Betreft eenmalige kosten voor opstellen strategische visie.
A6	Betreft eenmalige kosten voor taxatie herbouwwaarde brandverzekering.
B1	Betreft eenmalige kosten voor inspectie van bruggen.
C1	Betreft eenmalige kosten voor aanpak de Elzen
C2	Betreft eenmalige kosten voor opstellen omgevingsvisie
C3	Betreft eenmalige kosten voor opstellen omgevingsplan kommen.
C3	Betreft eenmalige kosten voor opstellen bestemmingsplan kommen.
C4	Betreft eenmalige kosten voor opstellen economische beleidsvisie
C5	Betreft eenmalige kosten voor opstellen woonvisie
C6	Betreft eenmalige kosten voor een bijdrage aan de VVV.
D1	Betreft eenmalige kosten voor uitvoering en ondersteuning inzake leerlingenprognose/ onderwijshuisvesting.
D2	Betreft eenmalige kosten voor opstellen groenbeheerplan.
D3	Betreft eenmalige kosten voor van de feestverlichting.
D4	Betreft eenmalige kosten inzake cultuurloper.
D5	Betreft eenmalige kosten voor opstellen notitie recreatie en toerisme.
D6	Betreft kosten inzake Peelrandbreuk (Geopark).
E1	Betreft eenmalige kosten inzake opvang AMV-ers.
E2	Betreft eenmalige kosten voor subsidie Supermarkt Venhorst.
E3	Betreft eenmalige kosten voor visie op (burger)participatie.

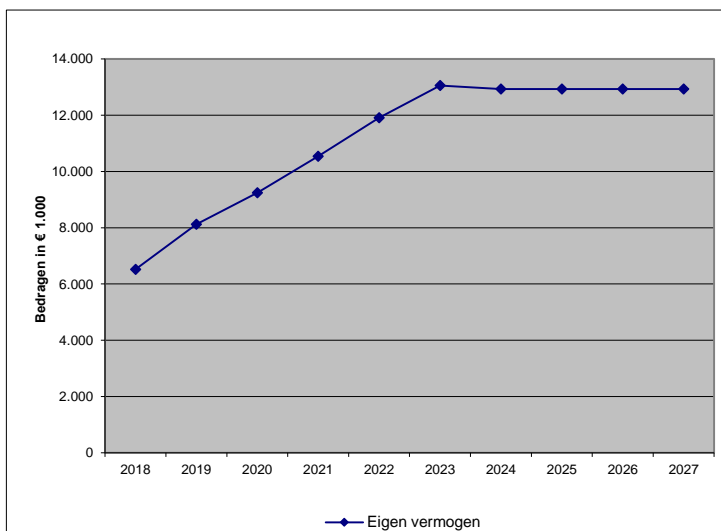
Programma Omschrijving	2024	2025	2026	2027	
SPECIFICATIE Baten					
A	Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	0	0	0	0
	-				
B	Verkeer en vervoer	0	0	0	0
	-				
C	Economie & VHROSV	0	38.000	0	0
C1	Inbreng gemeenteground	0	38.000	0	0
D	Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0
	-				
E	Sociaal domein	0	0	0	0
	-				
F	Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0
	-				
	Totaal incidentele baten	0	38.000	0	0
	Totaal incidentele baten	0	38.000	0	0
	Totaal incidentele lasten	-603.000	-199.500	-37.000	-12.500
	Saldo incidentele baten/lasten	-603.000	-161.500	-37.000	-12.500
	Toelichting				
C1	Betreft eenmalige inbreng van gemeenteground.				

Bijlage F - Ontwikkeling resultaat en Eigen Vermogen

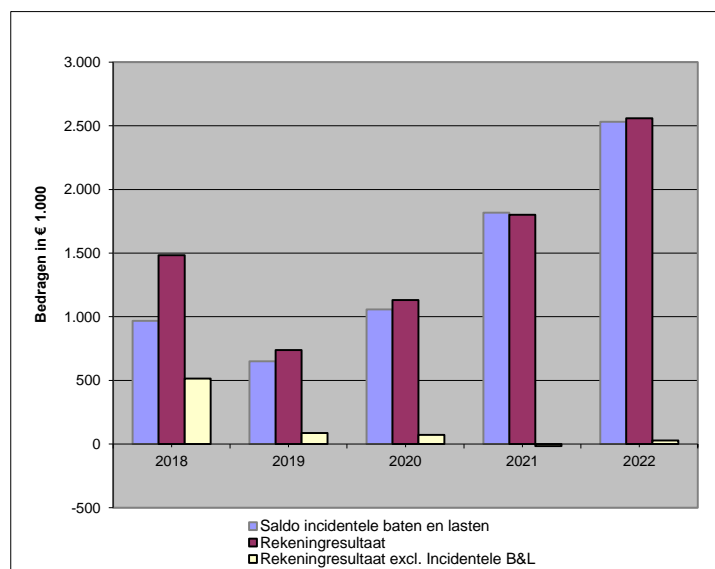
	2018 31-dec	2019 31-dec	2020 31-dec	2021 31-dec	2022 31-dec	2023 31-dec	2024 31-dec	2025 31-dec	2026 31-dec	2027 31-dec
Algemene reserve vast	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
vrij	2.675.972	4.154.421	4.987.586	6.636.463	8.187.473	9.448.421	9.448.421	9.448.421	9.448.421	9.448.421
SUBTOTAAL	3.675.972	5.154.421	5.987.586	7.636.463	9.187.473	10.448.421	10.448.421	10.448.421	10.448.421	10.448.421
Bestemmingsreserves	594.716	731.035	1.028.559	677.017	645.031	530.738	408.013	408.013	408.013	408.013
Grondbedrijf vast	401.261	401.261	401.261	0	0	0	0	0	0	0
vrij	1.673.110	1.673.110	1.673.110	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370
fondsvorming	173.909	158.869	153.743	147.918	0	0	0	0	0	0
SUBTOTAAL	2.248.280	2.233.240	2.228.114	2.222.288	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370	2.074.370
Reserves / EV TOTAAL (excl. rekeningresultaat)	6.518.967	8.118.695	9.244.258	10.535.768	11.906.874	13.053.529	12.930.804	12.930.804	12.930.804	12.930.804
Rekeningresultaat	1.482.949	737.522	1.130.523	1.800.637	2.559.947					
Reserves / EV TOTAAL (incl. rekeningresultaat)	8.001.916	8.856.217	10.374.781	12.336.404	14.466.821					
Incidentele baten	1.107.000	1.486.000	1.325.000	2.942.000	7.259.000					
lasten	139.000	836.000	267.000	1.125.000	4.727.000					
SALDO	968.000	650.000	1.058.000	1.817.000	2.532.000					
Rekeningresultaat (excl. incidentele B&L)	514.949	87.522	72.523	-16.363	27.947					
SALDO mutatie eigen vermogen	-3.947.624	854.301	1.518.564	1.961.623	2.130.417					

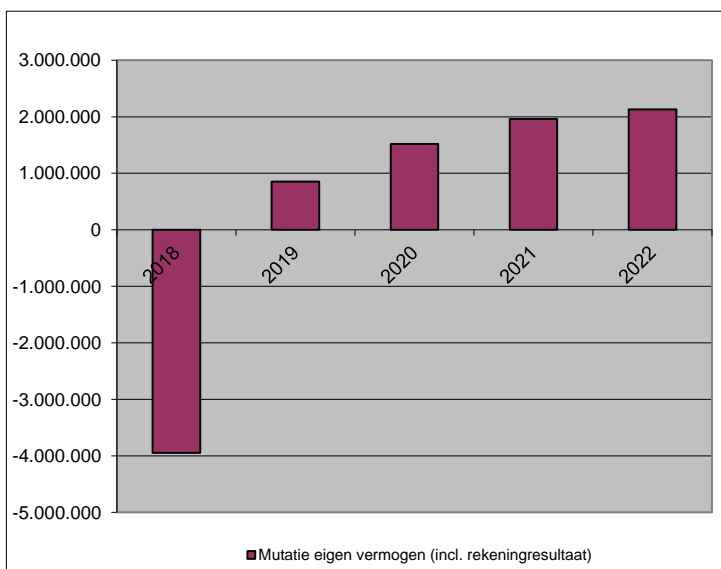
Figuur 1: ontwikkeling van de algemene reserve en reserves grondbedrijf

Figuur 2: ontwikkeling van de reserves / eigen vermogen

Figuur 3: incidentele baten versus rekeningresultaat

Figuur 4: mutatie eigen vermogen

Bijlage G - Begrotingsgegevens EMU 2024

Gemeenten zijn met ingang van de begroting 2006 verplicht om het EMU-saldo over jaar T-1, T en T+1 in de begroting op te nemen, zodat de gemeenteraad inzicht heeft in het EMU-saldo.

Onderstaande standaardtabel is hiertoe uitgeleverd. Conform artikel 71 van het BBV (informatie voor derden) dienen de EMU-gegevens vóór 15 november voorafgaand aan het begrotingsjaar aan het CBS en de toezichthouder te worden gezonden.

Bedragen x € 1.000		2023 (T-1)	2024 (T)	2025 (T+1)
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves zie BBV, art 17c)	603	448	643
+ 2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.085	1.179	1.209
+ 3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	585	665	665
- 4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	4.353	3.848	1.400
+ 5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
+ 6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
- 7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
+ 8	Baten bouwgrondexploitatie, voorzover transacties niet op de exploitatie verantwoord			
- 9	Betalingen ten laste van de voorzieningen, voorzover deze transacties met derden betreffen	749	463	558
- 10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten			
- 11	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
Berekend EMU-saldo		-2.828	-2.018	558

Bijlage H - Geprognosticeerde begin- en eindbalans 2024-2027

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	1-1-2024	31-12-2024	1-1-2025	31-12-2025	1-1-2026	31-12-2026	1-1-2027	31-12-2027
Vaste activa								
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	27.224	27.726	27.699	26.810	26.810	29.167	29.167	29.362
Financiële vaste activa	480	480	480	480	480	480	480	480
Totaal vaste activa	27.704	28.205	28.179	27.289	27.289	29.647	29.647	29.841
Vlottende activa								
Vorraden	8.226	15.370	15.370	14.510	14.510	9.320	9.320	2.040
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.823	3.823	3.823	3.823	3.823	3.823	3.823	3.823
Liquide middelen	1.403	261	261	261	261	261	261	947
Overlopende activa	675	675	675	675	675	675	675	675
Totaal vlottende activa	14.127	20.129	20.129	19.269	19.269	14.079	14.079	7.485
TOTAAL ACTIVA	41.830	48.334	48.307	46.559	46.559	43.726	43.726	37.327

PASSIVA	1-1-2024	31-12-2024	1-1-2025	31-12-2025	1-1-2026	31-12-2026	1-1-2027	31-12-2027
Vaste passiva								
Eigen vermogen	13.054	13.379	12.931	13.574	12.931	11.761	12.931	11.378
Voorzieningen	2.195	2.397	2.397	2.504	2.504	2.616	2.616	2.498
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	21.034	22.614	22.614	21.044	21.044	19.474	19.474	17.904
Totaal vaste passiva	36.283	38.390	37.942	37.122	36.479	33.850	35.020	31.779
Vlottende passiva								
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	3.337	7.734	8.155	7.227	7.870	7.665	6.495	3.337
Overlopende passiva	2.210	2.210	2.210	2.210	2.210	2.210	2.210	2.210
Totaal vlottende passiva	5.547	9.944	10.365	9.437	10.080	9.875	8.705	5.547
TOTAAL PASSIVA	41.830	48.334	48.307	46.559	46.559	43.725	43.725	37.326

Bijlage I - Staat van opgenomen geldleningen

Stand 01-01-2024	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2024	Stand 01-01-2025	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2025
€ 200.000	€ 0	€ 7.774	€ 40.000	€ 160.000	€ 160.000	€ 0	€ 6.030	€ 40.000	€ 120.000
€ 1.260.000	€ 0	€ 43.009	€ 180.000	€ 1.080.000	€ 1.080.000	€ 0	€ 36.286	€ 180.000	€ 900.000
€ 2.500.000	€ 0	€ 70.234	€ 250.000	€ 2.250.000	€ 2.250.000	€ 0	€ 63.147	€ 250.000	€ 2.000.000
€ 8.000.000	€ 0	€ 48.725	€ 500.000	€ 7.500.000	€ 7.500.000	€ 0	€ 45.565	€ 500.000	€ 7.000.000
€ 9.000.000	€ 0	€ 288.814	€ 450.000	€ 8.550.000	€ 8.550.000	€ 0	€ 274.189	€ 450.000	€ 8.100.000
€ 0	€ 3.000.000	€ 24.575	€ 0	€ 3.000.000	€ 3.000.000	€ 0	€ 96.271	€ 150.000	€ 2.850.000
€ 20.960.000	€ 3.000.000	€ 483.131	€ 1.420.000	€ 22.540.000	€ 22.540.000	€ 0	€ 521.487	€ 1.570.000	€ 20.970.000

Stand 01-01-2026	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2026	Stand 01-01-2027	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2027
€ 120.000	€ 0	€ 4.290	€ 40.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 0	€ 2.550	€ 40.000	€ 40.000
€ 900.000	€ 0	€ 29.563	€ 180.000	€ 720.000	€ 720.000	€ 0	€ 22.840	€ 180.000	€ 540.000
€ 2.000.000	€ 0	€ 56.059	€ 250.000	€ 1.750.000	€ 1.750.000	€ 0	€ 48.972	€ 250.000	€ 1.500.000
€ 7.000.000	€ 0	€ 42.405	€ 500.000	€ 6.500.000	€ 6.500.000	€ 0	€ 39.245	€ 500.000	€ 6.000.000
€ 8.100.000	€ 0	€ 259.564	€ 450.000	€ 7.650.000	€ 7.650.000	€ 0	€ 244.939	€ 450.000	€ 7.200.000
€ 2.850.000	€ 0	€ 91.396	€ 150.000	€ 2.700.000	€ 2.700.000	€ 0	€ 86.521	€ 150.000	€ 2.550.000
€ 20.970.000	€ 0	€ 483.277	€ 1.570.000	€ 19.400.000	€ 19.400.000	€ 0	€ 445.066	€ 1.570.000	€ 17.830.000

Bijlage J - Beleidsindicatoren

Beleidsveld (Taakveld)	Naam Indicator	Eenheid	Boekel	Jaar
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6,34	2024
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6,34	2024
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	660	2024
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	16%	2024
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% % van totale lasten	9%	2024
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2	2022
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,9	2022
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	3,2	2022
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	3,2	2022
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	3,6	2022
3. Economie	Functiemenging	%	47,1	2022
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	173,8	2022
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	11,4	2022
4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	13	2022
4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1	2021
5. Sport, cultuur en recreatie	% Niet-wekelijkse sporters	%	42,9	2020
6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	557,9	2022
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1	2015
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2	2021
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	76,2	2022
6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Geen data	2021
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	148,2	2021
6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	112,1	2022
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	10,9	2022
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,6	2022
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	Geen data	2022
6. Sociaal domein	Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	560	2022
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	32	2021
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	16,1	2019
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	398	2023
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	11,8	2022
8. Vhrosv	Demografische druk	%	71,7	2023
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	954	2022
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	993	2022

Bron:<http://www.waarstaatjegemeente.nl> - d.d. 20.07.2023